

Kallelse till sammanträde med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Datum och tid: 2023-09-18, klockan 18:00-20:00

Plats: Carl Enströmskolan hus B entréplan sal B1149

Förhinder anmäls till susanne.jonasson@eslov.se

Ordförande

Tony Ekblad (M)

1. Upprop**2. Val av protokolljusterare****3. Verksamhetsinformation**

- Gymnasieskolan - rundvandring, Eva Östberg
- Suicidprevention handlingsplan, Kerstin Wetterberg

Beslutsunderlag

- Handlingsplan och kunskapsöversikt suicidprevention VoO+BoU

4. Yttrande över förslag på miljöstrategi för Eslöv med tillhörande planer: Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv (GoV.2023.0222)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över förslag på miljöstrategi för Eslövs kommun med tillhörande planer
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 100, 2023 Remiss av miljöstrategi för Eslöv med tillhörande planer Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv
- Energi- och klimatplan för Eslöv - remissversion
- Miljöstrategi för Eslöv - remissversion
- Naturplan för Eslöv - remissversion
- Miljöplan för Eslöv - remissversion

5. Budget 2024 och flerårsbudget (GoV.2023.0083) Helena Tauson

Beslutsunderlag

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - Yttrande budget 2024
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande över budgetberedningens förslag till budgetram 2024 och flerårsplan 2025-2027

- 6. Delårsbokslut 2023 (GoV.2023.0084)** Helena Tauson
- Beslutsunderlag
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delårsrapport 2023
  - GoV - Delårsrapport 2023
  - GoV - Måluppföljning delår 2023
- 7. Upphandlings- och genomförandeplan för varor och tjänster 2024 (GoV.2023.0087)**
- Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens upphandlings- och genomförandeplan 2024
  - 2024 Upphandlings och genomförandeplan GoV
- 8. Redovisning av studielängd för eleverna på respektive kurs per studieväg inom SFI (GoV.2023.0081)** Edward Jensinger
- Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Redovisning av studielängd för eleverna på respektive kurs per studieväg inom Svenska för invandrare (SFI) 2023
  - Svenska för invandrare (SFI), statistik aug 2023
- 9. Redovisning antagna elever årskurs 1, Gymnasieskolan (GoV.2023.0082)** Edward Jensinger
- Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Antagna elever årskurs 1, Gymnasieskolan Carl Engström läsåret 2023/2024
  - Slutantagning till Eslövs gymnasieprogram och gymnasiesärskoleprogram 2023
- 10. Intern kontroll: Rapportering av avhoppade gymnasieelever (GoV.2023.0090)** Edward Jensinger
- Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Intern kontroll 2023 - Rapportering av antal avhoppade gymnasieelever

- Antal avhoppade gymnasieelever läsåret 2022 - 2023

11. Programutbud gymnasieskolan och gymnasiesärskolan 2024/2025 (GoV.2023.0085) Edward Jensinger

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Programutbud gymnasieskolan och gymnasiesärskolan läsåret 2024-2025
- Programutbud gymnasieskolan och gymnasiesärskolan 2024

12. Andel elever som slutför utbildningen med gymnasieexamen eller studiebevis inom 3 eller 4 år (GoV.2023.0086) Edward Jensinger

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Andel elever som slutfört gymnasiestudierna med examen eller studiebevis, vårterminen 2023
- Examensdata 2023

13. Yttrande över Revisionens granskning av kommunens arbetsmarknadsinsatser (GoV.2023.0187)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Uppföljning av Revisionens granskning av Arbetsmarknadsinsatser 2023
- Svar EYs rapport om AME
- Missiv granskning arbetsmarknadsinsatser v2
- Rapport granskning arbetsmarknadsinsatser

14. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträdestider 2024 (GoV.2023.0096)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträdestider 2024

15. Förvaltningschefen informerar

16. Redovisning av delegeringsbeslut

- GoV.2023.0174-6 Beslut om beviljande av tilläggsbelopp, Sveriges Ridgymnasium, Flyinge
- GoV.2023.0071-3 Tilldelningsbeslut i upphandling av socialrättskurs till Yrkehögskoleutbildningen socialpsykiatri
- GoV.2023.0173-6 Beslut om avslag av tilläggsbelopp, Impius gymnasium
- GoV.2023.0070-8 Avtal RosLec 2023
- GoV.2023.0206-1 Anställningsbeslut för lärare vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0207-1 Anställningsbeslut för lärare vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0208-1 Anställningsbeslut för lärare vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0219-1 Uppdragsavtal Nilla AB 2023
- GoV.2022.0307-5 Anställningsbeslut för elevassistent vid gymnasiesärskolan Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2022.0339-2 Anställningsbeslut för elevassistent vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0226-1 Anställningsavtal för lärare vid gymnasiesärskolan Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0227-1 Anställningsbeslut för lärare vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0228-1 Anställningsbeslut för yrkeslärare vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0229-1 Anställningsbeslut för yrkeslärare vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0230-1 Anställningsbeslut för gymnasielärare vid Carl Engströmgymnasiet
- GoV.2023.0063-10 Yttrande 1912-23

- GoV.2023.0171-1 Beslutsdokumentation för upphandling YH-Kurs Produktionsteknik
- GoV.2023.0231-5 Beslut om avslag av tilläggsbelopp, Praktiska gymnasiet Malmö City
- GoV.2023.0215-3 Beslut om beviljande av tilläggsbelopp, Praktisk agymnasiet Helsingborg
- GoV.2023.0216-2 Beslut om beviljande av tilläggsbelopp, Gymnasieskolan Gripen
- GoV.2023.0068-4 Beslut om ställföreträdande rektor
- GoV.2023.0171-2 Tilldelningsbeslut, YH-kurs i produktionsteknik
- GoV.2023.0251-1 Avtal P Learneasy AB 2023
- GoV.2023.0068-5 Beslut om ställföreträdande rektor

17. Anmälningar för kännedom

- GoV.2023.0204-1 Kommunstyrelsens beslut § 117, 2023 Medel för åtgärder kopplat till kommunens skyddsrum
- SOT.2021.0044-66 Servicenämndens beslut § 82, 2023 Uppföljning av byggprojekten för juni 2023
- SOT.2021.0044-65 Uppföljningsrapport över byggprojekt för juni 2023
- GoV.2023.0033-6 Vårprognos 2023 för Eslovskommun (2/2)
- GoV.2023.0218-1 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 96, 2023 Budgetberedning 2024 års budget och planperiod 2025-2027
- GoV.2023.0218-2 Förslag till Vårbudget inför 2024
- GoV.2023.0083-1 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 96, 2023 Budgetberedning 2024 års budget och planperiod 2025-2027
- GoV.2023.0083-2 Förslag till Vårbudget inför 2024

- GoV.2023.0028-10 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 95, 2023
Operativ lokalförsörjningsplan som underlag för budget
2024
- GoV.2023.0028-11 Förslag till operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028
- GoV.2023.0223-1 Kommunfullmäktiges beslut § 45, 2023 Antagande av
ägarpolicy för Eslövs kommun och dess bolag
- GoV.2023.0223-2 Antagen ägarpolicy för Eslövs kommun
- GoV.2023.0224-1 Kommunfullmäktiges beslut § 44, 2023 Antagande av
reviderad digital strategi för Eslövs kommun
- GoV.2023.0260-1 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 110, 2023
Ändring av sammanträdesdag för kommunstyrelsens
arbetsutskott i december 2023
- GoV.2023.0261-1 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 111, 2023
Sammanträdestider för kommunstyrelsens arbetsutskott
för 2024

Verksamhetsinformation

3

HANDLINGSPLAN OCH KUNSKAPSÖVERSIKT SUICIDPREVENTION

Förvaltningsgemensam handlingsplan med tillhörande kunskapsöversikt för
Vård- och omsorgsförvaltningen samt Barn- och utbildningsförvaltningen

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Beslut om suicidpreventiv handlingsplan	4
1.1.1 Styrdokument kopplade till suicidprevention	4
1.2 Syfte och mål.....	5
1.3 Metod	5
1.4 Avgränsningar	6
1.5 Terminologi.....	6
Del 1 – Handlingsplan.....	7
2. Prioriterade områden.....	7
2.1 Universell prevention.....	7
2.1.1 Utbildning till personal	7
2.1.2 Insatser i arbetslivet	8
2.1.3 Restriktion av medel som används i suicidsyfte	9
2.1.4 Informationsmaterial	9
2.1.5 Tidiga insatser till barn och unga	10
2.1.6 Insatser i skolan.....	10
2.2 Selektiv prevention.....	11
2.2.1 Stöd till riskgrupper.....	11
2.2.2 Stöd till efterlevande och närstående	12
2.2.3 Stöd till äldre	12
2.3 Indikativ suicidprevention.....	13
2.3.1 Stärkt vårdkedja	13
2.3.2 Minskad alkoholkonsumtion.....	14

3. Implementering, uppföljning och utvärdering	15
4. Förslag på mall för aktivitetsplan	16
Del 2 – Kunskapsöversikt	17
5. Nationellt och regionalt arbete mot suicid.....	17
5.1 Nationellt handlingsprogram mot suicid.....	17
5.2 Folkhälsomyndigheten	17
5.3 Nationell centrum för suicidforskning och prevention (NASP)	18
5.4 Sveriges kommuner och regioner (SKR)	18
5.5 Region Skåne	19
6. Suicidprevention	20
6.1 Suicidpreventionens olika nivåer	20
6.2 Riskfaktorer.....	20
6.3 Skyddsfaktorer	21
7. Suicidstatistik.....	23
7.1 Suicid i Sverige	23
7.1.2 Suicidförsök i Sverige	24
7.2 Suicid i Skåne.....	24
7.3 Suicid i Eslöv	25
7.4 Jämförelse suicidtal riket, regionen och kommunen.....	26
8. Bilagor	27
8.1 Översikt utbildningar	27
8.2 Tips på fördjupningsmaterial för olika delar av verksamheten.....	29
8.2.1 Skola och elevhälsovård.....	29
8.2.2 Socialtjänst	29

1. Inledning

I Eslövs kommun dör i genomsnitt 5 personer i suicid varje år.¹ Varje år tar cirka 1500 personer i Sverige sitt liv, vilket är en siffra som har legat relativt konstant sedan början av 2000-talet. En ökning med strax under en procent per år har skett i åldersgruppen 15-24 år sedan mitten av 1990-talet, och fortsätter stiga.

Suicid utgjorde år 2020 den enskilt vanligaste dödsorsaken för män i åldrarna 15-44 år. Det var den andra vanligaste dödsorsaken för kvinnor i åldern 25-44 år. Cirka 55 ungdomar under 20 års ålder genomför suicid varje år. Antalet suicidförsök i Sverige ligger runt 15 000 per år.²

Suicidproblematik innebär inte enbart ett lidande för den suicidnära personen utan också för dennes familj, vänner och andra närstående. Utöver känslomässiga kostnader uppgår de ekonomiska kostnaderna för suicid och suicidförsök i Sverige till minst 9 miljarder kronor varje år i form av direkta och indirekta kostnader.³

Regeringen har sedan 2008 en vision om att ingen människa ska behöva hamna i en sådan utsatt situation att suicid ses som den enda utvägen. Ingen människa ska behöva ta sitt liv.⁴

Denna handlingsplan har tagits fram för att peka ut riktningen för det suicidpreventiva arbetet inom Vård- och omsorgsförvaltningen samt Barn- och utbildningsförvaltningen i Eslövs kommun.

1.1 Beslut om suicidpreventiv handlingsplan

Förvaltningscheferna för Vård- och omsorgsförvaltningen samt Barn- och utbildningsförvaltningen har under hösten 2022 fattat beslut om att en suicidpreventiv handlingsplan ska upprättas. Planen är gemensam för de bägge förvaltningarna.

1.1.1 Styrdokument kopplade till suicidprevention

I Eslövs kommuns handlingsprogram för perioden 2018-2022 (antaget i Kommunfullmäktige 2019-04-29) framgår det att Eslövs kommun i sina

¹ Rapport framtagen av NASP 2022, Självordsstatistik för Skåne 2010 – 2021

² [Självord i Sverige | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.ki.se/sjalmord-i-sverige)

³ [Samhällsekonomska konsekvenser av fullbordade suicid \(msb.se\)](https://www.msb.se/samhallsekonomska-konsekvenser-av-fullbordade-suicid)

⁴ [Nationellt handlingsprogram för suicidprevention — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/nationellt-handlingsprogram-for-suicidprevention)

verksamheter ska arbeta med FN:s globala mål, Agenda 2030.⁵ Agenda 2030 är en handlingsplan med globala mål kring hållbar utveckling utifrån ekonomi, sociala faktorer och miljö. Mål 3 i Agenda 2030 handlar om att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla människor, i alla åldrar. Delmål 3.4 handlar om att minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa. Genom förebyggande insatser och behandling ska antalet människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar (exempelvis suicid) minska med en tredjedel, och psykisk hälsa och välbefinnande ska främjas.⁶

1.2 Syfte och mål

Det övergripande syftet med handlingsplanen är att förebygga suicidförsök och minska antalet suicid i Eslövs kommun. Handlingsplanen ska tydliggöra förvaltningarnas ansvar för det suicidpreventiva arbetet i Eslövs kommun, samt skapa förutsättningar för ett strukturerat och kontinuerligt suicidpreventivt arbete.

Syftet är också att genom den tillhörande kunskapsöversikten öka medvetenheten om riskgrupper och bakgrundsfaktorer till suicid för att anställda inom förvaltningarna bättre ska kunna uppmärksamma personer som kan befinna sig i risk för suicidhandlingar.

Den primära målgruppen för denna handlingsplan och kunskapsöversikt är chefer och medarbetare inom Vård- och omsorgsförvaltningen samt Barn- och utbildningsförvaltningen i Eslövs kommun. Medarbetare inom de bägge förvaltningarna kommer genom sina många olika verksamheter i kontakt med Eslövs kommuns invånare i många olika sammanhang. En ökad kunskap om tecken på och risker för att personer överväger att ta sitt liv kan vara avgörande för att förebygga och förhindra suicid och suicidförsök.

Sekundär målgrupp för handlingsplanen är beslutsfattare inom kommunens övriga förvaltningar som på sikt kan vara delaktiga i ett kommungemensamt suicidpreventivt arbete.

1.3 Metod

Handlingsplanen och kunskapsöversikten har tagits fram under hösten 2022 genom genomgång av aktuell forskning och annat relevant underlag, så som nationella stödmaterial för framtagande av handlingsplaner. Statistik har

⁵ [Visions och framtidsidéer - Eslövs kommun \(eslov.se\)](https://www.eslov.se/visions-och-framtidsideer)

⁶ [Agenda 2030 | Mål 3 | Hälsa och välbefinnande - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/agenda-2030/mal-3-halsa-och-vaelbefinnande)

inhämtats från NASP (Karolinska institutet Nationellt centrum för suicidforskning och prevention). Prioriterade åtgärdsområden i handlingsplanen har föreslagits utifrån nationella rekommendationer.

1.4 Avgränsningar

Handlingsplanen omfattar Vård- och omsorgsförvaltningens samt Barn- och utbildningsförvaltningens olika verksamheter. Utöver dessa förvaltningar finns det flera betydelsefulla aktörer i ett suicidpreventivt arbete, så som kommunens övriga förvaltningar, Region Skåne, polisen, Räddningstjänsten Syd och ideella organisationer. Handlingsplanen riktar sig dock inte till dessa aktörer.

Handlingsplanen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser för förebyggande av och behandling av psykisk ohälsa i allmänhet.

1.5 Terminologi

I facklitteratur har ordet självmord kommit att ersättas av termen suicid, vilket också är det begrepp som används i föreliggande dokument.

Suicid	En medveten, uppsåtlig, självförvållad, livshotande handling som leder till döden.
Suicidförsök	En livshotande handling som görs i syfte att dö.
Suicidnära	Personer som nyligen (inom ett år) gjort ett suicidförsök, har allvarliga suicidtankar och där suicidrisk bedöms föreligga under den närmsta tiden framöver eller som utan att ha allvarliga suicidtankar har sådana omständigheter i övrigt att de ändå bedöms vara i riskzonen för suicid.
Suicidtankar	Tankar på att ta sitt liv. Kan variera från en vag önskan till ett aktivt planerande.
Suicidprevention	Förebyggande arbete för att förhindra och minska antalet suicidförsök och suicid.
Suicidtal	Antal suicid per 100 000 invånare. Används ofta vid redovisning av statistik kring förekomsten av suicid.

Del 1 – Handlingsplan

2. Prioriterade områden

Följande områden är prioriterade i det suicidpreventiva arbetet i Eslövs kommun inom Vård- och omsorgsförvaltningen samt Barn- och utbildningsförvaltningen. Områdena är hämtade från Rekommendation av suicidpreventiva insatser, RESPI (www.respi.se, inhämtat i december 2022). Åtgärderna presenteras utifrån de olika preventionsnivåerna; universell, selektiv och indikativ prevention. Det mest effektiva sättet att förebygga suicid att implementera flera simultana åtgärder på flera nivåer samtidigt.⁷

Det suicidpreventiva arbetet i Eslövs kommun är kopplat till de åtgärdsområden som anges i det nationella handlingsprogrammet mot suicid (se rubrik 5.1) och i den regionala handlingsplanen (se rubrik 5.5). Vilka punkter som är relevanta för varje prioriterat område i Eslöv anges i kursiverad text under respektive avsnitt. Punkt 4 i det nationella handlingsprogrammet handlar om att se suicid som psykologiska misstag, vilket är ett synsätt som ska genomsyra hela det suicidpreventiva arbetet och därför ska präglade varje prioriterat åtgärdsområde.

2.1 Universell prevention

Universell prevention avser insatser som riktar sig till hela befolkningen.

2.1.1 Utbildning till personal

En förutsättning för det suicidpreventiva arbetet är att personalen har tillräcklig, relevant och aktuell kunskap om suicid och suicidprevention i samhället. Eftersom suicidalitet orsakas av en rad olika typer av riskfaktorer krävs det ökade kunskaper inom alla människonära yrkesgrupper.⁸

Utbildning kring suicidprevention fokuserar på att öka kunskapen om suicidprevention, bemötande samt identifiering av riskindivider. Denna typ av utbildning ges till personal som har en stor sannolikhet att komma i kontakt med suicidala personer. I utbildningarna ingår ofta information om varningstecken eller riskfaktorer för suicidhandlingar, sätt att identifiera suicidnära individer samt sätt att hjälpa denna individ att få adekvat hjälp. Vissa utbildningsmoment syftar även till att försöka minska stigmatisering kring psykisk ohälsa. Exempel på utbildningar kan vara Första hjälpen till

⁷ [Om Suicid | RESPI](#)

⁸ [Tillgängliga utbildningar i suicidprevention | RESPI](#)

psykisk hälsa (MHFA), Psyk-E bas suicid och SPiSS.⁹ För mer information om utbildningar, se bilaga till handlingsplanen.

Förslag på åtgärder:

Genomför en kartläggning av tillgängliga utbildningar i suicidprevention, och bedöm om det finns behov som idag inte tillgodoses på respektive enhet.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 6 - Sprida kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid

Punkt 7 - Höj kompetens hos personal och andra nyckelpersoner inom vård och omsorg

Regional handlingsplan:

Punkt 6 - Suicidpreventiva utbildningar – SpiSS och Psyk-E bas suicid

2.1.2 Insatser i arbetslivet

När det gäller suicidprevention kopplat till arbetslivet finns det två centrala perspektiv att beakta – suicidhandlingar hos medarbetare/kollegor och suicidhandlingar hos personer som den anställde möter i sin yrkesutövning. Mot bakgrund av detta är det dels viktigt att det finns kunskap om hur arbetsgivaren ska agera om en medarbetare exempelvis kommunicerar suicidal tankar eller uppvisar suicidal impulser, och dels viktigt att medarbetare har kunskap om hur de ska agera när de tar emot klienter/brukares hot om/fullbordat suicid.¹⁰

Förslag på åtgärder:

Utarbeta/ta del av stödmaterial för hantering av anställdas allvarliga suicidtankar eller suicid.

Kartlägg förekomst och kännedom av verksamhetsanpassade rutiner för hur personalen ska agera vid suicid och suicidförsök i kontakten med kommuninvånare. Upprätta alternativt revidera dessa rutiner vid behov.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 6 - Sprida kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid

Punkt 7 - Höj kompetens hos personal och andra nyckelpersoner inom vård och omsorg

---

⁹ [Utbildning av andra yrkesgrupper och ”gatekeepers” | RESPI](#)

¹⁰ [Insatser i arbetslivet | RESPI](#)

Regional handlingsplan:

Punkt 4 - Översyn och utveckling av vårdkedjor

2.1.3 Restriktion av medel som används i suicidsyfte

Det finns generellt en stark evidens för att en begränsning av tillgängligheten av medel som kan användas i suicidsyfte minskar dödligheten i suicid. Begränsandet kan anpassas till många suicidmetoder och i olika miljöer. Tanken med att begränsa dessa medel är att ju längre tid det tar och ju svårare det är för en person att anskaffa ett dödligt medel, desto mer tid finns för personen att bli av med de intensiva suicidtankarna eller bli avbruten/omhändertagen av andra.¹¹

Förslag på åtgärder:

Se över tillgången till suicidala medel i de olika delarna av verksamheten för att bedöma möjligheten att begränsa denna tillgång.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 3 – Minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid

Regional handlingsplan:

Punkt 2 – Begränsning tillgänglighet dödliga medel

2.1.4 Informationsmaterial

Att använda informationskampanjer för att sprida kunskap om psykisk hälsa samt information om att suicidalitet och depression är behandlingsbart är en suicidpreventiv insats för hela befolkningen som är evidensbaserad.

Spridning av informationen kan ske på flera olika vis, så som TV, tidningar, radio, broschyrer, hemsidor etc. En närliggande insats som också har evidens är att sätta upp informationsskyltar med till exempel telefonnummer till nationella hjälplinjer på suicidtäta platser, så som tågstationer, för att uppmuntra personer att söka hjälp.¹²

Förslag på åtgärder:

Undersök förutsättningarna att sprida information om psykisk hälsa samt suicid och möjligheter till hjälp genom olika kanaler.

---

¹¹ [Restriktion av medel som används i suicidsyfte | RESPI](#)

¹² [Informationskampanjer | RESPI](#)

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 6 – Sprida kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid

Punkt 9 – Stöd frivilligorganisationer

Regional handlingsplan:

Punkt 7 - Kommunikation och seminarier

2.1.5 Tidiga insatser till barn och unga

En förutsättning för ett lyckat suicidpreventivt arbete är att genomföra brett riktade insatser på befolkningsinriktad nivå. Grunden för detta är att nå ut till det höga antalet individer med en måttligt förhöjd risk, istället för att koncentrera insikterna till de färre antal som utgör högriskindivider. En befolkningsinriktad insats skapar dessutom möjlighet att nå individerna tidigt i livet, innan problem hinner uppstå. Eftersom den ökade sårbarheten för negativa reaktioner på livskriser och motgångar grundläggs tidigt är barn och ungdomar viktiga målgrupper för befolkningsinriktade insatser. Mot bakgrund av att barn och ungdomar vistas i skolan dagligen och i stora grupper är skolan en viktig och lämplig arena för det suicidpreventiva arbetet på befolkningsnivå. Här spelar elevhälsovården en central roll.¹³

Förslag på åtgärder:

Stödja elevhälsan i det suicidpreventiva arbetet, exempelvis utbildningar till personalen. Kontakten mellan elever, elevhälsan och skolpersonal ska stödjas. Även kontakten mellan elevhälsa, föräldrar och kommunens övriga resurser (så som socialtjänst), samt vid behov hälso- och sjukvården, ska stödjas.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 5 – Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser

Regional handlingsplan:

Punkt 3 – Skolbaserade program - YAM

2.1.6 Insatser i skolan

Arbetet med skolbaserade program som suicidpreventiv åtgärd har en stark evidens. De skolbaserade program som har visat effekt är oftast inriktade på att stärka skyddande faktorer och minska riskfaktorer. Ämnet suicid och psykisk ohälsa uppmärksammas genom programmen, ofta genom samtal

---

¹³ [Tidigt stöd för barn och ungdom | RESPI](#)

och diskussioner, för att öka elevernas kunskap och medvetenhet om psykisk hälsa, identifiera hjälpbehov hos sig själv och andra samt uppmuntra till hjälpsökande. Tre skolprogram stöds av evidens; YAM, GBG (kallas på svenska PAX) och SOS. Två av dessa är tillgängliga på svenska; YAM och PAX, varav YAM har utvärderats nationellt och i Sverige. I den internationella studien visades en minskning i suicidtankar och suicidförsök, medan den svenska studien visade en minskning av suicidtankar och olika mått på psykisk hälsa, samt en ökning av hjälpbeteenden och kunskaper.¹⁴

Förslag på åtgärder:

Inför ett evidensbaserat skolprogram för att förebygga suicid och suicidförsök.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 5 – Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser

Regional handlingsplan:

Punkt 3 – Skolbaserade program - YAM

2.2 Selektiv prevention

Selektiv prevention riktar sig till grupper i särskild utsatthet för suicidrisk.

2.2.1 Stöd till riskgrupper

Genom att identifiera riskgrupper för suicidhandlingar skapas förutsättningar för medarbetare som möter dessa riskgrupper i sitt arbete att vara särskilt uppmärksamma på eventuella risker. Tidigare insatser ökar sannolikheten för att förebygga suicidhandlingar. Det är dock inte alltid nödvändigt med specifika förebyggande insatser för respektive riskgrupp, utan befintliga insatser kan användas. Det specifika för riskgrupper handlar om att de särskilt uppmärksammas av professionella för att tidigt kunna agera.¹⁵

Förslag på åtgärder:

Utbilda personal kring kända riskfaktorer för suicid och identifiera eventuella riskgrupper som kommer i kontakt med verksamheterna.

---

¹⁴ [Insatser i skolan | RESPI](#)

¹⁵ [Stöd till riskgrupper | RESPI](#)

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 2 – Minska alkoholkonsumtion i befolkningen och i högriskgrupper för suicid

Punkt 5 – Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser

Punkt 7 – Höj kompetens hos personal och andra nyckelpersoner inom vård och omsorg

Regional handlingsplan:

Punkt 4 - Översyn och utveckling av vårdkedjor

2.2.2 Stöd till efterlevande och närstående

En specifik riskgrupp utgörs av efterlevande eller närstående till personer som fullbordat suicid. Suicidproblematik innebär inte enbart ett lidande för den suicidnära personen utan också för dennes familj, vänner och andra närstående. Att förlora en närstående i suicid utgör en risk för allvarlig psykisk ohälsa och suicidhandlingar hos den som drabbas. Exempelvis arbets- och skolkamrater kan behöva stöd och hjälp efter suicid, inte minst de unga med tanke på smittorisken.¹⁶

Förslag på åtgärder:

Utbilda och stödja relevant personal kring vart de kan hänvisa för stöd och hjälp till efterlevande och närstående vid suicid.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 5 – Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser

Regional handlingsplan:

Punkt 4 – Översyn och utveckling av vårdkedjor

2.2.3 Stöd till äldre

En annan specifik riskgrupp är äldre, där suicidtalet är som högst i befolkningen. Flera studier har påvisat ett samband mellan depressiva symtom och ensamhet hos äldre. Ensamhet är dessutom det största enskilda problemet som personer kontakter MIND:s äldrelinje om. Forskning visar bland annat att livsberättargrupper tycks minska problem som har samband med suicidalitet.¹⁷

¹⁶ [Anhöriga och andra närstående | RESPI](#)

¹⁷ [Stöd till äldre | RESPI](#)

Förslag på åtgärder:

Arbeta för att motverka ofrivillig social isolering bland äldre.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 5 – Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser

Punkt 9 – Stöd frivilligorganisationer

Regional handlingsplan:

Punkt 4 – Översyn och utveckling av vårdkedjor

2.3 Indikativ suicidprevention

Indikativa preventionsinsatser riktar sig till personer med särskilt hög risk för att genomföra suicid.

2.3.1 Stärkt vårdkedja

En vårdkedja avser en professionell samverkan där vården ges sammanhållet under tiden som ett sjukdomstillstånd utreds och behandlas. När vårdkedjan fungerar väl ges vård på ett effektivt sätt där den enskilde inte faller mellan stolarna i olika delar av vårdkedjan. Olika sätt att stärka vårdkedjan är exempelvis att förbättra den interna kommunikationen och informationen till den enskilde samt att erbjuda kontaktskapande insatser så som hembesök eller regelbundna telefonsamtal.¹⁸

Förslag på åtgärder:

Kartlägg vårdkedjans befintliga skick för personer med suicidrisk. Inventera vilka aktörer och verksamheter personer med suicidrisk kan få stöd av, både internt och externt. Stärka samarbetet mellan region och kommun för att främja kontinuerligt och sammanhållet stöd till suicidnära personer.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 5 – Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser

Punkt 7 – Höj kompetens hos personal och andra nyckelpersoner inom vård och omsorg

Regional handlingsplan:

Punkt 4 – Översyn och utveckling av vårdkedjor

---

¹⁸ [Stärkt vårdkedja | RESPI](#)

2.3.2 Minskad alkoholkonsumtion

En evidensbaserad suicidpreventiv insats är att minska alkoholkonsumtionen och ge stöd till personer med alkoholberoende. Suicidförsök kan vara oplanerade gällande val av tidpunkt, plats och metod, varmed impulsivitet utgör en riskfaktor. Då alkohol generellt sett ökar impulsivitet och aggression kan alkoholkonsumtion leda till förhastade beslut i en situation av upplevd kris och lidande. Alkoholmissbruk är dessutom vanligt förekommande vid suicidhandlingar (i synnerhet hos män), varmed alkoholmissbruk kan utgöra en långvarig förhöjd risk för suicid.

Bland personer med beroendesjukdom är det dessutom vanligt med en samsjuklighet med psykiatriska problem. Det är därför viktigt utifrån ett suicidpreventivt perspektiv att adekvat hjälp ges till dessa personer.¹⁹

Förslag på åtgärder:

Att stärka och stödja samarbetet kring missbruksproblematik, både inom kommunen och med regionen.

Nationellt handlingsprogram:

Punkt 1 – Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

Punkt 2 -Minska alkoholkonsumtion i befolkningen och i högriskgrupper för suicid

Punkt 5 – Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser

Regional handlingsplan:

Punkt 4 - Översyn och utveckling av vårdkedjor

---

¹⁹ [Minskad alkoholkonsumtion | RESPI](#)

3. Implementering, uppföljning och utvärdering

Handlingsplanen pekar ut vilka områden som är prioriterade för det suicidpreventiva arbetet på Vård- och omsorgsförvaltningen samt Barn- och utbildningsförvaltningen. Varje enskild verksamhet/avdelning inom förvaltningarna ansvarar för att prioritera och implementera aktiviteter som utgår från de prioriterade områdena. Mål och aktiviteter i respektive verksamhet ska formuleras inom de prioriterade områdena, med utgångspunkt i medborgarnas behov och verksamhetens egna förutsättningar. Under varje prioriterat område i handlingsplanen finns förslag på åtgärder. Dessa förslag är dock inte heltäckande, och andra aktiviteter kan kopplas till de olika områdena. Förslagen kan med fördel också brytas ned till flera olika konkreta aktiviteter på respektive enhet.

Utifrån den lokala aktivitetsplanen ska också lokala rutiner upprättas för varje enhet. Respektive enhet ansvarar för uppföljning och implementering av dessa planer och rutiner. Aktivitetsplanen ska innehålla information om vilket prioriterat område som avses, vilket/vilka mål som satts upp för området, vilken/vilka aktivitet som planeras för att uppnå målet, när aktiviteterna ska genomföras (gärna med information om det är en engångshändelse eller återkommande aktivitet), hur aktiviteten ska följas upp (inklusive indikator på när målet är uppfyllt) och vem som är ansvarig för aktiviteten. Förslag på mall för utformning av aktivitetsplan återfinns under rubrik 7.

Under 2023 och 2024 kan ansvarig projektledare vid behov genom sin samordnande och övergripande roll tillhandahålla stöd i det enhetsspecifika arbetet. Inför projektavslut i augusti 2024 kommer ansvarig projektledare följa upp inom de olika enheterna att aktivitetsplan och rutiner har upprättats. En översyn av föreliggande handlingsplan kommer att göras i samband med detta.

4. Förslag på mall för aktivitetsplan

Prioriterat område	Mål	Aktivitet	Tidsplan	Uppföljning	Ansvarig
Utbildning till personal					
Insatser i arbetslivet					
Restriktion av medel som används i suicidsyfte					
Informationsmaterial					
Tidiga insatser barn och unga					
Insatser i skolan					
Stöd till riskgrupper					
Stöd till efterlevande och närstående					
Stöd till äldre					
Stärkt vårdkedja					
Minskad alkoholkonsumtion					

Del 2 – Kunskapsöversikt

5. Nationellt och regionalt arbete mot suicid

5.1 Nationellt handlingsprogram mot suicid

Regeringen antog i juni 2008 propositionen 2007/08:110 ”En förnyad folkhälsopolitik”, där aktuellt handlingsprogram för suicidprevention presenterades. Den övergripande visionen är att ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara suicid - ingen ska behöva ta sitt liv. Suicid bedöms möjligt att förebygga och insatserna för att motverka psykisk ohälsa och hantera risker för suicid kan ständigt förbättras.

De nio strategierna är:

1. Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper
2. Minska alkoholkonsumtion i befolkningen och i högriskgrupper för suicid
3. Minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid
4. Se suicid som psykologiska misstag
5. Förbättra medicinska, psykologiska och psykosociala insatser
6. Sprida kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid
7. Höj kompetens hos personal och andra nyckelpersoner inom vård och omsorg
8. Genomför händelseanalyser efter suicid
9. Stöd frivilligorganisationer

Förslag på en ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention ska lämnas till regeringen hösten 2023, se mer information nedan.²⁰

5.2 Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten (FoHM) har sedan 2015 ett uppdrag att samordna arbetet med suicidprevention på nationell nivå. Sedan 2021 ingår det även i uppdraget att kommunicera och föra dialog med allmänheten om psykisk hälsa och suicidprevention. FoHM ansvarar bland annat för att stärka kunskapsuppbyggnad, framtagande av ny kunskap och publicera årliga rapporter om utvecklingen på området. Syftet är att det förebyggande arbetet

---

²⁰ [Nationellt handlingsprogram för suicidprevention — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-fohm/aktuellt-och-nyheter/2023/nationellt-handlingsprogram-for-suicidprevention)

ska kunna bedrivas enligt bästa tillgängliga kunskap genom ett behovsanpassat och ändamålsenligt kunskapsstödjande arbete.

Tillsammans med Socialstyrelsen arbetar Folkhälsomyndigheten med att ta fram underlag inför en kommande nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. Totalt ingår 26 myndigheter i uppdraget och underlaget ska lämnas till regeringen under hösten 2023.²¹

5.3 Nationell centrum för suicidforskning och prevention (NASP)

NASP utgör sedan 1993-1994 Region Stockholms och statens expertorgan för suicidprevention. Verksamheten inordnades i Karolinska Institutet i oktober 2007.

NASP:s verksamhet består av områdena forskning och metodutveckling, analys och uppföljning av epidemiologiska data, information samt undervisning.

NASP ska medverka till:

- Att varaktigt minska antalet suicid och suicidförsök
- Att undanröja omständigheter som kan leda till att barn och unga tar sitt liv
- Att tidigt upptäcka och bryta negativa trender av suicid och suicidförsök hos utsatta grupper
- Att öka kunskapsnivån om suicid samt att stödja personer med suicidtankar och anhöriga till personer som försökt eller har begått suicid²²

NASP erbjuder sedan 2018 tjänsten Rekommendation av suicidpreventiva insatser (RESPI) där information om evidensbaserade befolkningsinriktade insatser för att minska suicidhandlingar samlats. Informationen uppdateras periodvis enligt den senast tillgängliga forskningen.²³ Rekommenderade insatser från RESPI återfinns under avsnitt 5 i föreliggande handlingsplan.

5.4 Sveriges kommuner och regioner (SKR)

SKR och staten har träffat en överenskommelse om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention för perioden 2021-2022.

Överenskommelsen bygger på tidigare överenskommelse och är en

²¹ [Vad gör vi och andra? — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

²² [Mål och verksamhet | Karolinska Institutet \(ki.se\)](#)

²³ [Om RESPI | RESPI](#)

fortsättning av det långsiktiga arbete som stimulerats av staten, dit SKR bidragit med utvecklingsstöd till kommuner och regioner. Regeringen och SKR är överens om att suicidprevention är ett prioriterat område och att det kunskapsbaserade suicidpreventiva arbetet på regional och lokal nivå behöver förstärkas.²⁴

5.5 Region Skåne

Region Skåne har tagit fram en regional handlingsplan för suicidprevention i Skåne för perioden 2018-2022. Genom förbättrad samverkan mellan olika aktörer finns en förhoppning om att antalet suicid kommer att minska. Handlingsplanen omfattar sju åtgärds punkter för den aktuella perioden:

1. Regional samverkan för suicidprevention
2. Begränsning tillgänglighet dödliga medel
3. Skolbaserade program – Youth Aware of Mental Health (YAM)
4. Översyn och utveckling av vårdkedjor
5. Utbildning i primärvård om alkohol, depression och ångest
6. Suicidpreventiva utbildningar – SpiSS och Psyk-E bas suicid
7. Kommunikation och seminarier

Ovanstående punkter aktualiserar på flera sätt kommunen som en viktig aktör i det suicidpreventiva arbetet. Exempelvis är kommuner viktiga deltagare i den regionala samverkan för suicidprevention, inte minst genom kommunens vård- och omsorgs- samt skolpersonal.²⁵

---

²⁴ [Överenskommelse, psykisk hälsa 2021-2022 | SKR](#)

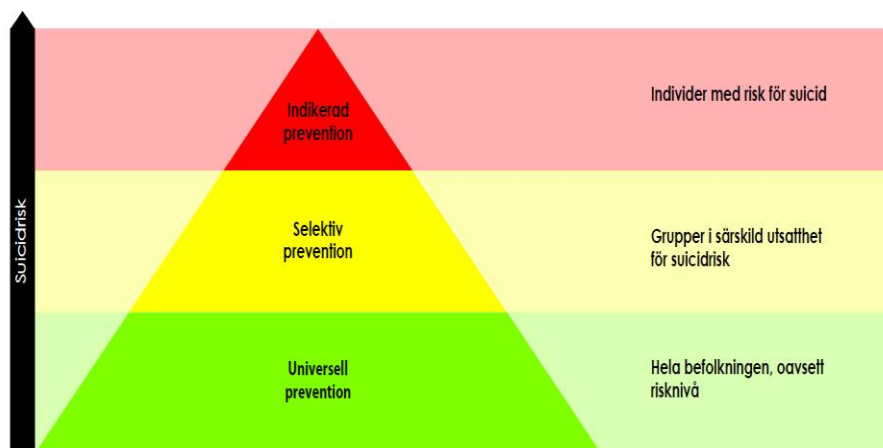
²⁵ [Handlingsplan för suicidprevention i Skåne - Region Skåne \(skane.se\)](#)

6. Suicidprevention

6.1 Suicidpreventionens olika nivåer

Suicid är en komplex problematik som måste angripas tidigt, med åtgärder från flera olika håll. Detta innebär att suicid är en fråga som berör alla samhällsfunktioner och att ett gemensamt ansvar måste tas för att förebygga suicid. Suicidpreventiva insatser som ges på olika nivåer har större chans att nå resultat, så länge åtminstone en av komponenterna är effektiv. Det mest effektiva sättet att förebygga suicid är att implementera flera simultana åtgärder på flera nivåer samtidigt.²⁶

Åtgärdsområdena i handlingsplanen struktureras utifrån preventionsnivå:

Figur 1 - Preventionstriangel

6.2 Riskfaktorer

Bakom en suicidproblematik finns ett brett spektrum av riskfaktorer som tillsammans gör att en person hamnar i risk för suicid. De enskilt starkaste riskfaktorerna är tidigare suicidförsök och psykisk sjukdom.²⁷ Forskning visar att suicidhandlingar är vanligare inom vissa grupper i samhället. Exempelvis förekommer suicidförsök oftare bland ungdomar som identifierar sig som HBTQ, jämfört med heterosexuella i samma åldersgrupp. Det är därför viktigt att inkludera HBTQ-perspektivet i det förebyggande arbetet och i stödinsatser för unga.²⁸ Risken för suicid ökar

²⁶ [Om Suicid | RESPI](#)

²⁷ [Suicidförebyggande insatser — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

²⁸ [Utblick folkhälsa: Suicidförsök vanligare bland unga hbtq-personer — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

även för personer som blir sjukskrivna eller arbetslösa och för de som övergår till försörjning via ekonomiskt bistånd.²⁹

Exempel på riskfaktorer för suicid:

- psykiatriska faktorer som allvarlig depression, ångesttillstånd eller användning av alkohol och/eller andra droger
- biologiska eller genetiska faktorer som sårbarhet eller familjehistoria med suicid
- ogynnsamma livshändelser som förlust av en närstående, en relation, ett arbete, status eller pengar; en större besvikelse som utebliven befordran; mobbning eller kränkning
- psykologiska faktorer som konflikter med andra personer, våld eller erfarenheter av fysisk misshandel eller sexuellt utnyttjande i barndomen samt känslor av hopplöshet
- sociala faktorer och miljöfaktorer som tillgång till medel och metoder för suicid (exempelvis skjutvapen, giftiga gaser, bekämpningsmedel, mediciner)
- social isolering och ekonomiska svårigheter³⁰

6.3 Skyddsfaktorer

Riskfaktorer kan i vissa fall kompenseras av skyddsfaktorer, hos både individen själv och omgivningen.

Exempel på skyddsfaktorer mot suicid:

- goda, stabila relationer och stödjande sociala nätverk
- god självkänsla och tilltro till sig själv och till möjligheterna att kunna påverka och förändra den egna situationen
- upplevelse av mening och sammanhang i livssituationen
- hälsosamma levnadsvanor såsom regelbunden fysisk aktivitet och goda sömnvanor

Personer som aktivt söker hjälp eller har en god problemlösningsförmåga och strategier för att hantera sin psykiska smärta är mindre benägna att ta sitt liv.

Även grundläggande faktorer i människors livsvillkor har en koppling till suicid. Risken för suicid är exempelvis högre i socialt mindre gynnande

²⁹ [Högre risk för suicid bland personer som blir sjukskrivna eller arbetslösa \(folkahlsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/omsorg-och-halsa/psykiatri-och-beroendestod/hogre-risk-for-suicid-bland-personer-som-blir-sjukskrivna-eller-arbetslosa)

³⁰ [Suicidförebyggande insatser — Folkhälsomyndigheten \(folkahlsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/omsorg-och-halsa/psykiatri-och-beroendestod/suicidforebyggande-insatser)

grupper, som de med låg utbildningsnivå. Därför är det viktigt att skapa goda förutsättningar för unga att lyckas i skolan, eftersom det är en skyddsfaktor. På motsvarande sätt är socialförsäkringar och arbetsmarknadspolitiska åtgärder viktiga delar i arbetet med att främja livschanser och stärka de samhälleliga skyddsfaktorerna för mindre gynnade grupper.³¹

---

³¹ [Suicidförebyggande insatser — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

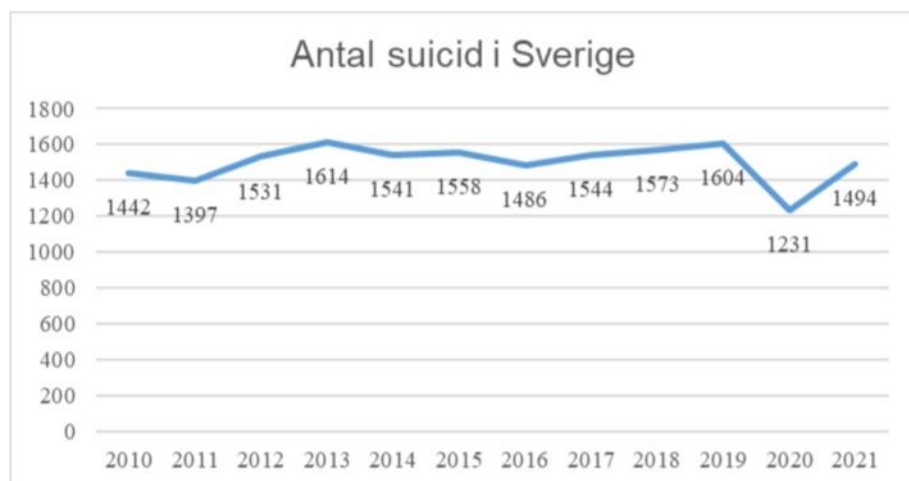
7. Suicidstatistik

7.1 Suicid i Sverige

Antalet suicid i Sverige var som högst under 1970-talet och har sedan dess minskat, framförallt fram till 2000-talet. Sedan år 2000 har suicidtalet (antal suicid per 100 000 invånare) i befolkningen minskat i de flesta åldersgrupper, förutom hos unga. Antalet suicid har dock legat relativt konstant – däremot ha befolkningen ökat vilket leder till ett lägre suicidtal.

Under 2021 dog 1 226 personer av säkert fastställda suicid i Sverige. Av dessa var 873 män och 353 kvinnor, vilket innebär en tydlig överrepresentation av män. 11 personer var barn under 15 år. Ytterligare 279 fall registrerades där det fanns misstanke om suicid, men där avsikten inte kunde styrkas. Den totala siffran för säkra och osäkra suicid var därmed 1505.

I befolkningen 15 år eller äldre var under 2021 suicidtalet 20 för män och 8 för kvinnor. Suicidtalet för män och kvinnor tillsammans var 14. Skillnaden mellan könen ökar med stigande ålder. Det högsta suicidtalet fanns bland män som var 85 år eller äldre. I denna grupp var suicidtalet 45, vilket är dubbelt så högt som bland män i de yngre åldersgrupperna. Det lägsta suicidtalet fanns bland kvinnor 15–29 år, där det var 7. Bland barn och unga (under 18 år) är det ungefär lika många flickor som pojkar som dör i suicid.³²

Figur 2 - Diagram över antal suicid i Sverige under perioden 2010-2021, baserat på siffror från rapport från NASP

³² [Statistik om suicid — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/statistik/om-suicid/)

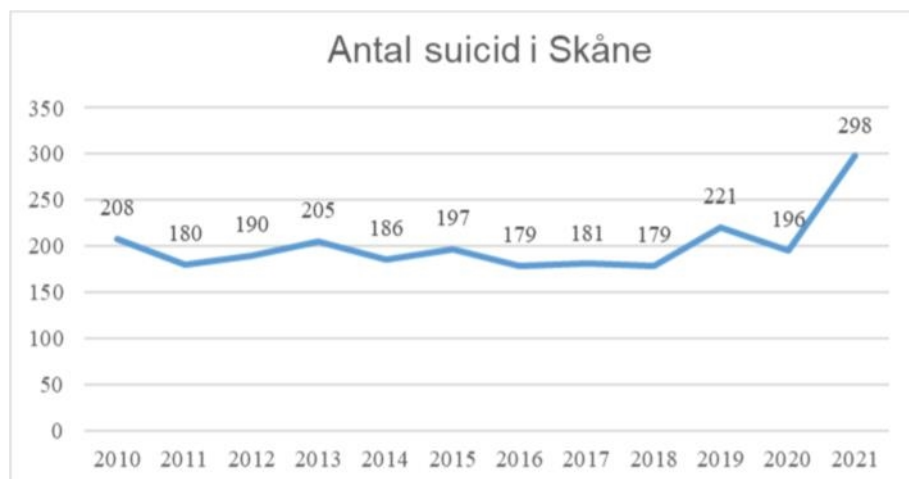
7.1.2 Suicidförsök i Sverige

Antalet suicidförsök i Sverige ligger runt 15 000 per år.³³ Uppgifter om suicidförsök hämtas från Socialstyrelsens patientregister där patienter som erhållit slutenvård i samband med suicidförsök finns registrerade. Detta innebär en begränsning kring möjligheten att generalisera till suicid i allmänhet. Mot bakgrund av enkätstudier görs en uppskattning att cirka hälften av alla suicidförsök leder till slutenvård.³⁴

Under 2020 vårdades patientgruppen flickor och kvinnor under 25 år oftast, och överlag blev fler kvinnor än män inlagda på sjukhus till följd av suicidförsök. Det enda undantaget var bland personer 85 år och äldre, där fler män än kvinnor fick vård. Könsskillnaden var störst bland 10–19-åringarna och minst bland 65–84-åringarna. Bland de yngsta (10–19 år) vårdades nästan fyra gånger fler flickor än pojkar 2020.³⁵

7.2 Suicid i Skåne

Under perioden 2010–2021 tog sammanlagt 2330 personer sina liv i Skåne, vilket innebär cirka 200 personer per år. Statistiken avser personer som var 15 år eller äldre. Suicidtalet var i genomsnitt för dessa år 17,9. Detta kan jämföras med hela riket som under samma period hade ett genomsnittligt suicidtal på 18,5.

Figur 3 - Diagram över antal suicid i Skåne under perioden 2010-2021, baserat på siffror från rapport från NASP

³³ [Själv mord i Sverige | Karolinska Institutet \(ki.se\)](#)

³⁴ [Hur beräknas självmordsstatistik? | Karolinska Institutet \(ki.se\)](#)

³⁵ [Statistik om suicid — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

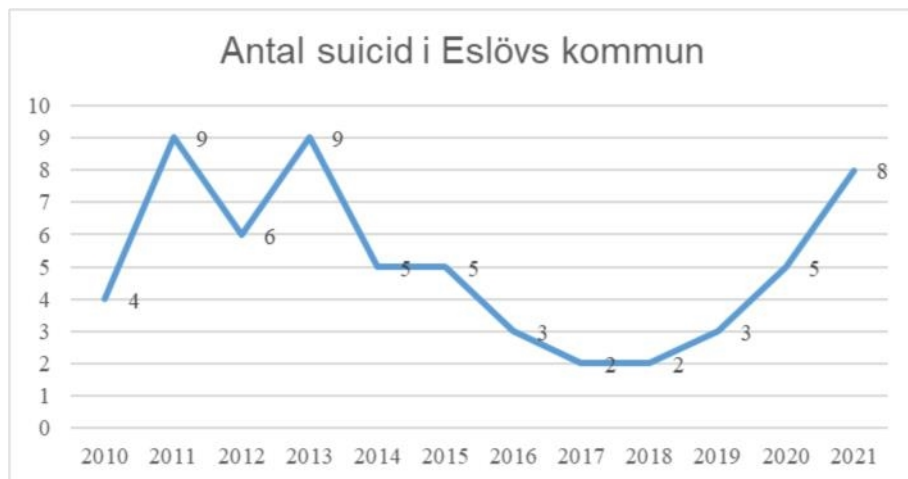
Åldersfördelningen liknar den som finns för hela riket, där personer över 45 år har de högsta suicidtalet och personer i åldern 15-24 år har de lägsta (se diagram under rubrik 4.4).

Även könsfördelningen liknar den för hela riket, med en kraftig överrepresentation av män. Under perioden 2010-2021 begick 1615 män (69,3 %) och 715 kvinnor (30,7 %) suicid i Skåne.

Störst antal suicid begicks genom förgiftning (36,5 %) eller hängning (32,9 %) och följer samma mönster som kan ses för resten av riket.³⁶

7.3 Suicid i Eslöv

Under perioden 2010–2021 tog 61 personer över 15 års ålder sina liv i Eslöv, vilket innebär cirka 5 personer per år. Suicidtalet var i genomsnitt för dessa år 19,1. Detta kan jämföras med hela riket som under samma period hade ett genomsnittligt suicidtal på 18,5.

Figur 4 - Diagram över antal suicid i Eslöv under perioden 2010-2021, baserat på siffror från rapport från NASP

Åldersfördelningen liknar den som finns för hela riket, där personer över 45 år har de högsta suicidtalet och personer i åldern 15-24 år har de lägsta (se diagram under rubrik 4.4).

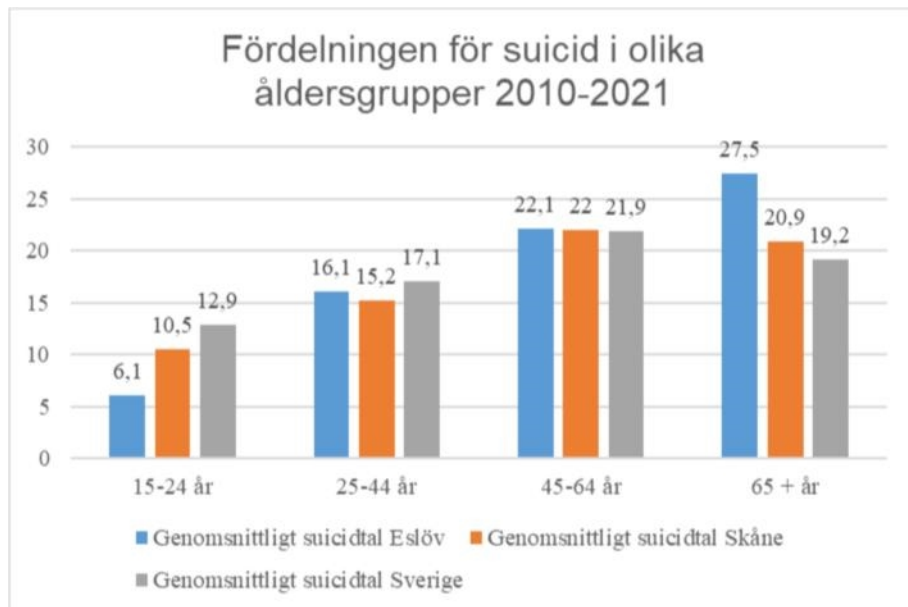
Även könsfördelningen liknar den för hela riket, med en kraftig överrepresentation av män. Under perioden 2010-2021 begick 46 män (75,4 %) och 15 kvinnor (24,6 %) suicid i Eslöv.

³⁶ Rapport framtagen av NASP 2022, Självordsstatistik för Skåne 2010 – 2021

Störst antal suicid begicks genom förgiftning (34,4 %) eller hängning (36,1 %) och följer samma mönster som kan ses för resten av riket.³⁷

7.4 Jämförelse suicidtal riket, regionen och kommunen

Nedan presenteras en jämförelse över fördelningen av suicid i olika åldersgrupper i Sverige, Skåne och Eslöv.

Figur 5 - Diagram över fördelning av suicid i olika åldersgrupper under perioden 2010-2021, baserat på siffror från rapport från NASP

Diagrammet visar att det genomsnittliga suicidtalet i Eslöv ligger lägre än riket i de tre yngsta ålderskategorierna, medan en förhöjning syns i den äldsta ålderskategorin. Suicidtalet för personer i 65 + års ålder är även högre än suicidtalet för denna ålderskategori i Skåne.³⁸

³⁷ Rapport framtagen av NASP 2022, Självmondsstatistik för Skåne 2010 – 2021

³⁸ Rapport framtagen av NASP 2022, Självmondsstatistik för Skåne 2010 – 2021 samt Rapport framtagen av NASP 2022, Självmondsstatistik för Riket 2020-2021

8. Bilagor

8.1 Översikt utbildningar

I Rekommendation av suicidpreventiva insatser föreslår att en kartläggning av tillgängliga utbildningar i suicidprevention genomförs.³⁹ Nedan följer information om relevanta utbildningsalternativ:

MHFA, Mental Health First Aid-

Utbildningsprogrammet kallas på svenska ”Första hjälpen till psykisk hälsa” och riktar sig till allmänheten. Syftet med utbildningsprogrammet är att ge kursdeltagaren kunskaper om psykisk ohälsa och sjukdomar så att denne kan ge en första hjälp tills den drabbade får professionell hjälp, samt minska stigmatisering och fördomar inom området. Programmet tillhandahåller en handlingsplan för olika kristillstånd för att ge ”första hjälpen” liksom den som ges vid kroppsliga skador för att rädda liv.

Kursen ges i tre olika versioner; vuxen, ungdom och äldre, och omfattar 12-14 timmars utbildning vardera. Kurserna lär ut kunskap om de vanligaste psykiatriska diagnosgrupperna och hur tecken på olika slag av psykiskt lidande kan vägleda oss att upptäcka, ta kontakt och hjälpa till på rätt sätt. Ungdomskursen innehåller även ett avsnitt om ungdomsutveckling, ett om ätstörningar och ett om reaktioner vid traumatiska händelser hos ungdomar och inriktar sig på kunskap om ungdomar i åldersgruppen 12-18 år. I kursen kring äldre är målet att vidga kunskapen om psykisk ohälsa bland personer från 65 år och framåt.

För att hålla i Första hjälpen till psykisk hälsa-kurser krävs en instruktörsutbildning. Instruktörsutbildningen omfattar en veckas heltidsutbildning och därefter finns möjlighet till handledning. Utbildningen ger behörighet till att organisera och utföra egna Första hjälpen till psykisk hälsa-kurser.⁴⁰

Psyk-E bas (suicid) -

Psyk-E bas består av flera olika kompetensutvecklingsprogram som innehåller filmade föreläsningar och tillhörande faktablad. Utbildningarna är uppdragsutbildningar vid Karolinska institutet. De genomförs i form av studiecirkla i små grupper som leds av en utbildningsledare ur den egna

³⁹ [Tillgängliggöra utbildningar i suicidprevention | RESPI](#)

⁴⁰ [MHFA - Första hjälpen till psykisk hälsa | Karolinska Institutet](#)

organisationen. Psyk-E bas suicid är en av de utbildning som erbjuds. Det är en utbildning i suicidprevention som lanserades 2019 efter ett samarbete mellan Folkhälsomyndigheten och Psyk-E bas gruppen vid Karolinska institutet.

Varje utbildningstillfälle tar cirka 1-2 timmar och omfattar en föreläsning på cirka 20-30minuter, följt av gruppdiskussion och reflektion. Utbildningen omfattar totalt 20 föreläsningar.

För att få tillgång till det filmade materialet betalas en engångskostnad per 100 medarbetare, vilket ger tillgång till utbildningen i två år genom Karolinska institutets utbildningsplattform Canvas.⁴¹

SPiSS, Suicidprevention i svensk sjukvård –

SPiSS är en kostnadsfri webbaserad utbildning som syftar till att öka kunskapen hos medarbetare i olika verksamheter som möter människor som kan vara suicidbenägna. Utbildningen består av 3 delkurser som vardera tar cirka 30 minuter att genomföra.⁴²

Stör döden, utbildningsmaterial för lärare –

Stör döden är en utbildning som har tagits fram i samarbete mellan Suicide Zero, Mind, SPES, NASP samt skolpersonal för att stötta lärare i arbetet med elevers psykiska hälsa. Utbildningen är digital, självinstruerande, kostnadsfri och tar cirka 60 minuter att genomföra.⁴³

Våga fråga-e –

Våga fråga- e är en digital version av Suicide Zeros Våga fråga-utbildning. Utbildningen är uppdelad i två delar, varav den första delen är en digital utbildning på cirka 60 minuter där deltagaren får ta del av fakta och myter om suicid, varningssignaler för psykisk ohälsa, konkreta råd om hur stöd ges till någon som mår dåligt, samtalsverktyg och sätt att lotsa personer rätt. Den andra delen av utbildningen kan med fördel genomföras i grupp på arbetsplatsen och består av övningar utifrån det som deltagaren lärt sig under första delen av utbildningen. Denna del leds av en samtalsledare från den egna organisationen och tar cirka 1,5 timme att genomföra.⁴⁴

⁴¹ [Våra utbildningar • Psyk-E bas](#)

⁴² [SPiSS - Suicidprevention i Svensk sjukvård - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

⁴³ [Stör Döden - Utbildningsmaterial för lärare | Karolinska Institutet \(ki.se\)](#)

⁴⁴ [Suicidpreventiv utbildning för företag - Våga fråga-e \(suicidezero.se\)](#)

Våga fråga Äldre –

Suicide Zero har tagit fram en 2 timmar lång föreläsning som innehåller kunskapen om suicid från Våga fråga utbildningen, men också kring åldrandets utmaningar.

8.2 Tips på fördjupningsmaterial för olika delar av verksamheten

8.2.1 Skola och elevhälsovård

Att förebygga självmord och självmordsförsök hos skolelever – Karolinska institutet. Tillgänglig elektroniskt: [download \(ki.se\)](#)

Vad skolan kan göra efter ett självmord eller självmordsförsök – Karolinska institutet. Tillgänglig elektroniskt: [download \(ki.se\)](#)

Beslutsstöd till skolan vid akut självmordsrisk – Suicide Zero. Tillgänglig elektroniskt: [SZ_beslutsstod_Akut_v5.pdf \(ctfassets.net\)](#)

Beslutsstöd till skolan vid allvarlig självskada och självmordsförsök – Suicide Zero. Tillgänglig elektroniskt: [SZ_beslutsstod_Forsok_v7.pdf \(ctfassets.net\)](#)

Beslutsstöd till skolan vid inträffat självmord – Suicide Zero. Tillgänglig elektroniskt: [SZ_beslutsstod_Intraffat_v8.pdf \(ctfassets.net\)](#)

Krisstöd i förskola/skola efter ett inträffat självmord – Ericastiftelsen. Tillgängligt för bokning: [Krisstöd i förskola/skola efter ett inträffat självmord - Ericastiftelsen](#)

8.2.2 Socialtjänst

Beslutsstöd vid akut självmordsrisk – Suicide Zero. Tillgänglig elektroniskt: [SZ_beslutsstod_akut_socialtj_V3.pdf \(ctfassets.net\)](#)

Beslutsstöd vid allvarlig självskada och självmordsförsök – Suicide Zero. Tillgänglig elektroniskt: [SZ_beslutsstod_Forsok_socialtj_korr3.pdf \(ctfassets.net\)](#)

Beslutsstöd vid fullbordat självmord – Suicide Zero. Tillgänglig elektroniskt: [SZ_beslutsstod_Fullbordat_socialtj_v4.pdf \(ctfassets.net\)](#)

**Yttrande över förslag på miljöstrategi för Eslöv
med tillhörande planer: Naturplan för Eslöv,
Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan
för Eslöv**

4

GoV.2023.0222

2023-08-21
Alexandra Julin
+4641362210
alexandra.julin@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Yttrande över förslag på miljöstrategi för Eslövs kommun med tillhörande planer

Ärendebeskrivning

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 21 juni 2023 att förslag till Miljöstrategi för Eslöv med tillhörande planer: Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv ska skickas på remiss till kommunens nämnder.

Beslutsunderlag

- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 100, 2023 Remiss av miljöstrategi för Eslövs med tillhörande planer: Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslövs och Energi- och klimatplan för Eslöv
- Reviderad Energi- och klimatplan för Eslövs – remissversion
- Reviderad Miljöstrategi för Eslöv – remissversion
- Reviderad Naturplan för Eslöv – remissversion
- Reviderad Miljöplan för Eslöv - remissversion

Beredning

Miljöstrategi för Eslöv med tillhörande planer, Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv, ska förenkla, effektivisera och utveckla kommunorganisationens miljöarbete och samordningen av det. Miljöstrategins mål ska visa kommunorganisationens ambition och riktning inom miljöområdet och indikatorerna ska visa på status och behov av insatser. Miljöstrategin med planerna ska följas upp i en gemensam process och ha en gemensam organisation. Planerna har ett gemensamt upplägg där åtgärder, kostnader och ansvar görs tydligt. Det nya miljöstyrsystemet ska vara enkelt att förstå, enhetligt, koncist, tydligt och samla det arbete som bidrar till de nationella miljömålen och därmed till stora delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Barn och Utbildning

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: barn.och.utbildning@eslov.se | www.eslov.se

1(2)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppmärksammar att de föreslagna styrdokumenterna inte konkurrerar med skolans uppdrag. Inom ramen för barn- och familjenämndens verksamheter pågår löpande arbete att öka medvetenheten om miljöpåverkan. Exempelvis startar förvaltningen Barn och Utbildning en arbetsgrupp som ska ta fram förslag på åtgärder inom de pedagogiska verksamheterna som ska bidra till målen i Eslövs kommuns miljöstrategi. Detta framgår även i miljöplanens åtgärd 1.10.

Många av målen i miljöstrategin kan utbildningsnämnderna ställa sig bakom men inte arbeta aktivt med. Skolans uppdrag är brett och såväl natur som miljöperspektiv finns med i läroplanen i hög grad. Därför ser nämnden positivt till att målformuleringarna i miljöstrategin är öppna och ger utrymme för flexibilitet. Det förutsätter också att uppföljning av dessa mål inte bör belasta nämndens administration. Förvaltningen bidrar gärna med underlag men ser tveksamt på att utvärdera målen inom sitt egna kvalitetsarbete. Överlag är nämnderna positivt inställda till omarbetade styrdokument som ska bidra till att en större del av kommunorganisationens miljöarbete kommer att inrymmas i ett gemensamt system som följs upp, utvärderas och presenteras gemensamt.

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att översända remissvaret till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutet skickas till

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Alexandra Julin
Administrativ controller

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

---

§ 100

MOS.2023.0078

Remiss av miljöstrategi för Eslöv med tillhörande planer: Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv

Ärendebeskrivning

Under 2022 påbörjades arbetet med att förenkla, effektivisera och utveckla kommunorganisationens miljöarbete och samordningen av det. Arbetet innebär att en miljöstrategi ska tas fram, med mål och indikatorer. Målen ska visa kommunorganisationens ambition och riktning inom miljöområdet och indikatorerna ska visa på status och behov av insatser.

Tre planer som ska koppla till miljöstrategin ska också tas fram: Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv, i dem beskrivs det arbete som ska leda fram till målen i miljöstrategin. Miljöstrategin med planerna ska följas upp i en gemensam process och ha en gemensam organisation. Planerna har ett gemensamt upplägg där åtgärder, kostnader och ansvar görs tydligt.

Till miljöstrategin kopplas också den avfallsplan som tas fram i samarbete med kommunerna Hör och Hörby samt avfallsbolaget Mellanskånes renhållningsaktiebolag (Merab). Den kommer att omfattas av samma organisation och uppföljningsprocess.

Det nya miljöstyrsystemet ska vara enkelt att förstå, enhetligt, koncist, tydligt och samla det arbete som bidrar till de nationella miljömålen och därmed till stora delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

I framtagandet av systemet har en organisation med kommunens ledningsgrupp och andra nyckelpersoner inom organisationen varit delaktiga. En workshop med de tjänstepersoner som ingår i processorganisationen och kommunstyrelsens arbetsutskott genomfördes i juni 2022. Dialoger och workshops har genomförts med verksamheter som kommer att beröras av åtgärder i planerna och ledningsgrupper med flera har erbjudits och fått dragningar om systemets upplägg och innehåll. Förutom kommunorganisationens förvaltningar har också bolagen ebo, Merab och Krafringen varit delaktiga i arbetet med framtagandet.

Under våren 2023 var Miljöstrategi för Eslöv ute på tjänstepersonremiss. Inkomna synpunkter har hanterats i det nu liggande förslaget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Remiss för Miljöstrategi för Eslöv med tillhörande planer: Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

- Reviderad Miljöstrategi för Eslöv - remissversion
- Reviderad Naturplan för Eslöv - remissversion
- Reviderad Miljöplan för Eslöv - remissversion
- Reviderad Energi- och klimatplan för Eslöv - remissversion

Beredning

1999 antogs de nationella miljömålen och det så kallade generationsmålet som är ett övergripande mål som inriktar den svenska miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Generationsmålet sju strecksatser förtydligar målets innebörd och visar vad miljöpolitiken ska fokusera på, nämligen att:

- Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad.
- Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.
- Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.
- Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen.
- En god hushållning sker med naturresurserna.
- Andelen förnybar energi ökar och energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön.
- Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

När miljömålen kom riktades en uppmaning till samhällets alla aktörer om att bidra aktivt till dem. Kommunerna har varit viktiga aktörer i arbetet med miljömålen under hela perioden de har varit aktuella. När de globala hållbarhetsmålen kom 2015 bestämdes att det nationella miljömålssystemet ska utgöra Sveriges bidrag till den ekologiska hållbarhetsdimensionen i Agenda 2030.

Eslöv är en av Sveriges ekokommuner och har därmed visat på ambitionen om att vilja ta ansvar för att bidra till en hållbar utveckling.

Enligt Lag om kommunal energiplanering ska varje kommun ha en energiplan. Det förslag på Energi- och klimatplan för Eslöv som har tagits fram anses utgöra en sådan plan i lagens mening, samtidigt som den också bidrar till det nationella miljömålssystemet.

När arbetet med att ta fram miljöstrategin och planerna kopplade till den startade upp fanns ett flertal styrdokument för frågor kopplade till det nationella miljömålssystemet runt om i kommunorganisationen. Dokumenten var inte tydligt

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

---

kopplade till, eller avgränsade mot, varandra och i flera fall uttalades olika mål och ställningstaganden i samma fråga i olika dokument.

För att skapa den tydlighet och den förenklade organisation som önskas har arbetet med att ta fram en sjö- och vattendragsplan inom paraplyorganisationen Eslövs vatten (samverkan mellan Eslövs kommun och VA SYD angående tekniska vattenfrågor) stoppats. Frågorna som skulle inrymmas i den ligger nu istället i Naturplan för Eslöv. Det innebär att allt arbete som rör natur och biologisk mångfald finns samlad, oavsett om det handlar om land- eller vattenmiljöer.

Uttalade miljöambitioner i lokalförsörjningsplanen och i riktlinjer för inköp och upphandling kommer att tas bort. Istället ska hänvisningar därifrån göras till miljöstrategin och planerna till den. Det innebär att en större del av kommunorganisationens miljöarbete kommer att inrymmas i ett gemensamt system som följs upp, utvärderas och presenteras gemensamt.

För att undvika dubbelstyrning (att en fråga styrs från flera håll) föreslås att det naturmiljöprogram som antogs av kommunfullmäktige 2020 upphävas som styrande dokument i samband med att Miljöstrategin antas. Materialet föreslås istället omarbetas och, tillsammans med det gedigna underlagsmaterial som togs fram i samband med arbetet med sjö- och vattendragsplanen, framöver utgöra ett kunskapsunderlag kopplat till Miljöstrategi för Eslöv.

Andra tidigare beslut gällande planer med mera som omfattar frågor som kommer att hanteras inom miljöstrategin kommer att föreslås upphävas i samband med miljöstrategins beslutsprocess.

Beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förslag till Miljöstrategi för Eslöv med tillhörande planer: Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv och Energi- och klimatplan för Eslöv skickas på remiss till kommunens nämnder, med flera enligt sändlista.

Synpunkter på de utskickade remissversionerna ska vara inkomna till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, MiljoochSamhallsbyggnad@eslov.se, senast 30 september 2023.

Beslutet skickas till

Kommunens samtliga nämnder

Kommunledningskontoret, tillväxtavdelningen

Ebo

Merab

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

Kraftringen
VA SYD
Länsstyrelsen Skåne
Hörs kommun
Hörby kommun

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

ENERGI- OCH KLIMATPLAN FÖR ESLÖV - REMISSVERSION

Denna Energi- och klimatplan bidrar till det lokala miljömålet *Begränsad klimatpåverkan* i *Miljöstrategi för Eslöv*. Den gäller för kommunens förvaltningar samt för bolagen ebo och Merab.

Innehåll

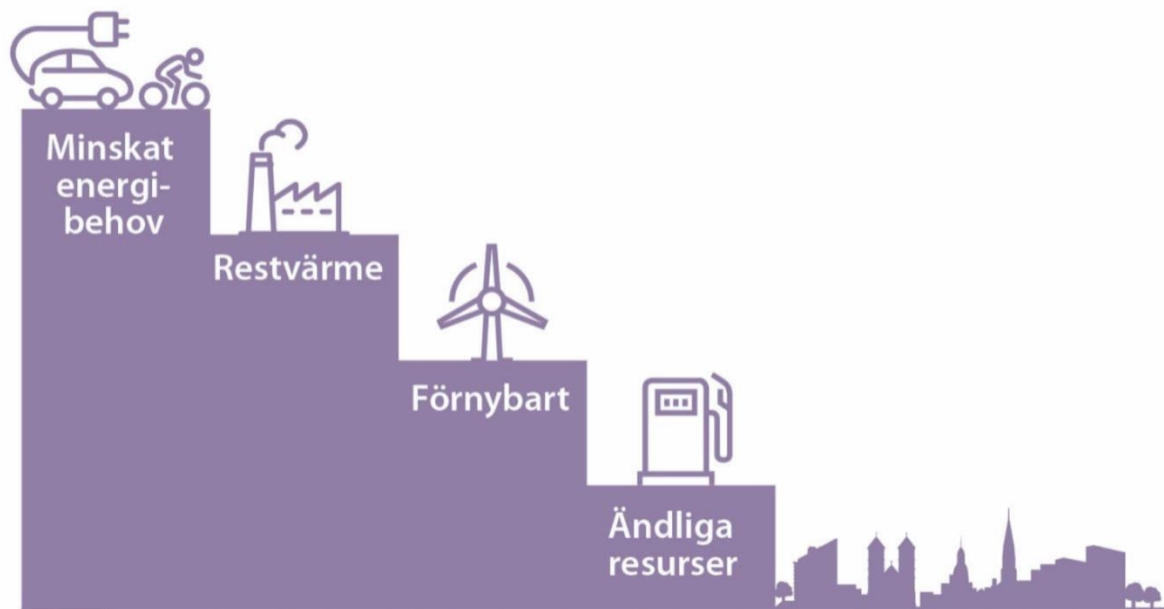
Bakgrund	4
Syfte	4
Organisation	5
Rådighet	5
Avgränsningar och kopplingar	5
Uppföljning	6
Mål	6
Åtgärder	6
1. Fossilbränslefritt.....	6
1.1 Fossilbränslefria fordon.....	6
1.2 Fossilbränslefri uppvärmning.....	7
1.3 Fossilbränslefri el	7
1.4 Fossilbränslefri skötsel.....	7
2. Minskad effekt- och energianvändning.....	8
2.1 Energi- och klimatrådgivning.....	8
2.2 Stötta industrins energieffektivisering	8
2.3 Minska energianvändningen i egna lokaler.....	8
2.4 Installera energieffektiv gatubelysning	8
2.5 Undersöka möjligheterna till smart energilagring och energianvändning	9
2.6 Utreda möjligheter att använda spillvärme för att försörja värmebehov vid nyproduktion	9
3. Förnybar energiproduktion.....	9
3.1 Utreda möjligheter att producera förnybar energi.....	9
3.2 Egen solenergiproduktion	9
4. Hållbara transporter och resor	10
4.1 Riktlinjer för resor och möten	10
4.2 Aktualisera utbytesplanen av fordon och ta fram en behovsanalys över fordonsinnehav och maskiner.....	10
4.3 Laddinfrastruktur.....	10
4.4 Utse rese- och fordonsansvariga	11
4.5 Cykelpool	11
4.6 Utreda möjligheterna att införa förmånscykel	11

4.7 Ecodrivning	11
5. Balansering och kompensation.....	12
5.1 Koldioxidbudget.....	12
5.2 Miljöspendanalys för inköp.....	12
5.3 Klimatväxling/klimatkompensation	12
6. Energiplanering, säkerhet och tillgång.....	12
6.1 Lag om kommunal energiplanering	12
6.2 Planering för energiproduktion	13
Bilaga 1 - Nuläge.....	14

Bakgrund

Att begränsa klimatförändringarna är en av världens största utmaningar och det kommer att krävas att alla bidrar. Eslövs kommun har tidigare haft två energi- och klimatplaner och har hittills haft goda förutsättningar för, och bra resultat av, att arbeta med omställning till användning av förnybar energi. Eslöv var en av de första kommunerna som satsade på biogas och uppgradering till fordonsgas. Eslövs kommun har goda möjligheter till att fortsatt vara en ledande aktör i arbetet med att begränsa klimatförändringarna.

För att nå klimatmålen är effektivisering ett av det viktigaste verktyget vi har. Vi behöver helt enkelt använda mindre energi. Den så kallade *Energitrappan* är vägledande för Energi- och klimatplanen, att i första hand använda mindre energi, och så långt det är möjligt undvika fossila bränslen.

Figur 1. Energitrappan innefattar energieffektivisering, återvinning av restenergi, produktion av förnybar energi och utfasning av fossil energi. (Bild: Lunds kommun)

För att nå målet *Begränsad klimatpåverkan i Eslöv i Miljöstrategi för Eslöv*, ska denna Energi- och klimatplan bredda arbetsfältet och växla upp ansträngningarna inom kommunorganisationen.

Syfte

Energi- och klimatplanen ska samla, systematisera och presentera energi- och klimatarbetet i Eslövs kommunorganisation. Syftet med planen är att minska kommunens klimatpåverkan samt att höja kompetensen och medvetenheten kring energi- och klimatfrågor. På så sätt bidrar planen till målet *Begränsad klimatpåverkan i Eslöv i Miljöstrategi för Eslöv*, det nationella miljömålet *Begränsad klimatpåverkan* och till mål 13 i *Agenda 2030 – Climate action*.

Organisation

Energi- och klimatplanen tillsammans med *Naturplan för Eslöv*, *Miljöplan för Eslöv* och *Avfallsplan för kommunerna Eslöv, Höör och Hörby* beskriver arbetet som ska leda fram till målen i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar *Miljöstrategi för Eslöv* som innehåller mål som ligger till grund för *Energi- och klimatplan för Eslöv*.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar *Energi- och klimatplan för Eslöv*.

Styrgrupp

Miljöstrategi för Eslöv och planerna kopplad till den har en styrgrupp bestående av kommundirektörens ledningsgrupp. Styrgruppen ska hållas uppdaterad om arbetet med planerna och kan besluta om mindre ändringar i dessa.

Intern referensgrupp

Miljöstrategi för Eslöv har en intern referensgrupp bestående av representanter från förvaltningarna och bolagen ebo och Merab. Arbetet i planerna följs upp, sammanställs, analyseras av referensgruppen. Resultaten redovisas årligen internt och externt.

Samordnare

Arbetet med att begränsa klimatförändringarna spänner över stora delar av kommunens rådighetsområde. Det kommer kontinuerligt ny kunskap om arbetssätt samt olika former av nationella och regionala samverkansprojekt. Behovet av omvärldsbevakning, samordning och projektstöd är stort inom kommunorganisationen är stort.

Energi- och klimatplanens samordnare ska delta i miljöstrategins interna referensgrupp. Han/hon ska ha inblick i arbetet med energi- och klimatplanens åtgärder, stötta arbetet med dem och samordna uppföljningen.

Rådighet

Kommunorganisationen ska arbeta aktivt med energi- och klimatfrågor inom sitt rådighetsområde, det vill säga egna resor, fordon och lokaler, egen energiproduktion, upphandling, egna bygg- och exploateringsprojekt samt fysisk planering.

Eslövs kommunorganisation har en viktig uppgift med att skapa förutsättningar för hållbara val och främja hållbara beteenden.

Avgränsningar och kopplingar

Energi- och klimatplanen hanterar inte frågor som direkt styrs av lagstiftning. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsyn enligt miljöbalken styrs inte av denna plan.

Energi- och klimatplan för Eslöv kopplar till *Miljöstrategi för Eslöv*, som ska samla det arbete inom Eslövs kommunorganisation som bidrar till de 16 nationella miljömålen och därmed till stora delar av de 17 globala hållbarhetsmålen i *Agenda 2030*.

Miljöstrategin och planerna ska bidra till det regionala miljömålsarbetet som samordnas av Länsstyrelsen Skåne.

Vissa frågor som bidrar till begränsad klimatpåverkan styrs i andra planer kopplade till *Miljöstrategi för Eslöv*, till exempel resurshushållning, exploatering, fysisk planering, kommunikation, samverkan, måltidsverksamhet, trädplantering och upphandling.

Uppföljning

Uppföljningen av Energi- och klimatplanen sker inom ramen för uppföljning av *Miljöstrategi för Eslöv* som också innehåller indikatorer för att mäta status och behov av insatser.

Arbetet i planerna ska följas upp årligen, det ska analyseras samt redovisas internt och externt. Resultatet av uppföljningen ska användas till att utveckla kommunorganisationens miljöarbete.

Mål

Målet *Begränsad klimatpåverkan i Eslöv* definieras så här:

Eslövs kommun ska bidra till att begränsa klimatpåverkan.

Eslövs kommun ska bli en fossilbränslefri organisation och nettoutsläppen av växthusgaser ska minska i hela kommunen.

Vad målet innebär beskrivs i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Åtgärder

De åtgärder i *TILLSAMMANS FÖR ETT HÅLLBART SKÅNE - Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025* där kommunerna har tilldelats ansvar, ska lyftas in i planerna kopplade till miljöstrategin i de fall de anses möjligt, prioriterat och befogat.

På nationell och regional nivå finns ett stort antal strategier, program och liknande som hanterar olika typer av miljöfrågor. De har beaktats vid framtagandet av denna plan.

Åtgärder är framtagna i dialog med de verksamheter som berörs av dem.

1. Fossilbränslefritt

1.1 Fossilbränslefria fordon

Beskrivning

Kommunorganisationens riktlinjer för fordon ska efterlevas och följas upp. Riktlinjerna styr vilka typer av fordon som ska användas inom kommunorganisationen avseende tekniska krav, drivmedel samt skötsel.

Ansvar	Serviceförvaltningen - Transportservice samt Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Medaktör	Alla förvaltningar samt bolagen ebo och Merab
Resurs	Inom ram
När	Kontinuerligt, revidering vart fjärde år
Uppföljning	Följs riktlinjerna

1.2 Fossilbränslefri uppvärmning

Beskrivning

Kommunorganisationens fastigheter ska värmas upp med fossilbränslefri energi.

Ansvar	Serviceförvaltningen - Fastighet
Medaktörer	Verksamheter med fastigheter samt bolagen ebo och Merab
Resurs	Inom ram
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Andel fossilbränslefri energi till uppvärmning av fastigheter

1.3 Fossilbränslefri el

Beskrivning

Enbart fossilbränslefri elenergi ska köpas in till kommunorganisationen.

Ansvar	Serviceförvaltningen - Fastighet med flera
Medaktör	Verksamheter som tecknar elavtal samt bolagen ebo och Merab
Resurs	Inom ram
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Andel inköpt fossilbränslefri producerad el

1.4 Fossilbränslefri skötsel

Beskrivning

Arbetsmaskiner som används inom kommunorganisationen ska drivas med fossilbränslefria drivmedel. Eldrivna arbetsmaskiner ger även bättre arbetsmiljö med hänseende till buller, avgaser och vibrationer.

Ansvar	Serviceförvaltningen - Fastighetsservice och Barn och Utbildning – Arbetsmarknadsenheten
Medaktör	Alla förvaltningar som handlar upp underhållsreparationer samt bolagen ebo och Merab
Resurs	Inom ram
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Andel fossilbränslefritt drivmedel i skötseln

2. Minskad effekt- och energianvändning

2.1 Energi- och klimatrådgivning

Beskrivning

Energi- och klimatrådgivning ska finnas för hushåll, små och medelstora företag, lokala föreningar och organisationer i kommunen. Rådgivningen omfattar energieffektivisering, energianvändning, transporter, förnybar energi med mera.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs Finansieras av Energimyndigheten

När Löpande

Uppföljning Resultat och ekonomisk redovisning, årligen

2.2 Stötta industrins energieffektivisering

Beskrivning

Industrisektorn står för ungefär hälften av den slutliga energianvändningen i kommunen. Alla verksamheter ska hushålla med energi och i första hand använda förnybara energikällor. Energi- och klimatrådgivningen ska stötta industrins energieffektivisering och övergång från fossila bränslen genom att bedriva energirådgivning i samarbete med tillsynen.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs Finansieras av Energimyndigheten

När Löpande

Uppföljning Antalet besökta företag, redovisning årligen

2.3 Minska energianvändningen i egna lokaler

Beskrivning

Kommunorganisationen ska arbeta med energieffektivisering genom att:

- Skapa separat budget för energiinvesteringar
- Riktvärden för inomhusmiljö och temperaturer i lokaler ska ses över
- Skapa rutiner för nattvandring/energironder för lokaler
- Ta fram energibesparingsåtgärder tillsammans med verksamheter/fastighetsförvaltare för beteendeförändring kring minskad energianvändning i förskolor/skolor
- Involvera beteende i låg- och mellanstadieskolor samt mäta och synliggöra kostnaderna för energi (el/värme/varmvatten) för att få till förändring. Arrangera energibesparingstävling med incitament för att motivera.
- Inventera och energieffektivisera storkök
- Fortsätta installera energieffektiv belysning i fastigheter
- Fortsätta använda värmeförlusttal som verktyg för minskad effektanvändning

Ansvar Serviceförvaltningen – Fastighet

Medaktör Andra förvaltningar som berörs av energibesparingarna samt ebo

Resurs 5 mnkr per år (energiinvesteringsbudget där kostnad skrivs av)

När 2024–2030

Uppföljning Åtgärder genomförda, resultat av energibesparing presenteras

2.4 Installera energieffektiv gatubelysning

Beskrivning

Gatubelysning ska bytas ut till energieffektiv belysning med smart styrning. Utbytesplanen ska ses över årligen med syfte att minska energianvändningen.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Gata Trafik Park
Resurs Investeringsbudgeten bekostar åtgärden och kostnaden skrivs av, eller fördelas, på flera år
När Utbyte görs kontinuerligt enligt planen
Uppföljning Följs planen, belysning utbytt.

2.5 Undersöka möjligheterna till smart energilagring och energianvändning

Beskrivning

Kommunorganisationen ska se över energilagringmöjligheter för att främja energihushållning och för att avlasta elnätet, exempelvis genom lagring, smart styrning, använda sensorer och smart teknik.

Ansvar Serviceförvaltningen - Fastighet
Resurs 800 tkr för utredning
När Genomförs när budget finns
Uppföljning Antal genomförda åtgärder

2.6 Utredda möjligheter att använda spillvärme för att försörja värmebehov vid nyproduktion

Beskrivning

För att ta tillvara på spillvärme och återvinna restenergi behöver möjligheterna utredas.

Ansvar Serviceförvaltningen - Fastighet samt bolagen ebo och Merab
Resurs Inom ram
När Kontinuerligt
Uppföljning Möjlighet utredd i projekthandbok

3. Förnybar energiproduktion

3.1 Utredda möjligheter att producera förnybar energi

Beskrivning

Kommunorganisationen ska utreda möjligheterna att producera förnybar energi på organisationens fastigheter.

Ansvar Serviceförvaltningen – Fastighet
Medaktör Energibolag, Merab och ebo
Resurs Inom ram
När Kontinuerligt, i samband med renoveringar och nyproduktion
Uppföljning Andelen egenproducerad energi

3.2 Egen solenergiproduktion

Beskrivning

Solenergiproduktion på kommunorganisationen egna fastigheter ska öka genom att tak förbereds för solceller, solceller installeras vid nybyggnationer och vid takrenoveringar där

förutsättningar finns.

Ansvar Serviceförvaltningen – Fastighet samt ebo
Resurs Inom ram
När Kontinuerligt, i samband med renoveringar och nyproduktion
Uppföljning Andelen egenproducerad solenergi

4. Hållbara transporter och resor

4.1 Riktlinjer för resor och möten

Beskrivning

Aktuella riktlinjer som styr kommunorganisationens resande ska finnas, kommuniceras, följas och följas upp. Riktlinjerna ska styra mot hållbart resande och för att undvika onödigt resande.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Medaktör Alla förvaltningar samt bolagen ebo och Merab
Resurs Samordning 100 h per år
När Kontinuerligt. Riktlinjerna aktualiseras vart fjärde år.
Uppföljning Resvaneundersökning genomförs vart tredje år

4.2 Aktualisera utbytesplanen av fordon och ta fram en behovsanalys över fordonsinnehav och maskiner

Beskrivning

Kommunorganisationens fordonsflotta och maskinpark ska effektiviseras enligt de klimatsmarta förutsättningar som finns. Maskiner och fordon ska användas mer resurseffektivt och behov av fordon ska analyseras. Alla kommunorganisationen transportmedel ska samordnas och användningen ska utvecklas.

Ansvar Serviceförvaltningen - Transportservice
Medaktör Alla verksamheter som införskaffar fordon samt bolagen ebo och Merab
Resurs 200 h
När Kontinuerligt
Uppföljning Utbytesplan och behovsanalys finns

4.3 Laddinfrastruktur

Beskrivning

Kommunorganisationen ska ta fram en plan för laddinfrastruktur som omfattar inventering och kartläggning av mark för lämpliga platser till elbilsaddning, arbetet förstärks av en kartfunktion. Det ska även omfatta den interna laddinfrastrukturen.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö samt Gata, Trafik, Park, Serviceförvaltningen – Transportservice samt Fastighet, Kommunledningskontoret – Tillväxtavdelningen
Resurs Samordning 500 h, externa bidrag finns att söka

När 2024–2026

Uppföljning Plan finns

4.4 Rese- och fordonsansvariga

Beskrivning

Rese- och fordonsansvarig på varje förvaltning och bolag ska utses, de ska arbeta proaktivt med hållbara resor eller minskat resande internt i kommunorganisationen. Ansvariga ska samordnas.

Ansvar För samordning, Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Medaktör Alla förvaltningar samt bolagen ebo och Merab

Resurs Samordning 100 h per år

När Kontinuerligt

Uppföljning Ansvariga utsedda

4.5 Cykelpool

Beskrivning

En cykelpool (likt bilpoolen) ska organiseras för att förbättra förutsättningarna för kommunorganisationens anställda att följa riktlinjerna för resor och möten, det vill säga cykla eller gå vid resor under tre kilometer.

Ansvar Serviceförvaltningen - Transportservice

Resurs Finansieras av fordonshyran

När 2024–2025

Uppföljning Cykelpool organiserad

4.6 Utreda möjligheterna att införa förmåncykel

Beskrivning

En utredning av införande av förmåncykel ska genomföras.

Förmåncykel har ett viktigt signalvärde, kan minska klimatpåverkan och främja hälsosamma resor.

Ansvar Kommunledningskontoret – HR-avdelningen

Medaktör Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs 50 h per år

När 2024–2026

Uppföljning Utredning genomförd

4.7 Eco Drivning

Beskrivning

Utbildning i Eco Driving, sparsam körning, ska erbjudas dem som kör mycket bil i tjänsten.

Eco Driving leder till lägre bränsleförbrukning och därmed till mindre växthusgasutsläpp.

Ansvar Serviceförvaltningen – Transportservice

Medaktör Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs 3 tkr/kurstillfälle. EU-bidrag finns att söka för genomförande.

När När budget finns
Uppföljning Antal genomförda utbildningar

5. Balansering och kompensation

5.1 Koldioxidbudget

Beskrivning

En koldioxidbudget för kommunorganisationen ska tas fram, den ska visa vilket utsläppsutrymme kommunen har och vilka utsläppsminskningar som behöver göras för att bidra till det nationella miljömålet *Begränsad klimatpåverkan* och EU:s gemensamma klimatmål.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs 150 tkr
När Genomförs när budget finns
Uppföljning Koldioxidbudget för kommunorganisationen finns

5.2 Miljöspendanalys för inköp

Beskrivning

En miljöspendanalys ska genomföras på upphandlade produkter. En miljöspendanalys är en analys av produkters klimatpåverkan. Analysen ska användas till att styra inköp till produkter med liten klimatpåverkan.

Ansvar Kommunledningskontoret - Inköps- och upphandlingsavdelningen
Resurs Miljöspendanalys 300 tkr, externa bidrag finns att söka
När Genomförs när projektmedel finns
Uppföljning Miljöspendanalys genomförd

5.3 Klimatväxling/klimatkompensation

Beskrivning

Klimatpåverkan från all kommunal drivmedelsanvändning ska kompenseras genom kompenseringssmodellen för klimatväxling. Klimatväxlingen innebär att fossilbränsleanvändning genererar pengar som ska användas till att begränsa klimatpåverkan. Befintlig modell ska ses över och förändras för att bättre bidra till klimatkompensation.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Medaktör Kommunledningskontoret - Ekonomiavdelningen
Resurs Samordning 50 h per år
När Årligen
Uppföljning Antal klimatväxlade resor samt antalet genomförda klimatprojekt ska redovisas

6. Energiplanering, säkerhet och tillgång

6.1 Lag om kommunal energiplanering

Beskrivning

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Kommunen ska främja energihushållningen samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. För att uppfylla lagens krav ska kommunen ha en energi- och klimatplan som efterlevs och följs upp. *Energi- och klimatplan för Eslöv* ska aktualiseras vart fjärde år.

Enligt Eslövs kommuns reglemente har Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvar för den kommunala energiplaneringen.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs Framtagande/aktualisering 250 h vart fjärde år
 Samordning utförande 500 h per år
När Kontinuerligt
Uppföljning Energi- och klimatplan finns, efterlevs och följs upp.

6.2 Planering för energiproduktion

Beskrivning

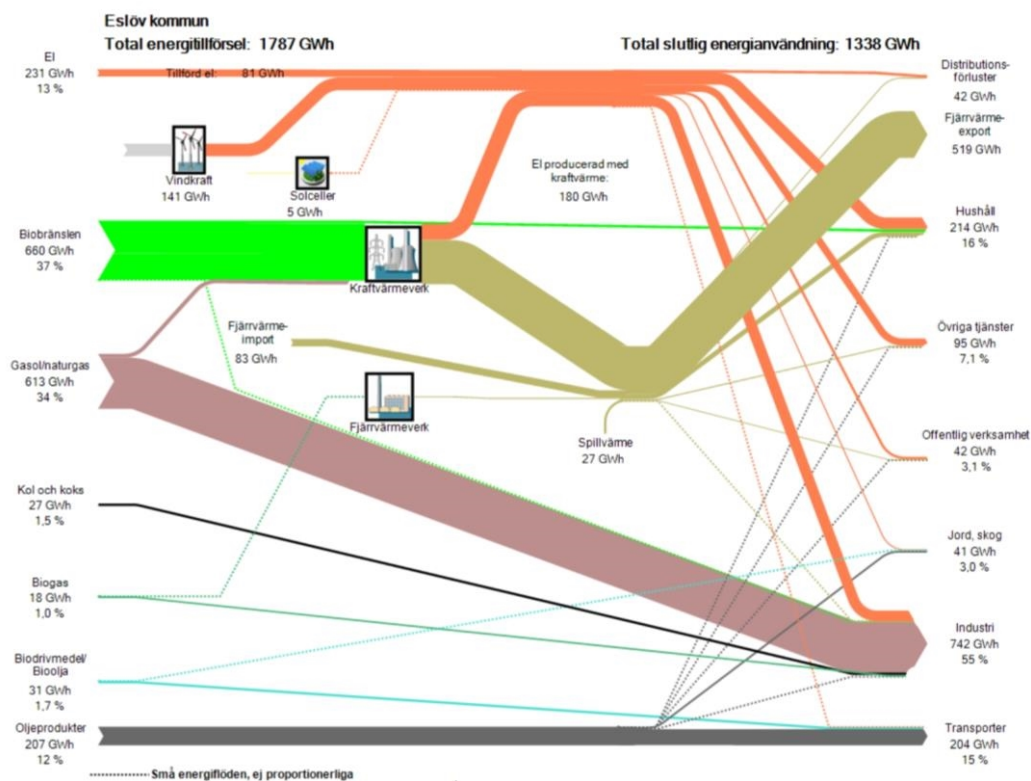
En kartläggning av förutsättningarna för olika typer av energiproduktion i kommunen ska genomföras. Utifrån kartläggningen ska översiktsplanen peka ut områden lämpliga för energiproduktion.

Ansvar Kommunledningskontoret – Plan och exploateringsenheten
Medaktör Miljö och Samhällsbyggnad - Miljö och Stab samt energibolag
Resurs 300 tkr
När 2024
Uppföljning Kartläggning genomförd

Bilaga 1 - Nuläge

Eslövs kommun ligger i framkant när det gäller omställning till förnybar energianvändning och har mycket goda förutsättningar till att fortsatt vara en ledande aktör i arbetet med att minska klimatpåverkan.

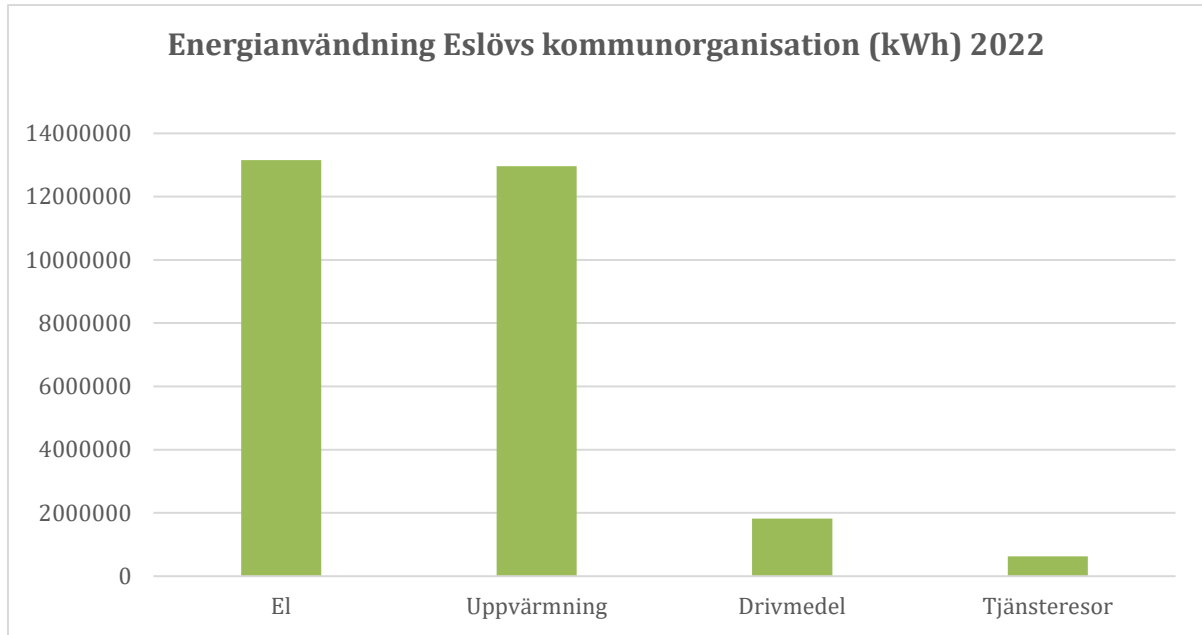
Eslövs kommuns energiflöden år 2020 visualiseras i figur 2 i form av ett Sankey-diagram. I Eslövs kommun tillfördes 1787 GWh energi år 2020, fördelat på olika bränslen och energikällor. 5 GWh av elen kom från solenergi, 141 GWh kom från vindkraft och 180 GWh från förnybar kraftvärmeproduktion. I Eslövs kommun år 2020 utgjordes 13,5 procent av den tillförda energin oljeprodukter i form av bensin och diesel samt kol. Av den totala tillförda mängden energi utgjordes cirka 48 procent av fossila bränslen och cirka 52 procent av fossilfria bränslen. Industrisektorn står för ungefär hälften av den slutliga energianvändning där det till stor del används gasol/naturgas.

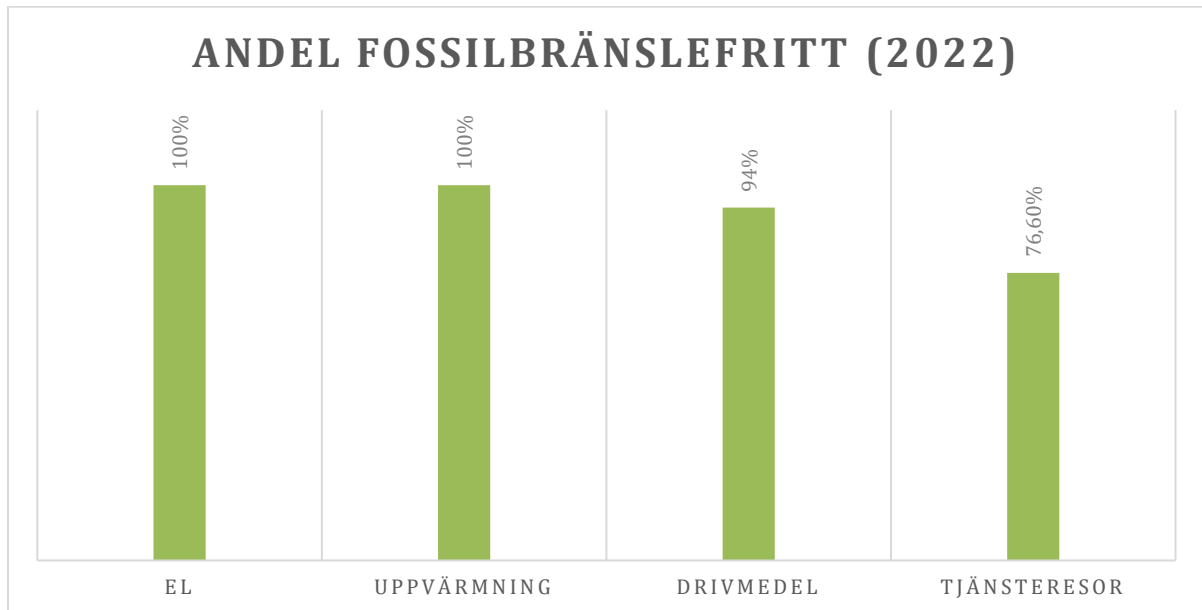
Figur 2. Sankey-diagram som visar energiflöden i Eslövs kommun fördelat per energislag och sektor för 2020. (Källa: WSP)

Energianvändning Eslövs kommunorganisation

I figur 3 visas Eslövs kommunorganisationens energianvändning under 2022. Eslövs kommunorganisation köpte in 100 procent förnybar el och uppvärmningen i Eslövs kommunorganisationens fastigheter var 100 procent fossilbränslefri. Inköpta drivmedel till transporter var till 94 procent fossilbränslefria och 76 procent av alla tjänsteresor var fossilbränslefria. De indirekta utsläppen avseende köpta tjänster, transporter etc. till organisationen mäts ännu inte.

Figur 3. Energianvändning i Eslövs kommunorganisation

Figur 4. Andel fossilbränslefritt i Eslövs kommunorganisation

MILJÖSTRATEGI FÖR ESLÖV – REMISSVERSION

Miljöstrategin ska bidra till att skapa en hållbar utveckling. Miljöstrategin gäller för kommunens förvaltningar och för de kommunala bolagen ebo och Merab.

Innehåll

Bakgrund och syfte	4
Ansvar och förväntningar	4
Från mål, genom prioriteringar, till resultat	5
Kopplingar	5
Styrmedel	5
Ansvar.....	5
Utveckling av befintliga processer	5
Kommunikation.....	6
Utbildning.....	6
Samverkan	6
Stöttning/samordning	6
Morötter och piskor	6
Uppföljning och redovisning av resultat	6
Organisation.....	7
Kommunfullmäktige.....	7
Styrgrupp	7
Intern referensgrupp	7
Samordnare.....	7
Uppföljning.....	7
Målen.....	8
1. Rik natur i Eslöv	8
Andelen skyddad natur ska öka	8
Den biologiska mångfalden och ekosystemen ska skyddas, bevara och utvecklas	9
Våra vattenförekomster ska uppnå God ekologisk- och kemisk status...9	
Sprida information om, och locka ut människor i, naturen.....	10
2. Ren miljö i Eslöv.....	11

<i>Vara en god miljö-förebild</i>	11
<i>Skydda människor och miljö för exponering av farliga kemiska ämnen, med extra fokus på att skapa giftfria miljöer för barn och unga</i>	12
<i>Kommunikation och samverkan</i>	13
<i>Minskad nedskräpning, avfallsminimering och hållbar avfallshantering</i>	13
3. Begränsad klimatpåverkan i Eslöv	14
<i>Balanserade växthusgasutsläpp</i>	14
<i>Fossilbränslefrött</i>	14
<i>Minska effekt- och energianvändningen</i>	15
<i>Mer förnybar energiproduktion</i>	15
<i>Hållbara transporter och resor</i>	16
Bilaga 1 – Indikatorer	17
Indikatorer rik miljö i Eslöv	17
Indikatorer Ren miljö i Eslöv	17
Indikatorer Begränsad klimatpåverkan i Eslöv	18

Bakgrund och syfte

Miljöstrategi för Eslöv visar riktningen för miljöarbetet och den miljöförändring som Eslövs kommunorganisation vill se framåt. Miljöstrategin samlar och presenterar den politiska viljan med kommunorganisationens miljöarbete och utgör ramen för det arbete som bedrivs och som bidrar till de nationella miljömålen och därmed till stora delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Till miljöstrategin kopplas ett antal planer och tillsammans utgör de den strategiska miljöstyrningen av Eslövs kommunorganisation. Miljöstrategin och planerna kopplade till den ska generera miljönytta för dem som bor och verkar i Eslövs kommun, men också för naturen och de ännu ofödda.

Miljöstrategin innehåller mål, beskrivningar av metoder och arbetssätt som kan användas för att nå fram till målen, samt indikatorer (bilaga 1) som ska mäta status och visa på behov av åtgärder.

I miljöstrategin finns inga utdelade ansvar eller beskrivna resursbehov. Det kommer att finnas i de planer som ska kopplas till miljöstrategin. Miljöstrategin inkluderar och uppmanar alla verksamheter inom Eslövs kommunorganisation.

Ansvar och förväntningar

Det finns ett tydligt uttalat och utdelat ansvar från riksdagen till kommunerna om att arbeta aktivt för att bidra till det nationella miljömålsarbetet och därmed till stora delar av Agenda 2030.

Eslövs kommun ska ta ansvar och leva upp till förväntningar från riksdag, regering och statliga myndigheter kopplade till det nationella miljömålssystemet.

De åtgärderna i *TILLSAMMANS FÖR ETT HÅLLBART SKÅNE - Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025* där kommunerna har tilldelats ansvar, ska lyftas in i planer kopplade till miljöstrategin i de fall de anses möjligt, prioriterat och befogat.

Enligt Eslövs kommuns reglemente är det Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden som ansvarar för samordningen av kommunens miljöstrategiska arbete.

Från mål, genom prioriteringar, till resultat

Miljöstyrningen i Eslövs kommun bygger på en röd tråd från de mål som presenteras här i miljöstrategin, genom identifierade behov och prioriterade åtgärder i de planer som finns kopplade till miljöstrategin, till uppföljning, analys, presentation av resultat och fortsatt utveckling av miljöarbetet inom kommunorganisationen.

Kopplingar

Miljöstrategi för Eslöv kopplar till Agenda 2030, de 16 nationella miljömålen, de regionala miljömålen, regionala åtgärdsprogram och strategier, den nationella livsmedelsstrategin och lagstiftning inom området samt till kommunorganisationens budget och översiktsplan för Eslöv.

Till miljöstrategin kopplas *Naturplan för Eslöv, Miljöplan för Eslöv, Energi- och klimatplan för Eslöv*. Dessa har i sin tur kopplingar till andra styrsystem, till exempel *Riktlinjer för inköp och upphandling, Lokalförsörjningsplan för Eslöv, Riktlinjer för markanvisning, Grönplan för Eslöv, vattenrådets åtgärdsplaner* och *Trafikstrategi- och trafikplan för Eslöv*.

Till miljöstrategin kopplas också *Avfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby kommuner med handlingsplan för resurshushållning och cirkulära materialflöden 2023–2026* som innehåller mål och åtgärder enligt krav i miljöbalken och avfallsförordningen.

Styrmedel

Styrmedel är de strategiska verktyg som kan användas för att styra i rätt riktning mot målen. Här beskrivs några av dem.

Ansvar

Alla verksamheter har ansvar för att bidra till målen. Målformuleringarna är öppna och ger utrymme för flexibilitet. Det ställer höga krav på verksamheterna att själva hitta sina respektive möjligheter att arbeta i miljöstrategins utpekade riktning. I planerna kopplade till miljöstrategin beskrivs ansvar för olika specifika åtgärder och vilka resurser de kräver.

Utveckling av befintliga processer

Miljöarbetet ska arbetas in i kommunorganisationens befintliga processer, såsom upphandling, inköp, fysisk planering, exploatering, skötsel, avtal,

näringslivssamverkan, rådgivning, drift och måltidsverksamhet, kommunikation med mera.

Kommunikation

Arbetet med miljöstrategin ska genom kommunikation göras känt internt och externt. Det ska finnas en kommunikationsplan med identifierade målgrupper, kanaler och aktiviteter. Kommunikationen ska göra miljöarbetet känt och förståeligt. Kommunorganisationens miljöarbete ska utgöra en positiv del i bilden av Eslöv.

Utbildning

Utbildning av förtroendevalda och anställda ska säkerställa att organisationen har förståelse för och insyn i kommunorganisationens miljöarbete.

Miljöstrategin ska kunna vara ett verktyg för att utveckla miljöpedagogiken inom de pedagogiska verksamheterna. Den ska också ge stöd för kompetensutveckling inom miljöområdet mot allmänhet, föreningar, företag och andra organisationer.

Samverkan

Kommunorganisationen ska vara öppen för samverkan med andra aktörer för att ge större kraft åt, få in mer kompetens och resurser till, och nå bättre resultat av miljöarbetet.

Stöttning och samordning

Miljöstrategin och organisationen kring den ska stötta och samordna kommunorganisationens miljöarbete i miljöstrategins utpekade riktning.

Morötter och piskor

Bra miljöarbete ska uppmuntras och uppmärksammas och verksamhet/aktiviteter som går emot miljöstrategins utpekade riktning ska göras krångligt och obekvämt. Ett exempel på det är klimatväxling.

Uppföljning och redovisning av resultat

En viktig del i miljöstrategins genomförande är uppföljning. Årligen ska arbetet i planerna kopplade till miljöstrategin följas upp, liksom de indikatorer som finns i bilaga 1. Uppföljningen ska analyseras och redovisas internt och externt. Resultatet av uppföljningen ska användas till att utveckla kommunorganisationens miljöarbete.

Organisation

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar *Miljöstrategi för Eslöv* som ska revideras varje mandatperiod. Målen är inte tidsatta.

Styrgrupp

Miljöstrategins styrgrupp utgörs av kommundirektörens ledningsgrupp. Styrgruppen ska hållas uppdaterad om arbetet med miljöstrategin och planerna kopplade till den.

Intern referensgrupp

Miljöstrategin har en inter referensgrupp bestående av representanter från kommunorganisationens verksamheter samt från bolagen ebo och Merab. Arbetet i planerna följs upp, sammanställs och analyseras av referensgruppen. Resultaten redovisas årligen externt och internt.

Samordnare

Kommunens miljöstrateg samordnar arbetet med miljöstrategin och planerna kopplade till den tillsammans med naturplanens samordnare och energi- och klimatplanens samordnare.

Uppföljning

Den årliga uppföljningen ska bidra till att utveckla kommunorganisationens miljöarbete.

Målen

1. Rik natur i Eslöv

Naturen och den biologiska mångfalden i Eslövs kommun ska skyddas, vårdas och utvecklas.

Målet innebär att Eslövs kommunorganisation ska arbeta aktivt för att:

Andelen skyddad natur ska öka

Fakta

Förlust och fragmentering av livsmiljöer är ett av de största hoten för våra inhemska arter och ekosystem. Att skydda och restaurera kvarvarande naturmiljöer samt utveckla nya natur- och grönområden är därför viktiga åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden.

Som skyddad natur räknas natur med någon form av områdesskydd enligt miljöbalken såsom exempelvis nationalparker, naturreservat, natura 2000-områden, biotopskyddsområden. Ett områdesskydd innebär inte automatiskt att naturen inte kan fortsätta att användas för exempelvis skogsbruk eller rekreation. I vissa fall kan andra metoder, exempelvis markägaravtal, användas för att till exempel säkra tillgång till natur värdefull för rekreation.

Nuläge och väg framåt

I Eslövs kommun är 0,3 procent av ytan skyddad som naturreservat. Det är en mycket låg siffra, även med hänsyn tagen till att kommunen till 70 procent består av jordbruksmark. Målet inom EU är att 30 procent av ytan ska ha ett lagligt skydd till 2030. I Sverige ligger siffran idag på nästan 15 procent.

Eslövs kommunorganisation ska arbeta för att mer natur i kommunen ska omfattas av någon form av områdesskydd enligt miljöbalken. Områden med höga naturvärden, områden av betydelse för bevarande av biologisk mångfald samt naturområden viktiga för friluftslivet ska prioriteras. Detta för att säkerställa deras framtida bevarande och minimera risken att de tas i anspråk för exploatering på lokal, regional och nationell nivå, nu och i framtiden. Inledningsvis bör fokus ligga på att skydda värdefulla naturområden på kommunal mark samt tätortsnära områden i enlighet med det regionala programmet *Skydd av tätortsnära natur*.

Den biologiska mångfalden och ekosystemen ska skyddas, bevaras och utvecklas

Fakta

Ekosystemtjänster är de tjänster vi människor får av naturen såsom ren luft, rent vatten, mat, råvaror, rekreation och hälsa. Ekosystemtjänster är också förmåga att ta hand om vatten vid till exempel ihållande regn och att ge svalka vid värmeböljor. Stabila och robusta ekosystem behövs för att vi ska få tillgång till dessa gratis-tjänster och de är beroende av biologisk mångfald. Den biologiska mångfalden behöver inte bara bevaras, den behöver också utvecklas, utökas och förbättras.

Artutarmningen går i en rasande takt och det är viktigt att inte bara arbeta för att bromsa förlusten av arter, vi måste också ta ansvar för att utveckla och skapa nya livsrum för växter och djur. Vi ska se till att kommunorganisationens verksamhet bidrar till att den biologiska mångfalden ökar. Den natur som dominerar i Eslövs kommun med hävdade ängs- och betesmarker är hotad i och med att sådana marker växer igen i hög grad. De ansvarsarter som tilldelats Eslövs är knutna till den naturtypen. I kommunen finns inte mycket tillgänglig skog men de senaste åren har kommunorganisationen köpt in tätortsnära skog med höga natur- och rekreationsvärden.

Nuläge och väg framåt

I Eslöv finns behov av att utveckla naturvårdsarbetet. Under många år har skötsel och underhåll av naturområden blivit eftersatt. Det finns utvecklingspotential för skötsel av den kommunägda marken och för den fysiska planeringen och exploateringen. Eslövs kommunorganisation äger cirka fyra procent av marken (varav x hektar utgörs av naturmark) inom kommunen som till 70 procent består av odlingsmark. **Ska tas fram inför remissutskick.**

Naturvårdsarbetet ska utvecklas. Inom kommunorganisationens verksamhetsområden såsom exempelvis fysisk planering, exploatering och skötsel, ska arbetet med att skydda, värna och utveckla den biologiska mångfalden utvecklas vidare. Samverkan och dialog med andra aktörer/markägare ska utvecklas för att bidra till målet.

Våra vattenförekomster ska uppnå God ekologisk- och kemisk status

Fakta

Alla ekosystem och alla ekosystemtjänster är beroende av rent vatten. Inom EU finns ambitionen att alla vattenförekomster ska uppnå god ekologisk- och kemisk status. Vi ska ha tillräckligt mycket vatten av god kvalitet, både idag och imorgon. Det kräver mycket arbete och mycket samverkan. I Sverige är formen med vattenråd vanlig för att hantera vattenförvaltning. Vattenråd är organisationer där flera aktörer/organisationer samverkar för att få god status i vattendrag, sjöar och hav. Eslövs kommunorganisation är med i fyra vattenråd.

Nuläge och väg framåt

Eftersom Eslövs kommun domineras av jordbruksmark är eutrofiering (övergödning) ett stort problem i många av kommunens vattenförekomster. I många yt- och grundvatten finns rester av kemiska bekämpningsmedel och flera vattendrag är rätade och markerna utdikade vilket försämrar deras förmåga att bromsa, hålla och ta upp näring från vatten på väg ut i sjöar och hav. Rönne å och är reglerad vilket hindrar ett naturligt flöde och organismers möjlighet att röra sig naturligt mellan Ringsjön och havet.

Eslövs kommunorganisation ingår i Ringsjöns vattenråd, Kävlingeåns vattenråd, Saxån- Braåns vattenråd och Rönne å vattenråd, där recipientkontroll genomförs samordnat och där åtgärder genomförs för att förbättra åars, sjöars och havens ekologiska- och kemiska status.

Det tekniska vattenarbetet sköts av VA SYD i samverkan med kommunorganisationen.

Sydvatten AB processar råvatten och producerar dricksvatten till stora delar av Skånes befolkning. Verksamheten innebär att såväl Ringsjön som Vombsjön regleras, vilket påverkar vattenkvaliteten i såväl sjöarna som åarna Rönne å och Kävlingeån.

Samverkan/dialog med andra aktörer/markägare ska utvecklas och kommunorganisationen ska arbeta aktivt inom sina egna arbetsområden för att bidra till målet.

Sprida information om, och locka ut människor i, naturen

Fakta

En viktig ekosystemtjänst är naturrekreation som leder till bättre hälsa och välbefinnande. Inte minst efter pandemin har det blivit tydligt hur viktigt det är med tillgänglig natur. Att vistas i naturen är viktigt också för att förstå

och värdesätta den. I Sverige ska arbetet med de tio nationella friluftslivsmålen bidra till ökad vistelse i naturen.

Nuläge och väg framåt

I kommunorganisationen pågår inget strategiskt friluftslivsarbete. I kommunen finns väldigt lite markerade leder, ingen tillgänglighetsanpassad natur och få angoringspunkter för friluftsliv.

Kommunorganisationen ska arbeta för att utveckla friluftslivet i kommunen.

2. Ren miljö i Eslöv

Eslövs kommun ska arbeta för ren och effektiv resursanvändning och vara en hållbar förebild.

Målet innebär att Eslövs kommunorganisation ska arbeta aktivt för att:

Vara en god miljö-förebild

Fakta

Kommuner är viktiga när det gäller att driva miljöarbete. De har stor rådighet, verkar inom flera olika områden och har kontakt med många människor och organisationer. I stort sett all verksamhet kan genomföras med mer eller mindre miljöhänsyn. Var ribban läggs avgörs av bland annat resurser, kompetens och ambition.

Den offentliga upphandlingen omfattar årligen över 700 miljarder kronor och är ett viktigt verktyg för att styra utvecklingen av varor och tjänster mot mer hållbara lösningar. Genom att upphandla hållbart bidrar kommunorganisationen till att säkerställa den goda affären sett till hela livscykeln.

Livsmedelsproduktion är en viktig näring i Eslövs kommun, 70 procent av ytan utgör odlingsmark. Inhemsk livsmedelsproduktion är viktigt av många anledningar och när det gäller livsmedelsproduktionen är det själva brukandet som ger den största miljöpåverkan.

Nuläge och väg framåt

Eslövs kommun är en av landets ekokommuner. *Sveriges ekokommuner* är en förening bestående av drygt hundra kommuner och regioner som vill verka som miljöförebilder och samverka för att utveckla det kommunala miljöarbetet.

Eslövs kommunorganisation ska göra skillnad genom att ta miljöhänsyn i alla delar av sin verksamhet. Genom att ta miljöansvar och verka som förebild när det gäller miljöfrågor ska organisationen påverka andra till att också göra bra miljöval. Det kan ske genom att till exempel ställa miljökrav i upphandlingar och arrendeavtal, att göra miljö-bra val när vi planerar, bygger och anlägger, att utveckla måltidsverksamheten med fokus på alla miljöaspekter kopplade till livsmedel och måltidsverksamhet i enlighet med den nationella livsmedelsstrategin, att arbeta med hållbara placeringar av pengar och genomföra arrangemang med stor miljöhänsyn.

Skydda människor och miljö för exponering av farliga kemiska ämnen, med extra fokus på att skapa giftfria miljöer för barn och unga

Fakta

Farliga kemiska ämnen finns runtomkring oss i alla möjliga typer av produkter såsom byggmaterial, livsmedel, möbler och utrustning av olika slag. Farliga kemiska ämnen finns också i kemiska produkter såsom förbruknings- och underhållskemikalier och bekämpningsmedel.

I arbetet med att minska riskerna med exponering för farliga kemiska ämnen är barn och unga särskilt viktiga. Det beror bland annat på att barns kroppar inte är färdigutvecklade och att störningar i utvecklingen av exempelvis nervsystem, fortplantningsorgan och immunsystem kan få stora negativa konsekvenser. Forskare ser samband mellan exponering av farliga kemiska ämnen och bland annat koncentrationssvårigheter, lägre IQ, fetma, tidig pubertet, försämrad fertilitet, fosterskador, diabetes, cancer och andra sjukdomar.

Nuläge och väg framåt

Det finns en stor utvecklingspotential när det gäller kemikaliefrågor, inte bara i Eslövs kommunorganisation utan i hela samhället. Frågorna är komplexa och ett systematiskt arbetssätt saknas inom flera områden. Kommunorganisationens arbete med det nationella miljömålet *Giftfri miljö* behöver utvecklas och systematiseras.

Eslövs kommunorganisation ska arbeta aktivt och systematiskt med miljöfrågor kopplade till kemiska ämnen och produkter. Fokus ska ligga på att skydda människor och miljö (med extra fokus på barn och unga) från farliga kemiska ämnen, på att fasa ut de mest miljö- och hälsofarliga kemiska ämnena och på processer med stora material- och kemikalieflöden.

Kommunikation och samverkan

Fakta

Kommunikation är en viktig del i ett hållbart miljöarbete. Den enskildes förståelse för miljöfrågorna och för möjligheten att själv kunna bidra till förändring kan skapa engagemang och handling i rätt riktning.

Kommunorganisationen har många kanaler och nätverk där miljöfrågor kan och ska lyftas och kommuniceras.

Nuläge och väg framåt

Det saknas idag ett strategiskt arbete kring kommunorganisationens miljökommunikation.

Genom kommunikation och samverkan ska kommunorganisationen arbeta för att lyfta och stötta miljöarbete i den egna verksamheten, andra organisationer, företag och föreningar.

Minskad nedskräpning, avfallsminimering och hållbar avfallshantering

Enligt miljöbalken och avfallsförordningen ska alla kommuner ha en avfallsplan. Eslövs kommun har en gemensam avfallsplan tillsammans med kommunerna Höör och Hörby samt avfallsbolaget Merab. Enligt regelverket ska en avfallsplan innehålla syfte, mål och åtgärder. Det innebär att mål kring frågorna minskad nedskräpning, avfallsminimering och hållbar avfallshantering styrs av avfallsplanen och inte av miljöstrategin. Målen beskrivs här nedan, så som de beskrivs i den remissversion som varit ute under våren 2023 inför vidare process inför antagande i kommunfullmäktige.

Avfallsplanen kopplas till miljöstrategin och arbetet med den följs upp i samma process som miljöstrategin och de andra planerna som är kopplade till den.

Ur avfallsplan för kommunerna Eslöv, Höör och Hörby samt Merab

Minskad nedskräpning

Nedskräpningen i kommunerna ska minska vilket förväntas bidra till ökad trygghet och trivsel. Minskad nedskräpning gör att mer material kan återvinnas och inte sprids i miljön.

Farliga ämnen ska inte spridas från nedlagda deponier.

Avfallsminimering

Mindre avfall ska uppstå. Upphandling och inköp, återvinning och återbruk samt minskat matsvinn är centrala områden att arbeta med för att förhindra att avfall uppstår.

Hållbar avfallshantering

Målet innebär att insamlade fraktioner ska bli fler och renare, att andelen brännbart avfall ska minska och att andelen återvinningsbart avfall ska öka. Målet innebär att steg tas upp för avfallstrappan.

3. Begränsad klimatpåverkan i Eslöv

Eslövs kommun ska bidra till att begränsa klimatpåverkan.

Eslövs kommun ska bli en fossilbränslefri organisation och nettoutsläppen av växthusgaser ska minska i hela kommunen.

Målet innebär att Eslövs kommunorganisation ska arbeta aktivt för att:

Balanserade växthusgasutsläpp

Fakta

Klimatförändringarna är ett av de största hoten för människor och ekosystemen och redan nu märks effekterna av de kraftigt förhöjda halterna av växthusgaser i atmosfären.

Nuläge och framåt

För att bidra till ambitionen i Parisavtalet, EU:s gemensamma klimatarbete och den nationella klimatlagstiftningen ska Eslövs kommuns nettoutsläpp av växthusgaser minska.

Eslövs kommunorganisation ska minska sina direkta och indirekta växthusgasutsläpp samt kompensera och balansera de utsläpp som uppstår.

Fossilbränslefritt

Fakta

Att fasa ut de fossila bränslena är en av de viktigaste åtgärderna för att nå målet om begränsad klimatpåverkan. Det sker främst genom att användningen av energi totalt sett minskar, genom att den energi som används är förnybar och att produktionen av den tar hänsyn till andra miljöaspekter.

Nuläge och väg framåt

Eslövs kommun har arbetat aktivt i flera år för att fasa ut fossila bränslen (inom el, uppvärmning, bränsle, resor och transporter) inom den egna

verksamheten. Det arbetet ska fortsätta och utvecklas till att inkludera all energianvändning, även den indirekta.

Samverkan och dialog med andra aktörer ska utvecklas för att bidra till målet.

Minska effekt- och energianvändningen

Fakta

För att främja energihushållningen och begränsa klimatpåverkan behöver arbetet med att minska energianvändningen fortsätta. På nationell nivå finns målet om att Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005.

Nuläge och framåt

Det finns stor utvecklingspotential när det gäller effekt- och energieffektivisering. Kortsiktiga energieffektiviseringsåtgärder inom fastighetsbeståndet har genomförts och pågår löpande. Framåt behövs mer omfattande och långsiktiga energieffektiviseringsåtgärder.

Eslövs kommunorganisation ska bli mer energieffektiv, bland annat genom att aktivt arbeta för att minska energianvändningen i fastighetsbeståndet med 15 procent (5 procents minskning 2024–2027 och 10 procents minskning 2028–2030) i jämförelse med år 2022.

Mer förnybar energiproduktion

Fakta

Behovet av förnybar energi ökar kraftigt när den fossilbränsleframställda energin ska fasas ut. Det kommer att behövas många olika energislag, ny teknik och nya lösningar för att klara omställningen.

Nuläge och väg framåt

Inom Eslövs kommun produceras mycket förnybar energi i form av framförallt värme och el från kraftvärmeverket i Örtofta och el från vindkraftverk.

Eslövs kommunorganisation ska vara öppen för samverkan och ny teknik samt arbeta aktivt för ökad produktion av förnybar energi.

Kommunens översiktsplan är idag positiv till vindkraft men ska se till att också skapa förutsättningar för andra energislag.

Hållbara transporter och resor

Faktaruta

Resor och transporter står för en fjärdedel av Sveriges växthusgasutsläpp och bidrar till många andra miljöproblem såsom dålig luftkvalitet.

Nuläge och väg framåt

Hållbara resor och transporter har ökat i antal i Eslövs kommun, men mer arbete med att främja hållbara resebeteenden inom organisationen behövs.

Eslövs kommunorganisation ska resa och transportera hållbart. Det vill säga fossilbränslefritt, energieffektivt och inte i onödan.

Bilaga 1 – Indikatorer

Denna bilaga innehåller de nyckeltal som ska användas för att mäta miljömålets status och behov av åtgärder. Indikatorerna följs upp årligen tillsammans med den uppföljning av planerna som är kopplad till miljöstrategin, det vill säga avfallsplanen, naturplanen, miljöplanen och energi- och klimatplanen.

Indikatorer Rik miljö i Eslöv

Skydda natur

- Areal skyddad natur i Eslövs kommun
- Andel yta skyddad natur av den kommunägda naturmarken

Bevara natur

- Areal ängs- och betesmarkmark
- Areal stadsäng
- Areal betesmark
- Areal skogsmark

Vattenvårdsarbete

- Vattenförekomsternas statusklassning
- Redovisning av sammanfattad recipientkontroll, redovisning av vattenkvalitetshöjande åtgärder för varje vattenråd
- Volym bräddat avloppsvatten

Invasiva arter

- Redovisning förekomst av främmande invasiva arter (baserat på inrapporterade förekomster i kommunens egen rapporteringstjänst samt i Artportalen, och effekt av bekämpning).

Friluftsliv

- Sträcka utmarkerade cykel- och vandringsleder

Indikatorer Ren miljö i Eslöv

Vara en god miljöförebild

- Andel ekologiskt odlade livsmedel
- CO₂-ekvivalenter/kg livsmedel
- Andel ekologiskt odlad kommunägd mark
- Andel ekologiskt odlad mark i kommunen

Skydda människor och miljö för exponering av farliga kemiska ämnen, med extra fokus på att skapa giftfria miljöer för barn och unga

- Användning av bekämpningsmedel för skötsel av kommunens mark
- Förekomst av bekämpningsmedelsrester vid aktuella provpunkter

Minskad nedskräpning, avfallsminimering och hållbar avfallshantering

- Skräpmättningsindex
- Antal inkomna klagomål som rör nedskräpning
- Andel nedlagda deponier med åtgärdsplaner
- Andel genomförda åtgärdsplaner för nedlagda deponier
- Mäta lämpliga budgetposter som speglar ökade livslängder, minskad förbrukning, återbruk och avfallsminimering
- Mängd återtag av vissa produktslag
- Livslängd på vissa produktslag
- Mängd hushållsavfall
- Mängd brännbart avfall per person
- Total mängd insamlat brännbart avfall
- Kostnader för förbränning av avfall
- Fraktioners renhet
- Andel rött matavfall av det insamlade matavfallet
- Volym producerad biogas

Indikatorer Begränsad klimatpåverkan i Eslöv

Balanserade växthusgasutsläpp

- Andel klimatkompenserade växthusgasutsläpp
- Växthusgasutsläpp utanför utsläppshandeln
- Växthusgasutsläpp från utsläppshandeln
- Växthusgasutsläpp från transporter

Fossilbränslefritt

- Andel fossilbränsleanvändning inom el, uppvärmning, drivmedel, transporter och resor

Minska effekt- och energianvändningen

- Total energianvändning i kommunen
- Energianvändning i fastighetsbeståndet

Mer förnybar energiproduktion

- Andel solcellsanläggningar i kommunorganisationen
- Andel producerad förnybar energi inom kommunens geografiska område
- Andel använd förnybar energi inom kommunens geografiska område

Hållbara transporter och resor

- Antalet flygresor, alternativt sträcka för flygresor
- Antal körsträcka med privat bil i tjänst
- Antal laddpunkter i kommunorganisationen
- Antal laddpunkter inom kommunens geografiska område

NATURPLAN FÖR ESLÖV- REMISSVERSION

Denna naturplan bidrar till det lokala miljömålet *Rik natur i Eslöv* i *Miljöstrategi för Eslöv*. Den gäller för kommunens förvaltningar samt för bolagen ebo och Merab.

Innehåll

Bakgrund	4
Naturmiljöprogram	4
Syfte	4
Organisation	5
Kommunfullmäktige.....	5
Kommunstyrelsen.....	5
Styrgrupp	5
Intern referensgrupp	5
Samordnare.....	5
Rådighet	5
Avgränsningar och kopplingar	6
Uppföljning	6
Mål	6
Åtgärder	7
1. Skydda natur	7
1.1 Den kommunalägda marken i och i anslutning till Gyaskogen samt skytteskogen i Stehag skyddas	7
1.2 Snärjet säkras som natur- och friluftslivsområde.....	7
1.3 Rönneholms mosse utvecklas till natur- och friluftslivsområde	8
1.4. Biosfärområde Storkriket	8
2. Bevara natur.....	8
2.1. Biologisk mångfald i detaljplaneringen.....	8
2.3 Kommunens naturreservat sköts enligt skötselplan	9
2.4 Vattenledning till Abullahagens södra hagar	9
2.5 Naturvårdsåtgärder för hotade arter.....	10
3. Utveckla natur	10
3.1 Mer ängsmark.....	10

3.2 Mer inhemska växtarter	11
3.3 Fler träd	11
3.4 Mer död ved.....	11
3.5 Skötsel av naturmark	12
3.6 Mer blommande grönytor.....	12
3.7 Fler boplatser	12
4. Vattenvårdsarbete	13
4.1. Kävlingsåns vattenråd	13
4.2 Rönne å vattenråd	13
4.3. Saxån-Braåns vattenråd	13
4.4 Ringsjöns vattenråd	14
4.5 Rönneåprojektet.....	14
5. Bekämpa invasiva främmande arter	14
5.1 Invasiva främmande arter på egen mark	14
5.2 Invasiva främmande arter rapporteras in.....	14
5.3 Hantering av främmande invasiva arter	15
6. Friluftsliv	15
6.1. Friluftspan	15
6.2. Projekt Destination Rönne å och Ringsjöarna.....	15
6.2. Destinationsprojekt Rönne å och Ringsjön	16

Bakgrund

Utarmningen av biologisk mångfald och därmed förlust av ekosystemtjänster nu och i framtiden är ett av de största hoten mot hållbar utveckling. I Eslövs kommun har vi arbetat strategiskt och framgångsrikt med förvaltning av sjöar och vattendrag i många år men när det gäller förvaltning av den landbaserade naturen saknas till stor del det strategiska och långsiktiga förhållningssättet.

Naturplan för Eslöv ska beskriva det arbete som görs för att leva upp till målet Rik natur i Eslöv i *Miljöstrategi för Eslöv*, som lyder: *Naturen och den biologiska mångfalden i Eslövs kommun ska skyddas, bevaras och utvecklas.*

Naturmiljöprogram

2020 antog Eslövs kommunfullmäktige *Naturmiljöprogram*.

Naturmiljöprogrammet innehåller viktiga kunskapsunderlag samt mål och ställningstaganden för naturvården. *Miljöstrategi för Eslöv* och *Naturplan för Eslöv* ersätter naturmiljöprogrammet som styrande dokument. Mål och ställningstaganden i naturmiljöprogrammet har arbetats in i miljöstrategin och naturplanen.

Naturmiljöprogrammet upphävs som styrande dokument i samband med att *Miljöstrategi för Eslöv* och *Naturplan för Eslöv* antas. Materialet i naturmiljöprogrammet ska omarbetas och utgöra ett kunskapsunderlag till miljöstrategin.

Syfte

Naturplan för Eslöv ska samla, systematisera och presentera naturmiljöarbetet i Eslövs kommunorganisation som framför allt bidrar till målet *Rik natur i Eslöv* i *miljöstrategi för Eslöv*, såväl vattenvårdsarbetet som arbetet med den landbaserade naturen. Syftet med planen är att på ett bättre sätt bidra till att skydda, värna och utveckla naturvärdena i Eslövs kommun som helhet. På så sätt bidrar planen till flera av de nationella miljömålen och till framförallt mål 14 och 15 i Agenda 2030.

Naturplan för Eslöv ska lyfta fram prioriteringar inom arbetsområdet.

Organisation

Naturplan för Eslöv utgör en av de planer som tillsammans beskriver arbetet som ska leda fram till målen i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar *Miljöstrategi för Eslöv* som innehåller mål som ligger till grund för *Naturplan för Eslöv*.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar *Naturplan för Eslöv*.

Styrgrupp

Miljöstrategin har en styrgrupp bestående av kommundirektörens ledningsgrupp. Styrgruppen ska hållas uppdaterad om arbetet med planerna kopplade till miljöstrategin och kan besluta om ändringar i dessa planer.

Intern referensgrupp

Miljöstrategin har en intern referensgrupp bestående av representanter från kommunens olika verksamheter samt från bolagen ebo och Merab. Arbetet i planerna kopplade till miljöstrategin följs upp, sammanställs, analyseras av arbetsgruppen. Resultaten redovisas årligen internt och externt.

Samordnare

Arbetet med att skydda, värna och utveckla naturvärden kräver specifik kompetens inom biologi. Naturplanens samordnare ska bistå med kompetens och stöd i de processer där biologisk kompetens krävs för att genomföra åtgärderna i denna plan och därmed bidra till att målet *Rik natur i Eslöv* uppnås.

Naturplanens samordnare ska delta i miljöstrategins arbetsgrupp och i arbetet med att följa upp denna plan.

Rådighet

Kommunorganisationen ska arbeta aktivt med att skydda, värna och utveckla den biologiska mångfalden. Det görs i skötsel av den egna marken, i den fysiska planeringen, i upprättande av avtal, i anläggande, med hjälp av kommunikation, inom pedagogik och i vattenförvaltningsarbetet med mera. Kommunorganisationen ska också driva naturvårdsprojekt och samverka med andra aktörer för att bidra till målet *Rik natur i Eslöv*.

Avgränsningar och kopplingar

Naturplanen hanterar inte frågor som styrs direkt av lagstiftning.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsyn enligt miljöbalken styrs inte av denna plan, inte heller de tekniska vattenfrågor som hanteras av VA SYD.

Naturplan för Eslöv hanterar natur- och vattenfrågor inom kommunorganisationens verksamhet och kopplar till *Miljöstrategi för Eslöv*, som ska samla det arbete inom Eslövs kommunorganisation som bidrar till de 16 nationella miljömålen och därmed till stora delar av de 17 globala hållbarhetsmålen i *Agenda 2030*.

Miljöstrategin och planerna ska bidra till det regionala miljömålsarbetet som samordnas av länsstyrelsen.

Vissa frågor som bidrar till *Rik natur i Eslöv* styrs i andra planer kopplade till *Miljöstrategi för Eslöv*, till exempel måltidsverksamhet, arrendavtal, exploatering, kommunikation, samverkan och upphandling.

Uppföljning

Uppföljningen av åtgärderna i *Naturplan för Eslöv* sker inom ramen för uppföljning av *Miljöstrategi för Eslöv* som också innehåller indikatorer för att mäta status och behov av insatser.

Arbetet i planerna kopplade till miljöstrategin ska följas upp årligen, det ska analyseras och redovisas internt och externt. Resultatet av uppföljningen ska användas till att utveckla kommunorganisationens miljöarbete.

Mål

Naturplan för Eslöv ska bidra till att uppnå målet *Rik natur i Eslöv* i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Målet *Rik natur i Eslöv* definieras så här:

Naturen och den biologiska mångfalden i Eslövs kommun ska skyddas, bevaras och utvecklas.

Vad målet innebär beskrivs i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Åtgärder

De åtgärder i *TILLSAMMANS FÖR ETT HÅLLBART SKÅNE - Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025* där kommunerna har tilldelats ansvar, ska lyftas in i planerna kopplade till miljöstrategin i de fall de anses möjligt, prioriterat och befogat.

På nationell och regional nivå finns ett stort antal strategier, program och liknande som hanterar olika typer av miljöfrågor. De har beaktats vid framtagandet av denna plan.

Åtgärderna är framtagna i dialog med de verksamheter som berörs av dem. Åtgärderna är prioriterade så att de på ett resurseffektivt (stor miljönytta per insatt resurs) bidrar till målen i *Miljöstrategi för Eslöv*.

1. Skydda natur

1.1 Den kommunalägda marken i och i anslutning till Gyaskogen samt skytteskogen i Stehag skyddas

Beskrivning

Gyaskogen och skytteskogen i Stehag utses till naturreservat med fokus på att bevara biologisk mångfald och tätortsnära rekreation.

Detta är en fortsättning på det pågående arbete som drivs av Kommunledningskontoret – Tillväxt med att ta fram inriktningsmål och skötselplan för den kommunalägda skogen.

Ansvar Miljö- och Samhällsbyggnad - Stab och Miljö med stöd av Kommunledningskontoret – Tillväxt

Resurs Beror på behov av inventeringar med mera

När Arbetet påbörjas när den inledande processen är klar

Uppföljning Finns naturreservat för den aktuella skogen

1.2 Snärjet säkras som natur- och friluftslivsområde

Beskrivning

Möjligheterna till att utveckla det tätortsnära naturområdet Snärjet ska för friluftslivet och bevarandet av den biologiska mångfalden ska utredas.

Ansvar Kommunledningskontoret – Tillväxt

Resurs Inom ram

När Start 2023

Uppföljning Finns utredning

1.3 Rönneholms mosse utvecklas till natur- och friluftslivsområde

Beskrivning

Kommunen ska via dialog med verksamhetsutövare och länsstyrelsen verka för att Rönneholms mosse utvecklas till ett naturområde med fokus på fågelliv, biologisk mångfald och friluftsliv.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö med stöd av Kommunledningskontoret – Tillväxt

Resurs Inom ram

När Under och efter täktens efterbehandling

Uppföljning Är området återställt

1.4. Biosfärområde Storkriket

Beskrivning

Kommunen är en aktiv part i arbetet med kandidaturen för Biosfärområde Storkriket med målet att Storkriket ska utses till ett Unesco Biosfärområde.

Arbetet med biosfärområdet har en egen organisation och styrs inte med denna plan. Åtgärden beskrivs ändå här och ingår i miljöstrategins uppföljning eftersom den bidrar till miljöstrategins mål.

2. Bevara natur

2.1. Biologisk mångfald i detaljplaneringen

Beskrivning

Den fysiska planeringen ska bidra till att skydda, bevara och utveckla den biologiska mångfalden. Det innebär att följande miljöaspekter ska beaktas i arbetet med detaljplaner:

Hänsyn till biologisk mångfald och ekosystemtjänster

- Vid detaljplaneläggning ska bevarande och långsiktig utveckling av natur och naturvärden säkras genom planläggning av park och natur. Naturområden eller områden med höga naturvärden ska i första hand planläggas som natur och inte som park.
- Vid detaljplaneläggning ska bevarande och långsiktig utveckling av natur och naturvärden säkras genom planläggning av park och natur.
- I arbetet med detaljplaner ska planområdets ekosystemtjänster innan exploatering beskrivas. Till det används verktyget ESTER.

Ambitionen ska vara att ekosystemtjänster stärks och/eller tillskapas i samband med exploatering.

- Öppna dagvattenlösningar ska prioriteras.
Hänvisning till: *Dagvatten- och översvämningssplan för Eslövs kommun.*
- Träd skyddas i detaljplanering med befintliga verktyg såsom exempelvis krav på marklov för fällande av värdefulla träd.

Ansvar Kommunledningskontoret – Tillväxtavdelningen och Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs Inom ram
När Kontinuerligt
Uppföljning Har aspekterna hanterats i framtagna detaljplaner

2.2. Ekosystemtjänstanalys

Beskrivning

Planeringsunderlag tas fram som visar de viktigaste ekosystemtjänsterna som rör urban och tätortsnära miljö. Underlaget täcker alla kommunens tätorter.

Ansvar Kommunledningskontoret – Tillväxt med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs Tid och pengar uppskattas
När När resurs finns
Uppföljning Finns underlaget. Används det

2.3 Kommunens naturreservat sköts enligt skötselplan

Beskrivning

Skötselåtgärder görs årligen enligt upprättade skötselplaner för att bevara områdenas naturvärden och leva upp till kommunens åtagande. Anläggningar ses över och renoveras eller byts ut vid behov.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs 300 tkr (Ingår i ökad budget för naturvård)
När Årligen
Uppföljning Årlig redovisning av utförda åtgärder

2.4 Vattenledning till Abullahagens södra hagar

Beskrivning

Vattenförsörjningen till Abullahagens betande djur ska säkras genom att en vattenledning dras till Södra hagarna.

Ansvar	Kommunledningskontoret – Tillväxt med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs	200 tkr har avsatts till åtgärden
När	Snarast
Uppföljning	Finns vatten är indraget till Abullahagen

2.5 Naturvårdsåtgärder för hotade arter

Beskrivning

Åtgärder för att gynna förekomst av hotade arter och biotoper i Eslövs kommun ska genomföras. Fokus ska ligga på arter och biotoper med åtgärdsprogram samt för kommunens ansvarsarter. Åtgärder drivs i projektform och minst två projekt ska drivas årligen.

Ansvar	Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs	Externa medel bidrar till finansiering, Samordning/genomförande 400 h per år
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Redovisade/påbörjade projekt

3. Utveckla natur

3.1 Mer ängsmark

Beskrivning

Kommunala grönytor läggs om till ängsmark. I första skedet ska minst en hektar grönyta läggas om till ängsmark varav 2 400 kvadratmeter läggs om genom insådd av ängsfrö. Detta arbete och mål utförs fram till december 2024 via LONA-projekt ”Blommor och Bin i Eslöv”. Därefter ska minst en grönyta läggas om till ängsmark årligen.

För att få en hållbar ökning av ängsmark på kommunens mark ska en utredning göras angående hållbara lösningar för hantering av det slåtttrade höet.

Ansvar	Miljö och Samhällsbyggnad Stab och miljö samt Gata Trafik och Park, ebo
Resurs	Inom ram
När	Enligt beskrivning
Uppföljning	andel ängsmark av kommunens grönytor, utredning om hantering av hö finns.

3.2 Mer inhemska växtarter

Beskrivning

Vid utformning av utemiljöer, rabatter och planteringar ska i möjligaste mån inhemska växtarter och /eller växtarter som utgör nektar och pollenresurser för vilda bin väljas. Fokus ska ligga på att bevara, utveckla och skapa värden för den biologiska mångfalden samt minska användandet av exotiska växtarter, bland annat på grund av att det finns risk för att exotiska växter och trädslag kan bli invasiva i ett framtida förändrat klimat. Undantag ska motiveras.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik Park, Serviceförvaltningen - Fastighet och ebo

Resurs Inom ram

När Kontinuerligt

Uppföljning Trädinnehav och trädplantering ses över årligen. Andel inhemska växter och/eller resursväxter per ny plantering.

3.3 Fler träd

Beskrivning

Fler träd ska planteras i Eslövs tätorter och antalet träd i Eslövs tätorter på kommunal mark ska öka. När träd fälls ska de kompenseras enligt kommunens riktlinjer för trädfällning.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik och Park, Serviceförvaltningen, Kommunledningskontoret och ebo

Resurs Inom ram

När Kontinuerligt

Uppföljning Antal nyetablerade träd. Antal kompenserade träd.

3.4 Mer död ved

Beskrivning

Hantering av nedtagna och fallna träd beskrivs i Kommunens trädrutiner. För att dessa ska kunna följas ska faunadepåer etableras i anslutning till kommunens större tätorter där död ved, som inte kan lämnas på plats, samlas. Risker för stöld av ved minimeras genom skyltning, val av plats och när nödvändigt staket.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Stab och miljö samt Gata Trafik och Park, Serviceförvaltningen och ebo

Resurs Inom ram

När Kontinuerligt
Uppföljning Antal faunadepåer

3.5 Skötsel av naturmark

Beskrivning

Skötselplan för naturvårdsanpassad skötsel för kommunal mark planlagd som natur, mark klassad som natur i parkkartan, annan naturlig mark i exempelvis parker samt kommunala dammar/småvatten ska tas fram. Minst två områden per år ska tas in i och omfattas av planen.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Stab och Miljö för samordning, samt Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik Park

Resurs Samordning 200 h

När Start 2024

Uppföljning Antal områden med naturvårdsanpassad skötselplan

3.6 Mer blommande grönytor

Beskrivning

Klippningsregimen anpassas för utvalda kommunala grönytor för att gynna blomning och blomförekomst. Detta kan exempelvis göras genom att byta klippregim (exempelvis bruksgräs till långgräs), eller öka intervallet mellan klippningar under blomning för utvalda ytor.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Stab och miljö för samordning, samt Gata Trafik och Park, Serviceförvaltningen, Kommunledningskontoret och ebo

Resurs Inom ram

När Start 2024

Uppföljning Antal grönytor som ställts om årligen

3.7 Fler boplatser

Beskrivning

Antalet boplatser ska öka i kommunens tätorter genom renovering av befintliga mulmholkar, uppsättning av holkar för fåglar, fladdermöss med mera. När det är möjligt ska sandblottor skapas på lämpliga ställen vid exempelvis åtgärdsarbeten och exploatering. Åtgärderna kan med fördel kopplas till pedagogiska verksamheter när det är möjligt och intresse finns.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Stab och miljö för samordning, samt Gata Trafik och Park, Serviceförvaltningen och ebo,

Resurs Inom ram

När Start 2024
Uppföljning Antal anlagda/renoverade boplatser

4. Vattenvårdsarbete

4.1. Kävlingeåns vattenråd

Beskrivning

Eslövs kommun ska engagera sig i och finansiera samarbeten kring vattenvård inom Kävlingeåns vattenråd.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs 1,1 mkr (avgift för 2024)
 Representation i organisationen 60 h

När Kontinuerligt

Uppföljning Redovisning av sammanfattad recipientkontroll, redovisning av vattenkvalitetshöjande åtgärder

4.2 Rönne å vattenråd

Beskrivning

Eslövs kommun ska engagera sig i och finansiera samarbeten kring vattenvård inom Rönne å vattenråd.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs 40 tkr
 Representation i organisationen 60 h

När Kontinuerligt

Uppföljning Redovisning av sammanfattad recipientkontroll, redovisning av vattenkvalitetshöjande åtgärder

4.3. Saxån-Braåns vattenråd

Beskrivning

Eslövs kommun ska engagera sig i och finansiera samarbeten kring vattenvård inom Saxån-Braåns vattenråd.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs 220 000 kr (avgift för 2023)
 Representation i organisationen 40 h

När Kontinuerligt

Uppföljning Redovisning av sammanfattad recipientkontroll, redovisning av vattenkvalitetshöjande åtgärder

4.4 Ringsjöns vattenråd

Beskrivning

Eslövs kommun ska engagera sig i och finansiera samarbeten kring vattenvård inom Ringsjöns vattenråd.

Ansvar	Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs	395 tkr Representation i organisationen 60 h
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Redovisning av sammanfattad recipientkontroll, redovisning av vattenkvalitetshöjande åtgärder

4.5 Rönneåprojektet

Beskrivning

Eslövs kommun deltar i och medfinansierar Rönneåprojektet som syftar till att ta bort vandringhinder för fisk i Rönne å.

Projektet har en egen organisation och styrs inte med denna plan. Åtgärden beskrivs ändå här och ingår i miljöstrategins uppföljning eftersom den bidrar till miljöstrategins mål.

5. Bekämpa invasiva främmande arter

5.1 Invasiva främmande arter på egen mark

Beskrivning

Kommunorganisationen bekämpar invasiva främmande arter på den kommunala marken. Bekämpning sker i första hand av arter på EU:s förteckning (ref. EU-förordning) men även av vissa arter på den nationella listan med förekomst i kommunen. En kommunövergripande strategi för bekämpning av främmande invasiva arter ska tas fram. Möjlighet till koordinerade insatser ska undersökas där listade invasiva arter finns i stora bestånd som inte bara finns på den kommunala marken.

Ansvar	Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö, Gata Trafik Park, Kommunledningskontoret – Tillväxt
Resurs	Inom ram
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Antal bekämpningsinsatser, framtagen strategi finns

5.2 Invasiva främmande arter rapporteras in

Beskrivning

All uppmärksammas förekomst av främmande invasiva arter ska rapporteras in till artportalen. Kommunorganisationen ska rapportera till Naturvårdsverket om en främmande invasiv landart påträffats och till Havs- och vattenmyndigheten om en främmande invasiv vattenart påträffats.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö och Gata Trafik Park
Resurs Inom ram
När Kontinuerligt
Uppföljning Antal bekämpningsinsatser

5.3 Hantering av främmande invasiva arter

Beskrivning

I dagsläget tas främmande invasiva arter som avfall endast emot på en plats inom Merabs upptagningsområde, Rönneholms avfallsstation. Möjligheten att lämna in avfall bestående av främmande invasiva arter ska förbättras genom att inlämning även möjliggörs på återvinningscentraler inom Merabs upptagningsområde.

Ansvar Merab med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs behöver utredas
När Snarast
Uppföljning antal återvinningscentraler inom Merabs upptagningsområde som tar emot invasiva främmande arter som avfall (utöver Rönneholms avfallsstation).

6. Friluftsliv

6.1. Friluftsplän

Beskrivning

En friluftsplän ska tas fram för utveckling av friluftslivet i kommunen.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs en tjänst, friluftslivsstrateg
När När resurs finns
Uppföljning: En friluftsplän finns

6.2. Projekt Destination Rönne å och Ringsjöarna

Beskrivning

Kommunen deltar i projektet *Projekt Destination Rönne å och Ringsjöarna* som syftar till att utveckla en destination för naturturism och upplevelser längs Rönne å och runt Ringsjön.

Projektet har en egen organisation och styrs inte med denna plan. Åtgärden beskrivs ändå här och ingår i miljöstrategins uppföljning eftersom den bidrar till miljöstrategins mål.

MILJÖPLAN FÖR ESLÖV- REMISSVERSION

Denna miljöplan bidrar till del lokala miljömålet *Ren miljö* i *Miljöstrategi för Eslöv*. Den gäller för kommunens förvaltningar samt för bolagen ebo och Merab.

Innehåll

Bakgrund	4
Miljöplan	4
Syfte	5
organisation	5
Kommunfullmäktige.....	5
Kommunstyrelsen.....	5
Styrgrupp	5
Intern referensgrupp	5
Samordnare.....	6
Rådighet	6
Avgränsningar och kopplingar	6
Uppföljning	6
Mål	7
Åtgärder	7
1. Vara en god miljö-förebild	7
1.1 Sveriges ekokommuner	7
1.2 Hållbarhets säkring av strategiska planer, beslut och investeringar ..	8
1.3 Miljökrav i upphandlingar	8
1.4 Miljökrav i arrendeavtal	9
2. Skydda människor och miljö för exponering av farliga kemiska ämnen, med extra fokus på att skapa giftfria miljöer för barn och unga	14
2.1 Giftfria skolor och förskolor.....	14
2.2 Bekämpningsmedelsfri skötsel.....	14
Sanering av förorenade områden.....	14
Miljögiftkonferensen i Eslöv	14

3. Kommunikation och samverkan.....	15
3.1 Kommunikationsplan	15
3.2 Näringslivssamverkan	15
3.3 Föreningssamverkan.....	16
Bilaga 1 – Farliga kemiska ämnen	17
Bilaga 2 – Utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen, SIN-listan och SVHC-ämnen	22
Bilaga 3 - Lagstiftning	23
Bilaga 4 - Giftfria skolor och förskolor	27

Bakgrund

Miljöfrågorna är och kommer fortsatt att vara de viktigaste och tuffaste utmaningarna hela världen står inför. *Miljöplan för Eslöv, Naturplan för Eslöv, Energi- och klimatplan för Eslöv* och *Avfallsplan för kommunerna Eslöv, Höör och Hörby* samlar kommunorganisationens arbete som bidrar till de 16 nationella miljömålen.

Miljöplanen samlar det miljöarbete inom kommunorganisationen som inte direkt handlar om natur, biologisk mångfald, att begränsa klimatpåverkan och avfall. Eslövs kommunorganisation har ambitionen att ta sitt ansvar för att bidra till de 16 nationella miljömålen och därmed till stora delar till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Eslöv är en av Sveriges ekokommuner och har därmed en uttalad ambition om att ta ansvar för att bidra till hållbar utveckling genom att dela med sig av erfarenheter och lära av andra.

Miljöplan

Det mesta vi gör går att göra med miljöhänsyn. Eslövs kommunorganisation är inblandad i väldigt många olika processer, hanterar stora volymer av varor och tjänster och har många kontaktytor med organisationer och individer. I allt det kan miljöfrågor lyftas in och beaktas. Några av de mest effektiva verktygen vi har för att minska vår negativa miljöpåverkan och för att skapa positiva miljöförändringar är upphandling/inköp, samverkan och kommunikation.

Många miljöåtgärder ger många olika positiva miljöeffekter. Många åtgärder i denna plan bidrar även till målen *Rik natur i Eslöv* och *Begränsad klimatpåverkan i Eslöv*, men för att undvika att hantera en fråga i flera olika planer har de åtgärder som tydligt bidrar till flera mål hamnat i denna plan.

Eslövs kommunorganisation har ingen kemikalieplan. De frågor som traditionellt skulle ligga i en sådan finns i denna miljöplan.

Miljöplanen ska säkerställa att Eslövs kommunorganisation gör sitt bästa och använder de verktyg som finns inom de verksamheter den råder över för att på bästa sätt bidra till målet *Ren miljö* i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Namnet på denna plan, **Miljöplan**, ska inte tolkas så som att de frågor som hanteras i naturplanen, energi- och klimatplanen och avfallsplanen *inte* är miljöarbete. Allt arbete i planerna kopplade till *Miljöstrategi för Eslöv* bidrar till de nationella miljö kvalitetsmålen och är miljöarbete.

Syfte

Miljöplanen ska samla, systematisera och presentera arbetet som framför allt bidrar till målet *Ren miljö* i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Miljöplanen ska lyfta fram prioriterade åtgärder samt bidra till att förebygga risker och framtida kostnader orsakade av felaktiga val, beslut och arbetssätt.

Miljöplan för Eslöv ska lyfta fram prioriteringar inom arbetsområdet.

organisation

Miljöplanen utgör en av de planer som tillsammans beskriver arbetet som ska leda fram till målen i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar *Miljöstrategi för Eslöv* som innehåller mål som ligger till grund för *Miljöplan för Eslöv*.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar *Miljöplan för Eslöv*.

Styrgrupp

Miljöstrategin har en styrgrupp bestående av kommundirektörens ledningsgrupp. Styrgruppen ska hållas uppdaterad om arbetet med planerna kopplade till miljöstrategin och kan besluta om ändringar i dessa.

Intern referensgrupp

Miljöstrategin har en inter referensgrupp bestående av representanter från kommunorganisationens verksamheter samt från bolagen ebo och Merab. Arbetet i planerna följs upp, sammanställs, analyseras av referensgruppen. Resultaten redovisas årligen externt och internt.

Samordnare

Miljöfrågorna är komplicerade och komplexa. Hela tiden blir ny kunskap tillgänglig, samtidigt som fler faror identifieras. Behovet av samordning och stöd till verksamheterna är stort.

Miljöplanens samordnare ska delta i miljöstrategins interna referensgrupp, han/hon ska ha inblick i arbetet med miljöplanens åtgärder och stötta arbetet med dem samt samordna uppföljningen av planen.

Rådighet

I den fysiska planeringen, i upphandlingsprocessen, i våra egna bygg- och exploateringsprojekt, i våra nätverk och kommunikationskanaler och i vår samverkan med andra aktörer har vi stora möjligheter att lyfta in och stärka miljöarbetet och bidra till målen i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Åtgärder i denna plan ska omfatta arbete inom organisationens eget rådighetsområde.

Avgränsningar och kopplingar

Miljöplanen hanterar inte frågor som direkt styrs av lagstiftning. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsyn enligt miljöbalken styrs inte av denna plan, inte heller de tekniska vattenfrågor som hanteras av VA SYD.

Miljöplan för Eslöv kopplar till *Miljöstrategi för Eslöv*, som ska samla det arbete inom Eslövs kommunorganisation som bidrar till de 16 nationella miljömålen och därmed till stora delar av de 17 globala hållbarhetsmålen i *Agenda 2030*.

Miljöstrategin och planerna ska bidra till det regionala miljömålsarbetet som samordnas av länsstyrelsen.

Uppföljning

Uppföljningen av åtgärderna i miljöplanen sker inom ramen för uppföljning av *Miljöstrategi för Eslöv* som också innehåller indikatorer för att mäta status och behov av insatser.

Arbetet i planerna kopplade till miljöstrategin ska följas upp årligen, det ska analyseras och redovisas internt och externt. Resultatet av uppföljningen ska användas till att utveckla kommunorganisationens miljöarbete.

Mål

Miljöplan för Eslöv ska bidra till att uppnå målet *Ren miljö* i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Målet *Ren miljö* definieras så här:

Eslövs kommun ska arbeta för ren och effektiv resursanvändning och vara en hållbar förebild.

Vad målet innebär beskrivs i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Åtgärder

De åtgärder i *TILLSAMMANS FÖR ETT HÅLLBART SKÅNE - Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025* där kommunerna har tilldelats ansvar, ska lyftas in i planerna kopplade till miljöstrategin i de fall de anses möjligt, prioriterat och befogat.

På nationell och regional nivå finns ett stort antal strategier, program och liknande som hanterar olika typer av miljöfrågor. De har beaktats vid framtagandet av denna plan.

Åtgärderna är framtagna i dialog med de verksamheter som berörs av dem. Åtgärderna är prioriterade så att de på ett resurseffektivt (stor miljönytta per insatt resurs) bidrar till målen i *Miljöstrategi för Eslöv*.

1. Vara en god miljö-förebild

1.1 Sveriges ekokommuner

Beskrivning

Eslöv ska vara en aktiv medlem av Sveriges ekokommuner.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad

Resurs Budget: medlemsavgiften på 4 tkr plus 0,3 kr per kommuninvånare (2023)

Tid för: bemanning i föreningens expertgrupp och för ledamot i föreningens styrelse

När Kontinuerligt

Uppföljning Är Eslövs kommun medlem i Sveriges ekokommuner.

1.2 Hållbarhetssäkring av strategiska planer, beslut och investeringar

Beskrivning

Ett verktyg ska tas fram och användas till att hållbarhetssäkra strategiska planer, beslut och investeringar inom kommunorganisationen. Verktöget ska kopplas till Miljöstrategi för Eslöv och andra antagna hållbarhetsambitioner.

En arbetsgrupp bildas som tar fram ett förslag till verktyg som utvecklas med hjälp av miljöstrategins arbetsgrupp som referensgrupp.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö och Kommunledningskontoret – Tillväxtavdelningen

Resurs Budget: inom ram
Tidsåtgång för projektledning: 120 timmar

När Förslag presenteras för miljöstrategins styrgrupp under våren 2024. Därefter politisk process.

Uppföljning Är verktyget på plats. Används verktyget.

1.3 Miljökrav i upphandlingar

Beskrivning

Vid upphandling ska krav ställas i de fall det anses relevant och möjligt, som säkerställer att:

- Farliga kemiska ämnen inte köps in eller ingår i produkter som köps in till kommunorganisationen. Det innebär att:
  - Utfasningsämnen ska undvikas i möjligaste mån
  - Prioriterade riskminskningsämnen ska undvikas i möjligaste mån.
  - Krav ska ställas på att leverantör har kunskap om kemikalieinnehåll, och om det förekommer farliga kemiska ämnen, att de arbetar för att substituera dessa mot mindre farliga ämnen.
- Mängden material och avfall minimeras. Det innebär att:
  - Engångsartiklar ska undvikas i möjligaste mån
  - Rekonditionerade och återbrukade produkter ska väljas före nya produkter där det är möjligt.

- Köp av tjänst och funktion ska prioriteras före produkt där det är möjligt och miljömässigt motiverat.
  - Fokus på lång livscykel ska prioriteras.
  - Möjlighet till återtag ska finnas där det är relevant och möjligt.
- Inköp ska göras med fokus på energieffektivitet och begränsad klimatpåverkan. Det innebär att:
    - I upphandlingar som innehåller energi, transporter och eller bränsleanvändning ska krav ställas på förnybar energi/förnybart bränsle. I andra hand klimatkompensation.
    - Energieffektiva produkter ska prioriteras.
  - Miljökrav kopplat till andra miljöaspekter såsom utsläpp till mark, luft och vatten, buller, med mera ska ställas där det anses relevant och befogat.

Vid inköp ska vara eller tjänst med minst miljöpåverkan väljas.

Modell för hållbarhetskrav vid upphandlingar ska utvecklas och spridas och användas i alla planerade upphandlingar.

Miljöavsnitt ska ingå i utbildning för inköpare.

Ansvar	Samtliga upphandlande verksamheter med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Medaktörer	Alla förvaltningar samt bolagen ebo, Merab
Resurs	Samordning 100 h
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Har relevanta miljökrav ställts i upphandlingar. Köps miljöbra produkter in på våra avtal. Andel som nyckeltal på utvalda produktslag.

1.4 Miljökrav i arrendeavtal

Beskrivning

Miljökrav ska ställas i avtal med dem som arrenderar kommunens mark. Kraven ska säkerställa så att brukandet av den kommunägda marken sker i enlighet med målen i *Miljöstrategi för Eslöv*. Målet är

bekämpningsmedelsfritt brukande med stor hänsyn till miljö och biologisk mångfald. Det innebär att:

- Nya arrendatorer ska bruka marken enligt kraven för KRAV som minimum.
- Befintliga arrendatorer som inte har avtal om att bruka den arrenderade marken enligt kraven för KRAV, ska beskriva hur de arbetar för minskad miljöpåverkan.

Ansvar	Kommunledningskontoret – Tillväxt med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö (tar fram underlag för beskrivning av miljöarbete)
Resurs	Ta fram underlag för att beskriva miljöarbete 40 h
När	Kontinuerligt
Uppföljning	Finns miljöanpassade avtal Finns information om arrendatorers miljöarbete

1.5 Hållbarhetsprogram för utbyggnaden av Östra Eslöv

Beskrivning

Ett hållbarhetsprogram för utvecklingen av Östra Eslöv ska tas fram. Hållbarhetsprogrammet ska säkerställa att utbyggnaden genomförs i enlighet med Miljöstrategi för Eslöv och övriga hållbarhetsaspekter inom ramen för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Ansvar	Kommunledningskontoret – Tillväxt med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs	Delvis finansiering från externa EU-medel
När	Start 2023
Uppföljning	Finns ett hållbarhetsprogram för utbyggnaden av Östra Eslöv

1.6 Hållbart byggande (lokal försörjning)

Beskrivning

När kommunorganisationen bygger och anlägger egna byggnader och anläggningar ska det göras i enlighet med målen i Miljöstrategi för Eslöv.

Kemikalier

Alla nya byggnader förutom skolor och förskolor ska klara kemikaliekraven för *Lokaler nybyggnad*, respektive *Lokaler, ombyggnad* motsvarande dem i Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriteriet på basnivå - **Ämnen med miljö- och hälsofarliga egenskaper.**

Skolor och förskolor ska klara kemikaliekraven för *Förskolor, nybyggnad, Förskolor, ombyggnad, Skolor, nybyggnad* respektive *Skolor, ombyggnad* i Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriteriet på avancerad nivå - **Ämnen med miljö- och hälsofarliga egenskaper.**

Hänvisning: [Hitta hållbarhetskriterier | Upphandlingsmyndigheten](#)

Energi

Samtliga nya byggnader ska byggas energieffektivt. Det innebär att byggnaders energibehov ska ligga 25 procent under energikraven i Boverkets byggregler, BBR (Energi krav enligt BFS 2011:6 med ändringar till och med BFS 2019:2).

Energiproduktion på bebyggda/anlagda fastigheter ska prioriteras.

Hänvisning: *Energi- och klimatplan för Eslöv 3.2 Egen solenergiproduktion*

Klimat

Vid val av byggmaterial ska material med liten klimatpåverkan, ur ett livscykelperspektiv, prioriteras.

Offentliga byggnader ska lokaliseras så att hållbart resande till och från byggnaden/anläggningen görs möjligt.

Biologisk mångfald

Utemiljöer ska utformas med fokus på att bevara/utveckla/skapa biologiska värden. Biologiska värden som förloras i och med byggandet/anläggandet ska kompenseras.

Hänvisning: *Naturplan för Eslöv åtgärd 2.1. Biologisk mångfald i detaljplaneringen*

Vatten

Dagvatten och skyfall ska hanteras i enlighet Dagvatten- och översvämningsplan för Eslöv.

Hänvisning: *Dagvatten- och översvämningsplan för Eslöv*

Avfall

I alla nya byggnader där det är befogat ska det finnas möjlighet till nära källsortering i enlighet med den lokala renhållningsordningen.

Hänvisning: *Avfallsplan för kommunerna Eslöv, Höör och Hörby.*

Ansvar	Kommunledningskontoret – Tillväxt, Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö och Serviceförvaltningen - Fastighet
Resurs	Inom ram
När	Utredning påbörjas 2023
Uppföljning	Har åtgärden efterlevts i de egna bygg- och anläggningsprojekten

1.7 Miljösmart mat

Beskrivning

Vid inköp och hantering av livsmedel ska hänsyn tas till alla miljöaspekter kopplade till livsmedel, livsmedelsproduktion och livsmedelshantering. Val av råvaror ska göras så att negativ påverkan på mark, vatten, luft, klimat och biologisk mångfald minimeras. Kommunorganisationen ska arbeta aktivt mot matsvinn.

Rutin tas fram för kommunorganisationens alla verksamheter under 2024.

Ansvar	Serviceförvaltningen – Måltid med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö samt övriga verksamheter som hanterar livsmedel.
Medaktörer	Alla förvaltningar samt bolagen ebo, Merab
Resurs	Budget: Inom ram Tidsåtgång: Projektledning 120 timmar
Uppföljning	Finns rutin. Används rutinen.

1.8 Eslövs miljöpris

Beskrivning

Eslövs miljöpris ska årligen delas ut av Eslövs kommun, Skånska Dagbladet och Krafringen. En jury med representanter från de tre organisationerna ska välja ut pristagaren. Priset ska gå till en privatperson, ett företag eller en organisation som utmärkt sig på ett sätt som går i linje med målen i *Miljöstrategi för Eslöv* (bidragit till de 16 nationella miljömålen).

Ansvar	Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö
Resurs	Budget: 5 000 kronor (motsvarar halva prissumman, andra halvan delas mellan Skånska Dagbladet och Krafringen). Samordning: 25 h.
När	Årligen
Uppföljning	Redovisning av pristagare och motivering

1.9 Eslövs interna vandringsmiljöpris

Beskrivning

Eslövs interna vandringsmiljöpris ska delas ut till någon, enskild eller verksamhet, inom kommunorganisationen som utmärkt sig i linje med målen i *Miljöstrategi för Eslöv*.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs Samordning 30 h

När Delas ut i maj och i november årligen

Uppföljning Redovisning av pristagare

1.10 Miljöfokus i pedagogiska verksamheter

Beskrivning

En grupp bestående av pedagoger inom Barn och Utbildning ska formas för att utveckla miljöarbetet inom de pedagogiska verksamheterna.

Ansvar Barn och Utbildning med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs Samordning: 80 h

När Gruppen bildas under hösten 2023, därefter löpande

Uppföljning Antal möten/aktiviteter i gruppen.
Genomförda åtgärder

1.11 Hållbar kapitalplacering

Beskrivning

Eslövs kommunorganisation ska placera pengar i verksamheter som inte aktivt går emot målen i *Miljöstrategi för Eslöv*. Det utesluter placering i verksamheter som är verksamma inom fossila bränslen, uran och GMO med mera.

Ansvar Kommunledningskontoret - ekonomiavdelningen

Resurs Inom ram

När Kontinuerligt

Uppföljning Med hjälp av tjänsten *AGENTA* och *Morningstar rating*

2. Skydda människor och miljö för exponering av farliga kemiska ämnen, med extra fokus på att skapa giffria miljöer för barn och unga

2.1 Giffria skolor och förskolor

Beskrivning

Kommunorganisationens skolor och förskolor ska byggas, utrustas och drivas giffritt enligt beskrivningen i bilaga 2 – Giffria skolor och förskolor.

Ansvar Barn och Utbildning med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö

Resurs Inom ram

När Kontinuerligt

Uppföljning Med hjälp av årlig enkät

2.2 Bekämpningsmedelsfri skötsel

Beskrivning

Skötsel av allmän platsmark ska ske utan kemiska bekämpningsmedel. Undantag är bekämpning av invasiva arter. Det hanteras i *Naturplan för Eslöv*.

Miljöfrågor kopplade till planering och anläggning av allmän platsmark hanteras i *Naturplan för Eslöv*. Redan i planeringsskedet ska denna fråga lyftas in.

Ansvar Miljö och samhällsbyggnad – Gata Trafik Park och ebo

Budget Inom ram

När Kontinuerligt

Uppföljning Mängd/volym använda bekämpningsmedel inom skötseln

Sanering av förorenade områden

Beskrivning

Det finns ett behov av ett proaktivt arbete med identifiering och sanering av förorenade områden.

I dagsläget finns inte resurser till att prioritera sådant arbete. Frågan beaktas i arbetet med att revidera denna plan framöver.

Miljögiftkonferensen i Eslöv

Beskrivning

2015, 2017 och 2019 arrangerades Miljögiftkonferensen i Eslöv med stöd av Region Skånes miljövårdsfond. Behovet av en arena för kommuners och andra aktörers arbetet med miljömålet Giftfri miljö finns fortfarande och konferensen blev ett uppskattat arrangemang som gav Eslövs kommun mycket positiv uppmärksamhet i ett miljösammanhang.

I dagsläget finns inte resurser till att prioritera ett sådant arrangemang. Frågan beaktas i arbetet med att revidera denna plan framöver.

3. Kommunikation och samverkan

3.1 Kommunikationsplan

Beskrivning

En kommunikationsplan ska tas fram som säkerställer att arbetet inom Miljöstrategi för Eslöv kommuniceras effektivt och bra.

Kommunikationsplanen ska beskriva syfte, målgrupper, kanaler och kommunikationsaktiviteter. Kommunikationsplanen omfattar alla kommunikationsinsatser kopplade till *Miljöstrategi för Eslöv*.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och Miljö med stöd av Kommunledningskontoret - kommunikationsavdelningen

Resurs Kommunikationsplanering 50 h
Kommunikationsaktiviteter 200 h

När Plan tas fram varje år. Aktiviteter görs kontinuerligt enligt planen.

Uppföljning Finns kommunikationsplan. Följs kommunikationsplanen.

3.2 Näringslivssamverkan

Beskrivning

Samverkan med näringslivet kring miljöfrågor ska stärkas. Befintliga kanaler och nätverk (såsom nyhetsbrev, näringslivsträffar, näringslivsdagar) ska användas för att lyfta miljöfrågor och bjuda in till samverkan.

Ansvar Kommunledningskontoret – näringsliv och Miljö och Samhällsbyggnad – staben

Resurs Samordning 120 h

När Under 2023 identifieras lämpliga nätverk och plattformar och en planering för utvecklingen av näringslivssamverkan med miljöfokus tas fram.

Uppföljning Antal samverkansarrangemang där miljöfrågor har lyfts. Antal samverkansprojekt.

3.3 Föreningssamverkan

Beskrivning

I dialog med föreningar ska kommunorganisationen bidra till att utveckla och stödja föreningarnas miljöarbete.

Ansvar Kultur och Fritid – och Miljö och Samhällsbyggnad – staben

Resurs Samordning 120 h

När Under 2024 påbörjas arbetet

Uppföljning Antal samverkansarrangemang där miljöfrågor har lyfts. Antal samverkansprojekt.

Bilaga 1 – Farliga kemiska ämnen

Kemiska ämnen finns i vår omgivning dygnet runt alla dagar på året. Alla är inte skadliga men vi vet att många är det och att ett stort antal misstänks vara det. Vi vet också att kemikalielagstiftningen inte är ett tillräckligt skydd mot skadlig kemikalieexponering.

Spridningen av farliga kemiska ämnen i miljön anses vara ett av de största hoten mot ekologisk hållbar utveckling. *Giftfri miljö* är ett av de sexton nationella miljökvalitetsmålen som utgör Sveriges bidrag till den miljömässiga hållbarhetsdimensionen i Agenda 2030.

Med farliga kemiska ämnen menar vi i denna plan i första hand utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen. Men vi strävar också mot att generellt minska användning av och exponering för kemiska ämnen.

Farliga kemiska ämnen

Ämnen med de farligaste egenskaperna kategoriseras som utfasningsämnen, eftersom de har så farliga egenskaper att de ska fasas ut. Hit räknas de ämnen som är cancerogena (kan orsaka cancer), mutagena (kan orsaka skador på arvsanlag), reproduktionstoxiska (kan försämra möjligheterna att få barn). Utfasningsämnen är också de som är persistenta (bryts ner mycket långsamt i miljön), bioackumulerbara (tas upp och anrikas i näringskedjan), hormonstörande och ozonnedbrytande.

Ämnen med farliga egenskaper, men inte fullt lika farliga egenskaper som utfasningsämnenas, kategoriseras som prioriterade riskminskningsämnen. Dessa anses ha så farliga egenskaper att de ska undvikas.

Plast

När man talar om att skapa giftfria inomhusmiljöer handlar det ofta om att fasa ut plastprodukter. Vid tillverkning av plast tillsätts ämnen som ger den de egenskaper vi efterfrågar. Det finns ämnen som gör plast hård, mjuk, brandsäker, uv-skyddad med mera. Många av dessa tillsatta ämnen har farliga egenskaper. De kan vara hormonstörande, mutagena, reproduktionstoxiska, cancerogena eller giftiga på annat sätt.

Ftalater

Ftalater är ämnen som ingår i plast- och gummiprodukter för att göra dem mjuka och smidiga. Ftalater finns i PVC-plast i golv, fallskydd utomhus, mjuka plastleksaker, förkläden, vaxdukar, idrottsredskap, konstläder och elsladdar. Ftalater kan också förekomma i färg och lim och i plasttryck på barnkläder. I vissa mjuka plastprodukter kan uppemot 70 procent bestå av ftalater.

Ftalater kan läcka ut ur materialen och tas upp av kroppen. Några ftalater kan vi få i oss genom direktkontakt och en del indirekt exempelvis via maten. Alla ftalater är inte farliga men några är hormonstörande, kan påverka könsutvecklingen och försämra möjligheterna att få barn.

Europeisk industri har till stor del ersatt de skadliga ftalaterna, som numera är begränsade eller förbjudna, med andra mjukgörande ämnen. Däremot kan äldre mjuka plastprodukter samt sådana som är tillverkade utanför EU kan innehålla ftalater som idag är reglerade inom EU. Några ftalater misstänks vara så skadliga att de är förbjudna i alla leksaker och barnavårdsartiklar, medan en del är förbjudna i sådana leksaker och barnavårdsartiklar som kan stoppas i munnen.

PFAS

Högfluorerade ämnen, eller PFAS som de också kallas, kan finnas i impregnerade textilier, impregnerat papper, rengöringsmedel och brandsläcknings-skum. De högfluorerade ämnena är en grupp mycket stabila ämnen. En del bryts ned mycket långsamt eller inte alls i naturen. Många av dem är bioackumulerande - de ansamlas i levande organismer. Eftersom högfluorerade ämnen är fett- och vattenavstötande lagras de inte i fettvävnad som andra bioackumulerande ämnen. De binder till proteiner och lagras i andra organ i kroppen, till exempel i levern och i blodet.

Högfluorerade ämnen hittas i förhållandevis höga halter i djur, till exempel isbjörnar i Arktis. Ämnena hittas också i människors blod, även hos nyfödda. Flera är PBT-ämnen, alltså de som är persistenta, bioackumulerbara och toxiska, och flera är även hormonstörande.

Bisfenol A

Bisfenol A (BPA) finns bland annat i polykarbonat- och epoxiplaster, i till exempel CD- och DVD-skivor samt i tandfyllningsmaterial. Det kan också finnas i plastflaskor, matlådor, elektronik, byggmaterial, lim, som skyddande lack i konserv- och läskburkar. De används också vid renovering

av vatten- och avloppsrör. Bisfenol A finns också i termopapper som används till kvitton och biljetter.

Bisfenol A är hormonstörande och som kan påverka fortplantningen. Ämnet påträffas i nästan alla urin- och blodprover från människor, vilket tyder på att de flesta av oss hela tiden får i oss låga doser av ämnet. Det sker främst genom mat och dryck som varit i kontakt med polykarbonatplast eller epoxi, eftersom rester av bisfenol A kan läcka från materialen.

Bisfenol A är förbjudet i nappflaskor i hela EU. Från och med januari 2020 kommer ämnet också att vara förbjudet i termopapper som används i bland annat kvitton och biljetter. Sverige har egna förbud mot bisfenol A i matförpackningar för barn upp till tre år och vid relining av dricksvattenrör. Det finns regler för hur mycket bisfenol A som får läcka från leksaker.

Tungmetaller

Tungmetallerna bly, kvicksilver och kadmium är mycket toxiska och finns bland annat i hushållsapparater, mobiltelefoner, datorer, surfplattor, tv-spel, färg, smycken, spännen, olika metallföremål och möbler. Tungmetallerna är grundämnen och bryts inte ner.

Bly är ett mycket giftigt ämne som kan skada nervsystemet och påverka inlärningsförmågan. Foster och barn är särskilt känsliga. Bly är numera förbjudet i bensin, målarfärg, leksaker, elektriska produkter, smycken och i alla varor som barn kan stoppa i munnen.

Kvicksilver är mycket giftigt och kan skada hjärnan och nervsystemet. Kvicksilver är i dag förbjudet i nästan alla varor som säljs i Sverige, men det finns undantag exempelvis för lågenergilampor och uppladdningsbara batterier.

Kadmium kan finnas i uppladdningsbara batterier, konstnärsfärger, elektronik, gammal plast och som förorening i livsmedel, tobak, konstgödsel och bränslen. Det är giftigt för miljön och kan också ge benskörhet, njurskador och cancer. Vanligaste sättet att få i sig kadmium är genom maten. Det beror på att växterna lätt tar upp kadmium från marken.

Det finns regler för hur mycket kadmium som får finnas i till exempel, leksaker, plast, smycken, elektriska produkter och armbandsur.

Hormonstörande ämnen

Vissa ämnen kan påverka kroppens hormonsystem och ge skadliga effekter. Sådana hormonstörande ämnen finns i många olika produkter som vi omger oss med, till exempel plaster, kassakvitton, elektroniska produkter, kläder och bekämpningsmedel.

Många viktiga processer i kroppen styrs av hormoner som verkar vid mycket låga halter i kroppen. Hormonstörande ämnen kan "lura" kroppen att de är just hormoner och påverka hormonstyrda processer.

Hormonstörande ämnena kan exempelvis bidra till utveckling av cancer, störa könsutvecklingen, orsaka koncentrationssvårigheter, ge individen ett lägre IQ, orsaka fetma och försämra förmågan att få barn.

Det behövs inte några höga halter av ett hormonstörande ämne för att det ska ge respons. Det som avgör är istället när individen exponeras. Det mest kritiska skedet är fosterstadiet, men även barn är extra känsliga eftersom deras organ ännu inte är färdigutvecklade.

Bekämpningsmedel

Bekämpningsmedel utgör en bred grupp av ämnen som till sin natur är biologiskt aktiva. Många av de bekämpningsmedelsrester som påträffas i naturen härrör från bekämpningsmedel som nu är förbjudna.

Bekämpningsmedel kan ha hormonstörande egenskaper, vara svårnedbrytbara, bioackumulerande samt kan orsaka cancer och andra sjukdomar. De kan finnas i alla livsmedel som har odlats konventionellt. Livsmedel producerade i andra länder än Sverige innehåller ofta högre halter bekämpningsmedelsrester. Ekologiskt odlade livsmedel innehåller betydligt mindre bekämpningsmedelsrester än konventionellt odlade produkter.

Flamskyddsmedel

Flamskyddsmedel används för att fördröja eller hindra att ett material börjar brinna. Textilier och möbler i offentlig miljö, skyddskläder, gummikablar, isoleringsmaterial samt elektrisk och elektronisk utrustning kan innehålla flamskyddsmedel. De bromerade flamskyddsmedlen är de mest omdiskuterade, eftersom dessa kan vara hormonstörande och toxiska.

Flamskyddsmedel kan läcka ut när varor tillverkas, används och när de skrotas. Bromerade flamskyddsmedel finns kvar länge i naturen, samlas i

organismer och är giftiga. Vi kan få i oss flamskyddsmedel exempelvis genom maten, främst fisk. Många flamskyddsmedel samlas i dammet inomhus, men genom att städa och vädra minskar man mängden.

Verktyg och fler tips

Vill du veta mer kommer här tips på länkar med nyttig information.

www.kemi.se, Kemikalieinspektionens hemsida med information om kemiska ämnen, regler och lagar, samt om Kemikalieinspektionens arbete för en giftfri vardag.

www.naturskyddsforeningen.se, Naturskyddsföreningens hemsida. Här hittar du information om bland annat Operation Giftfri Förskola.

www.upphandlingsmyndigheten.se, Upphandlingsmyndighetens hemsida med kriterier för upphandling.

www.kemikaliesmartsokane.se, Miljösamverkan Skånes webbverktyg för giftfria skolor och förskolor.

Bilaga 2 – Utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen, SIN-listan och SVHC-ämnen

Indelning av farliga kemiska ämnen

Utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen

Utfasningsämnen är utpekade av Kemikalieinspektionen som ämnen med allvarliga egenskaper att de inte bör användas. Prioriterade riskminskningsämnen är utpekade av Kemikalieinspektionen som ämnen vilka bör ges särskild uppmärksamhet.

Här hittar du information om utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen: www.kemi.se/prio-start/kriterier/oversiktstabell, www.kemi.se/prio-start/kriterier/prio-amnens-egenskaper.

Faror, klassificering och märkning

En sammanställning över ämnens farliga egenskaper kopplade till klassificering och märkning finns på www.kemi.se/global/lagar-och-regler/clp/ver-2-kemi-plansch-clp-a2-webb.pdf.

Kandidatförteckningen och särskilt farliga ämnen, SVHC-ämnen

Kandidatförteckningen är en lista med särskilt farliga ämnen, så kallade SVHC-ämnen. Information om SVHC-ämnen och kandidatförteckningen finns på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/reach-forordningen.

Hormonstörande ämnen och SIN-listan

ChemSec är en icke vinstdrivande miljöorganisation som har tagit fram en lista på särskilt farliga kemiska ämnen, SIN (Substitute it now!)-list. Syftet med SIN-listan är att öka förutsägbarheten samt att visa upp kemikalier som organisationen anser borde sättas upp på Kandidatförteckningen. Till skillnad från kandidatförteckningen innehåller SIN-listan även hormonstörande ämnen.

Bilaga 3 - Lagstiftning

Denna bilaga presenterar några av de regelverk som har koppling till kemikalieplanen. Observera att aktuell uppdaterad information bäst söks med hjälp av angivna länkar.

Mer information finns på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler och www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/reach-forordningen och www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/miljobalken-lagar-och-forordningar.

EU-förordningar och EU-direktiv

Större delen av lagstiftningen inom Kemikalieinspektionens ansvarsområde är reglerad på EU-nivå. Lagstiftningen omfattar kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor. Vissa av reglerna för kemiska produkter gäller också för biotekniska organismer.

Information om EU-förordningar och införlivade EU-direktiv hittar du på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler

Reach

Grundprincipen i Reach-förordningen är att den som tillverkar eller importerar kemiska ämnen i mängder om minst ett ton per år ska registrera dessa hos Europeiska kemikaliemyndigheten, Echa. Ämnen som inte är registrerade får inte släppas ut på EU-marknaden.

I princip omfattas alla kemiska ämnen av Reach. Det betyder att kemiska ämnen i till exempel rengöringsprodukter och målarfärger samt i varor som kläder, möbler och hushållsapparater omfattas. Därför påverkas de flesta företag i EU av förordningen.

EU kan förbjuda farliga ämnen om riskerna med dem inte går att hantera. Det kan även krävas tillstånd för att få använda vissa ämnen i EU.

Mer information om Reach finns på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/reach-forordningen.

Kandidatförteckningen

Ämnen med egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön, så kallade särskilt farliga ämnen (SVHC-ämnena) hamnar på kandidatförteckningen. Där ingår ämnen som

- är cancerframkallande (kategori 1A eller 1B)
- skadar arvsmassan (könszellsmutagena i kategori 1A eller 1B)
- stör fortplantningsförmågan (reproduktionstoxiska i kategori 1A eller 1B)
- är långlivade, bioackumulerande och toxiska (så kallade PBT-ämnena)
- är mycket långlivade och mycket bioackumulerande (så kallade vPvB-ämnena)
- har andra särskilt farliga egenskaper som anses vara lika allvarliga som de ovan, till exempel hormonstörande egenskaper.

Information om SVHC- ämnena och kandidatförteckningen finns på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/reach-forordningen.

Begränsningar

En del användningar av kemikalier innebär oacceptabla risker för människa eller miljö. För sådana användningar kan EU besluta om förbud eller andra restriktioner, så kallade begränsningar. Även om ett ämne är klassificerat som farligt kan det ändå vara möjligt att hantera och använda ämnet på ett säkert sätt. För sådana användningar finns det inget skäl till begränsning. Det betyder att ett begränsat ämne inte behöver vara totalförbjudet och att det alltså är tillåtet för de användningar som inte omfattas av begränsningen.

Information om begränsningar finns på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/reach-forordningen/begransning.

Krav som gäller varor

Krav på information till kunder

Om en vara innehåller mer än 0,1 viktprocent av ett ämne som finns på kandidatförteckningen ska leverantören av varan lämna information så att mottagaren kan använda varan på ett säkert sätt.

Informationskravet gäller för alla led i distributionskedjan, inklusive återförsäljare. Informationen ska minst omfatta ämnets namn och lämnas till yrkesmässigt verksamma kunder. Konsumenter ska på begäran få samma information inom 45 dagar. Informationen ska lämnas kostnadsfritt.

Information om Reach och varor finns på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/reach-forordningen/reach-och-varor.

Miljöbalken

Miljöbalkens portalparagraf, de allmänna hänsynsreglerna och kapitel 14 om kemiska produkter och biotekniska organismer, är väsentliga för arbetet med kemikalieplanen.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

Alla krav enligt miljöbalken grundar sig i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens andra kapitel. Hänsynsreglerna gäller för alla (förutom kravet på bästa möjliga teknik, BMT, som endast gäller för yrkesverksamma verksamhetsutövare) och de ska användas i alla sammanhang där miljöbalkens bestämmelser gäller. De hänsynsregler som främst berör kemikalieplanen är:

Kunskapskravet

Kunskapskravet innebär att den som driver en verksamhet eller utför en åtgärd ska ha tillräcklig kunskap för att kunna skydda människors hälsa och miljö.

Försiktighetsprincipen

Försiktighetsprincipen innehåller bland annat att redan risken för negativ påverkan på människors hälsa och miljö medför en skyldighet att utföra åtgärder för att förhindra en störning.

Produktvalsprincipen

Produktvalsprincipen innebär att alla ska undvika att använda eller sälja produkter som kan vara skadliga för människors hälsa eller miljö, om produkterna kan ersättas med andra mindre farliga produkter.

Miljöbalken kapitel 14

I miljöbalkens 14 kapitel finns nationella regler kring kemiska produkter och biotekniska organismer. Kapitlet reglerar: spridning av bekämpningsmedel, hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter,

biotekniska organismer samt krav på tillstånd, godkännande, förbud eller dispens av sådana produkter, inklusive bekämpningsmedel.

Information om miljöbalken, 14 kapitlet och föreskrifter fattade med stöd av miljöbalken finns på www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/miljobalken-lagar-och-forordningar.

CLP-förordningen

CLP-förordningen innehåller regler för klassificering, märkning och förpackning av kemiska produkter. För att få släppa ut kemiska produkter på marknaden behöver du se till att följa dessa regler.

Information om CLP-förordningen finns på <https://www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/clp---klassificering-och-markning>.

Bilaga 4 - Gifffria skolor och förskolor

I arbetet med att minska riskerna med exponering för farliga kemiska ämnen är barn särskilt viktiga. Det beror bland annat på att barns kroppar inte är färdigutvecklade och att störningar i utvecklingen av exempelvis nervsystem, fortplantningsorgan och immunsystem kan få stora negativa konsekvenser. Forskare ser samband mellan exponering av farliga kemiska ämnen och bland annat koncentrationssvårigheter, lägre IQ, fetma, tidig pubertet, försämrad fertilitet, diabetes, cancer och andra sjukdomar.

Med "gifffria" menar vi att risken för skadlig exponering av kemiska ämnen är mycket liten.

Barn exponeras dessutom mer för kemiska ämnen än vuxna på grund av att de andas, dricker och äter mer i förhållande till sin kroppsvikt. Små barn utforskar sin omgivning med munnen, har en tunn och ömtålig hud och vistas nära golvet där de exponeras för kemiska ämnen bundna till damm. Undersökningar har visat att förskolor har högre halter av farliga ämnen än andra inomhusmiljöer.

En giftfri skola eller förskola i Eslövs kommun är en verksamhet där:

- risken för skadlig exponering för kemiska ämnen i skol- och förskolemiljöer är mycket liten,
- personal och ledning har en hög medvetandenivå om kemiska ämnen i barns vardag och om hur man skyddar barn för exponering av farliga kemiska ämnen,
- de verktyg som finns och presenteras i denna åtgärd används.

Syfte

Syftet med denna åtgärd är att:

- minska barns och ungas exponering för farliga kemiska ämnen,
- öka kunskapen om farliga kemiska ämnen och om hur vi skyddar barn mot dem.

Avgränsning

Undervisning där det förekommer kemikalier och kemiska produkter (till exempel kemiundervisning och praktiska gymnasieprogram) omfattas av tillsyn enligt miljöbalken och därför inte av denna handlingsplan. Frågor som hanteras inom tillsyn enligt miljöbalken - såsom städning, ventilation samt fukt och mögel – hanteras inte heller i kemikalieplanen.

1.1 Pedagogik, material, produkter och kemikalier

Leksaker

Leksaker regleras av en av EU:s strängaste kemikalielagstiftningar för varor. Därför är leksaker som produceras inom EU i dag bland de säkraste varor som finns ur kemikaliesynpunkt. Men trots att leksaker regleras hårt finns risk för att de kan innehålla farliga kemiska ämnen, nämligen sådana som ännu inte bevisats vara farliga och därför är fria att använda.

Nya leksaker kan vara säkrare ur kemikaliesynpunkt än äldre leksaker eftersom många nya kemikalier regler för leksaker började gälla 2013. En bra regel är att alltid välja leksaker som är tillverkade inom EU och anpassade efter barnens ålder.

Det här gäller:

- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till inköp och upphandling hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.3 Miljökrav i upphandling*. Gällande avtal ska alltid följas.
- Plastleksaker ska helst vara tillverkade 2013 eller senare, i andra hand 2007 eller senare.
- Gamla plastleksaker som är klubbiga eller luktar ”plast”, ”kemiskt” eller parfym, samt gammalt LEGO från 70- och 80-talen ska bort.
- Gamla träleksaker med flagnad färg ska bort eftersom det kan finnas tungmetaller i färgen.
- Nya mjukisdjur ska tvättas innan de gosas med.
- Pysselmaterial med mikroplast (som kan finnas i till exempel glitter) ska inte användas i kommunens verksamheter.

Icke-leksaker

Bäst att leka med ur kemikaliesynpunkt är leksaker och de flesta naturmaterial. Produkter som inte är leksaker kan vara problematiska. Ofta omfattas nya leksaker av skarpare krav än andra produkter som inte är avsedda att lekas med. Eftersom vi ofta inte vet vad sådana produkter innehåller (och vad de garanterat är fria från) finns det risk att saker som inte är leksaker kan innehålla farliga kemiska ämnen.

Elektronik

Elektriska produkter innehåller ofta farliga kemiska ämnen och ska inte användas som leksaker. Elektriska produkter ska heller inte plockas sönder för att undersökas.

Det här gäller:

- Barn ska inte leka med eller plocka sönder elektriska produkter.

Utklädningsgrejor

Kläder och accessoarer kan innehålla farliga ämnen. Bland utklädningskläder kan det finnas en hel del produkter med okänt kemikalieinnehåll.

Det här gäller:

- Konstkläder, metallsmycken, metallspännen och kläder med metalldetaljer ska bort från utklädningslådan.

Övrigt

Det finns som sagt en hel del som barn inte bör leka med. Allt går inte att beskriva här, men grundregeln ska vara att försiktighetsprincipen ska tillämpas: om man inte vet att något är ofarligt ska det undvikas. ”Vanligt” smink bör inte användas i verksamheterna. Ansiktsmålningsfärger är ofta dåligt märkta och kan innehålla farliga ämnen.

Det här gäller:

- Barn ska inte leka med kassakvitton, biljetter och dylikt - de är ofta gjorda av termopapper och kan innehålla hormonstörande ämnen.
- Barn ska inte leka med metallföremål av olika slag, till exempel nycklar, eftersom de kan innehålla farliga metaller.
- För ansiktsmålningsfärg gäller att endast produkter med innehållsförteckning och svenska instruktioner får användas.
- Smink till dockor ska inte användas på barn.
- Verksamheterna ska vara restriktiva till att ta emot gåvor, såsom leksaker och utklädningskläder, från till exempel föräldrar.

Teknisk utrustning

Datorer, läsplattor och annan teknisk utrustning kan innehålla och avge farliga kemiska ämnen. För att minimera riskerna för skadlig exponering ska kemikaliekraav ställas vid inköp av ny utrustning som ska användas av

eller i närheten av barn. I de fall det anses nödvändigt, ska gammal utrustning fasas ut.

Det här gäller:

- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till inköp och upphandling hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.3 Miljökrav i upphandling*. Gällande avtal ska alltid följas.

Utrustning i undervisning

I utrustning inom hemkunskap, idrott och hälsa, bild med mera kan det finnas farliga kemiska ämnen. För att minimera riskerna för skadlig exponering ska kemikaliekrav ställas vid inköp av ny utrustning, och i de fall det anses nödvändigt ska gammal utrustning fasas ut.

Det här gäller:

- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till inköp och upphandling hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.3*.

Kemikalier i undervisning

Kemisalar och andra lokaler för undervisning där kemikalier används omfattas av miljötillsyn enligt miljöbalken och omfattas därför inte av denna åtgärd.

1.2 Inredning, möbler och textil

Madrasser, skötbordsdynor, möbler, inredningstextilier med mera kan innehålla farliga kemiska ämnen. Det kan vara mjukgörande, smutsavvisande, impregnerande eller brandskyddande kemiska ämnen med farliga egenskaper.

För att minimera riskerna för skadlig exponering ska kemikaliekrav ställas vid inköp av ny inredning, möbler och textil, och i de fall det anses nödvändigt ska gamla objekt rensas bort.

Det här gäller:

- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till inköp och upphandling hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.3 Miljökrav i upphandling*. Gällande avtal ska alltid följas.

- Gamla stoppade möbler och gamla skumgummikuddar och madrasser kan innehålla bromerade flamskyddsmedel och tungmetaller och ska fasas ut.
- Gamla kuddar och madrasser klädda i PVC kan innehålla farliga ftalater och ska fasas ut.
- Textilier ska tvättas innan användning.

1.3 Mat och kök

En betydande del av de farliga kemiska ämnen vi exponeras för får vi i oss via maten. Det kan vara bekämpningsmedelsrester, tungmetaller, läkemedelsrester eller ämnen som tillförts livsmedlen via förpackningar, utrustning och redskap.

Livsmedel, värme och plast i kombination innebär risk för exponering för farliga kemikalier. Därför ska vi undvika förpackningar och redskap som kan innehålla och släppa ifrån sig farliga kemiska ämnen till livsmedel.

Det här gäller:

- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till livsmedel i skolor och förskolor hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.8, Miljösmart mat.*
- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till inköp och upphandling hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.3.*
- Plast och teflon och andra material som kan vara källor till exponering ska fasas ut ur skol- och förskoleköken.
- När tallrikar och dricksglas i plast byts ut ska de ersättas med tallrikar och dricksglas av glas.
- Engångsmaterial som muggar, tallrikar och bestick ska inte köpas in. Gamla lager kan användas upp.
- Metallkonserver ska undvikas eftersom de ofta har en ytbehandling på insidan som kan släppa det hormonstörande ämnet bisfenol A till maten. Kartongförpackningar är ett bättre val.

1.4 Bygg och renovering

Byggprodukter står för cirka 40 procent av de kemiska föroreningar inomhus som kan ha cancerframkallande, mutagena, reproduktionstoxiska, hormonstörande eller allergiframkallande effekter.

Det här gäller:

- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till byggande och renovering inköp och upphandling hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.7, Hållbart byggande*.

1.5 Utemiljöer

Utomhus i friska luften är risken för exponering av farliga kemiska ämnen minst, under förutsättning att där inte finns material och föroreningar med farliga kemiska ämnen. När utemiljöer för barn och unga anläggs ska kemikaliefrågorna finnas med. Olämpliga material ska tas bort och lekmiljöer ska placeras så att de inte nås av till exempel damm och avgaser från trafik.

Det här gäller:

- Miljö- och kemikaliefrågor kopplade till inköp och upphandling hanteras i *Miljöplan för Eslöv åtgärd 1.3 Miljökrav i upphandling*. Gällande avtal ska alltid följas.
- Impregnerat virke och gummidäck i barns utemiljöer ska bort.

1.6 Övrigt

En bra inomhusmiljö är viktig för att minska riskerna med farliga kemiska ämnen. Ren luft och välstädade lokaler kan göra stor skillnad. Många av de farliga kemiska ämnen som finns i bland annat byggmaterial hamnar i damm som små barn lätt får i sig när de rör sig nära golvet. Det bästa är oftast att lokalerna städas när barnen inte vistas i dem. Det ger bäst städresultat.

När datorer och andra elektroniska produkter blir varma kan de avge farliga kemiska ämnen. Därför ska de stå i välventilerade rum där barn inte sover eller vistas långa stunder.

Det här gäller:

- Datorer och annan teknisk utrustning ska förvaras i välventilerade rum där barn inte vistas länge.

Budget 2024 och flerårsbudget

5

GoV.2023.0083

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ordförande:	Tony Ekblad
Förvaltningschef:	Jörgen Larsson

Yttrande över budgetberedningens förslag till budgettram 2024 och flerårsplan 2025-2027

Uppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden önskar inga ändringar i sitt beslutade uppdrag.

Nämndens mål

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kommer besluta om mål för innevarande mandatperiod på september sammanträdet 2023. Fram tills nya mål är beslutade, arbetar nämnden och dess verksamheter med målsättningarna från förra mandatperioden.

Nämndens arbete inom den kommunövergripande perspektivet *Medborgare och andra intressenter* är ständigt pågående, med en relativt god måluppfyllelse under förra mandatperioden. Arbetet med trygghet och studiero på kommunens gymnasieskola har alltid hög prioritet, likaså har arbetet med elevernas kunskapsutveckling och examensgrad.

Även arbetet inom perspektivet *Tillväxt och hållbar utveckling* är ständigt pågående. Nämndens verksamheter har en kontinuerlig och god dialog med lokala näringslivet, och ett exempel på detta är att det under hösten 2023 startar upp ett nytt yrkespaket inom vuxenutbildningen som tillkommit utifrån att det lokala näringslivet har uttryckt behov av detta. Antal sökande till kommunens gymnasieskola ökade under föregående mandatperiod, en trend som prognostiseras att fortsätta.

Att nämndens ska vara en attraktiv arbetsgivare är en förutsättning för att verksamhetens ska utvecklas och ha en god kvalitet. Så arbetet inom perspektivet *Verksamhet och medarbetare* kommer alltid pågå. Under förra mandatperioden hade nämnden till exempel mycket goda hälsotal och upplever inga direkta kompetensförsörjningssvårigheter.

Åtgärdsplaner

Under 2023 har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutat om en åtgärdsplan för att minska kostnaderna under 2023 och 2024. Åtgärderna som nämnden har genomfört eller kommer genomföra under 2023 består kortfattat av:

- *Omstrukturering och omfördelning av resurser inom gymnasieskolan*
Åtgärden genomfördes i och med att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade om 2023 års programpriser i december 2022. Under vårterminen 2023 har kommunens gymnasieskola anpassat sin organisation utifrån de nya budgetförutsättningarna, och från och med höstterminen kommer åtgärden vara fullt verkställd. Då åtgärden främst var en anpassning utifrån nuvarande förutsättningar på kommunens gymnasieskola, har det inte varit några kännbara konsekvenser av åtgärden
- *Avveckla teoretisk gymnasial vuxenutbildning i egen regi*
Från och med hösten 2023 kommer Carl Engströmsskolans vuxenutbildning upphöra med att bedriva teoretisk gymnasial vuxenutbildning i egen regi. Åtgärden kommer då vara genomförd även för kommande år. Medborgare som framledes vill delta i gymnasial vuxenutbildning får istället läsa gymnasiala kurser antingen via andra kommunala anordnare eller via upphandlade leverantörer av vuxenutbildning. Konsekvensen av åtgärden får utvärderas efter ett tag, men en negativ effekt av att lägga ned den gymnasiala vuxenutbildningen i egen regi är den att kan bli svårare för Eslövsbor som behöver utbildning att få detta.

Planering utifrån möjligheter och utmaningar

Sedan våren 2021 arbetar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillsammans med vård- och omsorgsnämnden med planen *Från försörjningsstöd till egen försörjning*. Under våren 2023 har planen ersatts med *Åtagandeplan för ökad egenförsörjning*. Syftet med planen är, liksom tidigare, att minska antal personer som uppbär ekonomiskt bistånd och öka graden av egen försörjning. Den nya planen bygger vidare på den tidigare och innehåller sju nya åtagande som har tydliga mål som kvantitativt kan följas upp. Arbetet med planen förutsätter fortsatt samverkan mellan förvaltningarna Barn- och utbildning och Vård- och omsorg. Några av aktiviteterna som planen innehåller är inrättande av individuella motkrav för individer som uppbär ekonomiskt bistånd som har arbetsförmåga, placera

klienter från Arbetsmarknadsenheten, Ekonomiskt bistånd och SFI på språkpraktik samt samverkan runt SFI elever med långsam progression. Aktiviteterna i planen förväntas på lång sikt bidra till att kommunen får minskade kostnader för främst ekonomiskt bistånd, men även SFI. Hur mycket mindre kostnader kan dock inte uppskattas.

Syftet med insatser som bedrivs inom ramen för kommunens arbetsmarknadsenhet, är att få medborgare som står långt ifrån arbetsmarknaden i sysselsättning eller studier. Sysselsättningen som Arbetsmarknadsenheten kan erbjuda dessa medborgare sker genom så kallade insatsanställningar inom dels arbetsmarknadsenhetens yttre verksamheter och dels inom andra kommunala verksamheter. Insatsanställningar finansieras delvis genom bidrag från Arbetsförmedlingen och till mindre del av kommunala medel. Det är ett framgångsrikt sätt för att få personer att arbetsträna, känna meningsfullhet och komma i sysselsättning. För att en person ska kunna bli aktuell för insatsanställning som förmedlas genom kommunens arbetsmarknadsenhet, måste hen uppbära ekonomiskt bistånd. Budgeten för insatsanställningar har varit samma de senaste åren, och behövs förstärkas dels för att kompensera för löneökningarna som varit under de senaste åren och dels för att möjliggöra att fler kommer i sysselsättning.

Driftsbudgetbehov: 1 mkr

Nämndens verksamheter har nära och kontinuerlig dialog med näringslivet kring behov och utformande av utbildningar. Ett exempel på detta är ett yrkespaket inom Vuxenutbildningen inom relinering som startar under hösten 2023. Interna uppföljningar har också visat att de elever som genomgår utbildning inom yrkespaketet går vidare till arbete efter avslutad utbildning. Yrkesutbildningar som bedrivs av Vuxenutbildningen i form av yrkespaket, finansieras dels genom statsbidrag och dels genom kommunal finansiering. Om ytterligare yrkespaket kommer starta under 2024 är oklart, men kommer i så fall kräva kommunal finansiering.

För närvarande pågår en utredning om samverkan om gymnasiesärskolans nationella program. Detta då det är brist på platser för gymnasiesärelever i hela Skåne-regionen, och gymnasiesärskolan ingår inte i samverkansavtalet fritt sök som övriga gymnasieskolan gör. Numer tar kommunens gymnasiesärskola i första hand in elever från kommunen och i andra hand de elever som sökt i första hand till enheten från andra kommuner. Översynen som har påbörjats regionövergripande ska se över och utreda tillgången och behovet av gymnasiesärskoleplatser framledes.

Tabeller

Driftsbudget per verksamhet (mnr)

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Politisk verksamhet	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Gymnasieskola	-187,2	-189,7	-196,5	-195,1	-192,7
Gymnasiesärskola	-13,0	-14,2	-13,4	-12,3	-11,9
Grundläggande vuxenutbildning	-4,0	-3,7	-3,7	-3,7	-3,7
Gymnasial vuxenutbildning	-5,1	-4,8	-4,9	-4,9	-4,9
Särskild utbildning för vuxna	-1,0	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Yrkehögskola	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Svenska för invandrare	-10,4	-10,1	-10,4	-10,4	-10,4
Uppdragsutbildning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övergripande vuxenutbildning	-17,9	-17,1	-17,1	-17,1	-17,1
Arbetsmarknadsenheten	-22,9	-24,7	-25,0	-25,0	-25,0
Övrig kommungemensam verksamhet	-5,4	-5,9	-6,0	-6,0	-6,0
Åtgärdsplaner	-7,3				
Summa	-274,9	-271,5	-278,4	-275,8	-273,0

Resultatbudget (mnr)

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter	78,1	75,8	74,1	74,4	75,8
Kostnader	-353,0	-347,3	-352,5	-350,2	-348,8
Nettokostnader	-274,9	-271,5	-278,4	-275,8	-273,0

Resultatbudget per kontogrupp (mnr)

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter	78,1	75,8	74,1	74,4	75,8
Försäljningar	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Taxor och avgifter					
Hyror och arrenden					
Bidrag	37,6	37,6	37,6	37,6	37,6
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	38,7	34,3	32,6	32,9	34,3
Övriga ersättningar och intäkter		2,2	2,2	2,2	2,2
Kostnader	-353,0	-347,3	-352,5	-350,2	-348,8
Personalkostnader	-145,4	-145,0	-146,8	-148,6	-149,3
Lokalkostnader	-26,5	-26,5	-26,5	-26,5	-26,5

Övriga kostnader	-179,7	-174,4	-177,8	-173,7	-171,6
Avskrivning	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Intern ränta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	-274,9	-271,5	-278,4	-275,8	-273,0

Investeringsbudget (mnkr)

Projekt	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Inventarier gymnasieskolan	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Summa	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5

Verksamhetsmätt

	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Elevtal i genomsnitt under året					
Totalt antal elever från Eslövs kommun på gymnasieskolan exkl asylsökande	1 400	1 419	1 448	1 478	1 489
Carl Engströms gymnasiet	796	822	819	830	849
<i>varav elever från Eslövs kommun inkl asylsökande</i>	531	560	570	576	584
<i>varav från andra kommuner</i>	265	262	249	254	265
Eslövs elever i gymnasieskolor hos andra huvudmän	832	822	843	870	874
Gymnasiesärskolan i Eslöv	34	33	30	27	27
<i>varav elever från Eslövs kommun</i>	27	25	23	21	21
<i>varav från andra kommuner</i>	7	8	7	6	6
Eslövs elever i gymnasiesärskolor hos andra huvudmän	10	12	12	11	10
Vuxenutbildningen					
Särvux	10	10	10	10	10
SFI	300	300	300	300	300
Yrkeshögskolan	230	230	230	230	230
Grundläggande vuxenutbildning	140	140	140	140	140
Gymnasial vuxenutbildning	300	300	300	300	300
	980	980	980	980	980

2023-07-07

Helena Tauson

+4641362189

helena.tauson@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande över budgetberedningens förslag till budgetram 2024 och flerårsplan 2025-2027

Ärendebeskrivning

Kommunens budgetberedning har fattat beslut om förslag till ekonomiska budgetramar för 2024 och planperioden 2025-2027. Kommunstyrelsens arbetsutskott har beslutat att respektive nämnd ska lämna yttrande över förslaget vid sina septembersammanträden.

Beslutsunderlag

Yttrande över budgetberedningens förslag till budgetram 2024 och planperioden 2025-2027

Beredning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kommer besluta om mål för innevarande mandatperiod på oktobersammanträdet 2023. Fram tills nya mål är beslutade, arbetar nämnden och dess verksamheter med kontinuerligt med målsättningarna från förra mandatperioden.

Nämnden har under 2023 beslutat om åtgärdsplaner för att minska kostnaderna under 2023 och 2024. Arbetet med att verkställa åtgärderna i planen pågår, och kommer vara färdigställda inför budgetår 2024.

Nämndens verksamheter står inför många utmaningar kommande år, men den främsta är att förankra planen *Åtagandeplan för ökad egenförsörjning*. Syftet med denna plan är att minska antal personer som uppbär ekonomiskt bistånd och öka graden av egen försörjning. Arbetet med planen förutsätter fortsatt samverkan mellan förvaltningarna Barn- och utbildning och Vård- och omsorg.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslutar

- att upprättat förslag till yttrande över gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budgetram för 2024 och planperioden 2025-2027 översänds till kommunstyrelsen
- att budgettillskott angivna i yttrandet begärs
- att volymförändringar behöver stämmas av innan den slutgiltiga budgeten för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställs.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Helena Tauson
Administrativ chef

Delårsbokslut 2023

6

GoV.2023.0084

2023-09-08
Helena Tauson
+4641362189
helena.tauson@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delårsrapport 2023

Ärendebeskrivning

I enlighet med kommunens ekonomiska styrprinciper ska nämnderna lämna en delårsrapport med prognos om ekonomiskt utfall för resterande del av året.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2023 gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Måluppföljning delår 2023 gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Beredning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ekonomiska utfall per 31 augusti är en budget i balans. Budgeten som utfallet jämförs med är dock baserat på fler elever på gymnasieskolan än faktiskt. Nämndens budgetram kommer korrigeras utifrån faktiskt och prognostiserat antal elever, i mitten av september. Om budgetramen hade varit anpassad efter faktiskt antal elever per 31 augusti hade nämnden uppvisat ett underskott om cirka 1 mkr. Anledningen till underskottet är att anpassningarna av verksamheten utifrån de nya budgetförutsättningarna, ännu ej är verkställda.

Enligt kommunens budget för 2023 ska en avstämning av antalet elever i gymnasieskolan göras efter 15 september. I delårsrapporten prognostiseras att antalet elever blir färre än budgeterat och hänsyn är tagen till detta i nämndens helårsprognos.

För 2023 prognostiserar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ett överskott om 3 mkr. Detta är ett lägre överskott än vad som prognostiserades i vårprognosen, och anledningen till detta är att kommunens gymnasieskola inte anpassat sin verksamhet utifrån de nya budgetförutsättningarna.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar

- att omflyttning av investeringsbudget för inventarier till nyrenoverade C-huset på Carl Engströmsskolan, överlämnas till kommunstyrelsen
- att godkänna upprättad delårsrapport och överlämna den till kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Helena Tauson
Administrativ chef

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ordförande:	Tony Ekblad
Förvaltningschef:	Jörgen Larsson
Ekonomiskt resultat:	Utfall per 31 augusti: 0,1 mkr Helårsprognos: 3 mkr

Periodens händelser

Sedan våren 2021 arbetar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillsammans med vård- och omsorgsnämnden med planen *Från försörjningsstöd till egen försörjning*, en plan som under våren 2023 ersattes med planen *Åtagandepplan för ökad egenförsörjning*. Syftet med den nya planen, är liksom tidigare, att minska antal personer som uppbär ekonomiskt bistånd och öka graden av egen försörjning. Den nya planen innehåller sju nya åtagande som har tydliga mål som kvantitativt kan följas upp. Några av aktiviteterna som planen innehåller är inrättande av individuella motkrav för individer som uppbär ekonomiskt bistånd som har arbetsförmåga, placera klienter från Arbetsmarknadsenheten, samt samverka runt SFI elever med långsam progression.

I mars arrangerades en jobb- och utbildningsmessa på Carl Engströmsskolan. 20 företag och utbildningsanordnare deltog i mässan för att rekrytera anställda, berätta om sin verksamhet och sprida kunskap om sina utbildningar. Mässan lockade hundratalet besökare, och planeras att arrangeras årligen.

Från och med augusti så har Arbetsmarknadsenheten en ny organisation tillsammans med enheten för ekonomiskt bistånd. Organisationen har nu en övergripande enhetschef och två biträdande enhetschefer (en för Arbetsmarknadsenheten och en för ekonomiskt bistånd). Enhetschefen kommer tillhöra gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och enheten för ekonomiskt bistånd kommer finnas kvar inom vård- och omsorgsnämndens verksamhet. Verksamheterna har också flyttat och sitter tillsammans i lokaler på Stadshuset. Under hösten ska Arbetsmarknadsenheten påbörja arbetet med riktlinjer och rutiner för verksamheten, samt utveckla de så kallade lågtröskelverksamheter.

Under hösten kommer yrkespaketet *Reliner* starta upp inom Vuxenutbildningens regi. Utbildningen kommer ge eleverna kunskaper att kunna arbeta med relining eller andra områden inom industri, montage eller fastighet, efter genomgången utbildning. Yrkespaketet har startats upp utifrån en dialog med lokala näringslivet och anpassat efter lokalt behov av arbetskraft.

Måluppfyllelse: Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Nämndens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning är att fler elever ska klara sina gymnasiestudier inom fyra år samt fler personer ska avsluta behovet av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för studier och arbete.

Uppgifter om genomströmning och examen för de gymnasieelever som avslutade sina studier på Carl Engströmskolan i juni 2023, är ännu ej färdigställd. Men preliminära uppgifter visar på en högre andel jämfört med 2022 (44 procent). Den främsta anledningen till resultaten och genomströmningen på kommunens gymnasieskola är relativt låg, är att många av eleverna har låga förkunskaper när de påbörjar sina gymnasiestudier och att skolan har relativt många elever på de individuella programmen. Under mandatperioden har ett utvecklingsarbete med syfte att eleverna ska nå en högre måluppfyllelse, påbörjats. Ett led i detta arbete är att arbeta med systematisk uppföljning av elevernas resultat samt att fördjupa samarbetet med kommunens grundskolor. De senaste två åren har de antagna eleverna på kommunens gymnasieskola haft högre förkunskaper än tidigare, och detta tillsammans med det långsiktiga utvecklingsarbetet med att förbättra elevernas måluppfyllelse kommer på sikt leda till ökat genomströmning och bättre resultat för kommunens gymnasieskola.

Verksamhetsmålet att fler personer ska avsluta behovet av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för studier och arbete, har inte gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden någon statistik på. Under rubriken *Periodens händelser* beskrivs delar av det omfattande arbete som pågår inom nämndens olika verksamheter för att nå en högre måluppfyllelse för detta verksamhetsmål.

Ekonomi

UTFALL PER 31 AUGUSTI OCH ANALYS AV UTFALLET

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ekonomisk utfall per 31 augusti är en budget i balans. Budgeten som utfallet jämförs med är dock baserat på fler elever på gymnasieskolan än faktiskt. Nämndens budgetram kommer korrigeras utifrån faktiskt och prognostiserat antal elever, i mitten av september. Om budgetramen hade varit anpassad efter faktiskt antal elever per 31 augusti hade nämnden uppvisat ett underskott om cirka 1 mkr.

Underskottet för perioden återfinns främst inom kommunens egen gymnasieskola. Underskottet hänför sig från att skolan inte ännu anpassat organisationen utifrån de nya budgetförutsättningarna, samt att färre elever än prognostiserat finns i verksamheten under hösten. Även vuxenutbildningens verksamheter uppvisar ett underskott för perioden. Anledningen till detta är att åtgärden att avveckla

teoretisk gymnasial vuxenutbildning i egen regi, har verkställts i augusti och kommer ge full effekt under hösten. Arbetsmarknadsenheten uppvisar också ett underskott för perioden, och detta underskott beror främst på att intäkter som tillhör perioden ännu ej inkommit.

I utfallet per 31 augusti finns löneökningar för perioden april till augusti uppbokade. De faktiska löneökningarna kommer betalas ut i september. De uppbokade lönerna motsvarar en procentuell ökning om 3,35 procent, medan den budgeterade löneökningen motsvarar 2,8 procent. Budgetkompensation för faktisk löneökning brukar tilldelas nämnden efter det att de nya lönerna betalats ut.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

Per augusti 2023 är verkställigheten av nämndens beslutade åtgärder för att minska kostnaderna, följande:

- *Omstrukturering och omfördelning av resurser inom gymnasieskolan*
Åtgärden genomfördes i och med att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade om 2023 års programpriser i december 2022. Under vårterminen 2023 har kommunens gymnasieskola anpassat sin organisation utifrån de nya budgetförutsättningarna, och arbetet kommer fortsätta under hösten. Då åtgärden sammanfallit med att antal elever blivit färre som inneburit att förutsättningarna för till exempel välfyllda klasser, har det blivit svårare för verksamheten att verkställa åtgärden.
- *Avveckla teoretisk gymnasial vuxenutbildning i egen regi*
Från och med hösten 2023 kommer Carl Engströmsskolans vuxenutbildning upphöra med att bedriva teoretisk gymnasial vuxenutbildning i egen regi, och då kommer också åtgärden vara genomförd. Medborgare som framledes vill delta i gymnasial vuxenutbildning får istället läsa gymnasiala kurser antingen via andra kommunala anordnare eller via upphandlade leverantörer av vuxenutbildning. Konsekvensen av åtgärden får utvärderas efter ett tag, men en negativ effekt av att lägga ned den gymnasiala vuxenutbildningen i egen regi, är den att kan bli svårare för Eslövsbor som behöver utbildning att få detta.

HELÅRSPROGNOS

Helårsprognosen för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är ett överskott om 3 mkr. Detta är ett lägre överskott än vad som prognostiserades i vårprognosen, och anledningen till detta är att kommunens gymnasieskola inte anpassat sin

verksamhet utifrån de nya budgetförutsättningarna. Vuxenutbildningen och Arbetsmarknadsenheten prognostiseras med en budget i balans vid årets slut, och ett överskott prognostiseras för gymnasieskolans interkommunala kostnader och övrig kommungemensam verksamhet. Anledningarna till överskotten är att budgeterade tilläggsbelopp inte prognostiseras fullt nyttjas, samt att budgeterade så kallade reserver inte alls kommer nyttjas.

Enligt kommunens budget för 2023 ska en avstämning av antalet elever inom gymnasieskolan göras i september. Enligt delårsrapporten kommer gymnasieskolan ha färre elever än budget tilldelats för. Hänsyn är tagen till detta i nämndens helårsprognos.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

För närvarande håller Carl Engströmsskolans C-hus (gamla Östra skola) på att renoveras. Renoveringen beräknas vara färdigställd så att undervisning kan börja bedrivas i lokalerna från och med vårterminen 2024. Dom nya lokalerna kommer kräva investeringar i form av möbler och annan utrustning. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har inte erhållit någon investeringsbudget för detta, och behov finns av investeringar om 1,5 mkr.

UTFALL OCH PROGNOSE AV INVESTERINGARNA

Nämndens investeringsanslag prognostiseras att användas under 2023.

ANALYS AV VERKSAMHETSMÅTT

Antalet elever på gymnasieskolan prognostiseras blir något lägre än budgeterat i ett helårsperspektiv. Avstämning av antal elever och budgetanpassning kommer göras efter 15 september.

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Driftredovisning (mnkr)	Budget 2023- 08	Delår 2023- 08	Avvikelse	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse 2023
Intäkter	55,8	60,5	4,6	78,1	81,6	3,6
Personalkostnader	-98,7	-103,2	-4,5	-145,4	-151,8	-6,4
Övriga kostnader	-135,9	-135,8	0,1	-206,2	-200,3	5,9
Kapitalkostnader	-0,9	-1,0	-0,1	-1,4	-1,4	0,0
Driftnetto	-179,7	-179,6	0,1	-274,9	-271,9	3,0

Driftredovisning per verksamhet (mnr)	Budget 2023-08	Delår 2023-08	Avvikelse	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse 2023
Politisk verksamhet	-0,4	-0,4	0,1	-0,6	-0,6	0,0
Gymnasieskola	-122,8	-122,1	0,7	-187,2	-186,2	1,0
Gymnasiesärskola	-8,7	-8,5	0,2	-13,0	-13,0	0,0
Grundläggande vuxenutbildning	-2,7	-3,1	-0,4	-4,0	-4,0	0,0
Gymnasial vuxenutbildning	0,0	-4,7	-4,7	-5,1	-5,1	0,0
Särskild utbildning för vuxna	-0,7	-0,3	0,4	-1,0	-1,0	0,0
Yrkehögskola	-0,2	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0
Svenska för invandrare	-7,0	-6,1	0,9	-10,4	-10,4	0,0
Uppdragsutbildning	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Övergripande vuxenutbildning	-12,4	-10,3	2,1	-17,9	-17,5	0,4
Arbetsmarknadsenheten	-16,3	-17,2	-0,9	-22,9	-22,9	0,0
Övrig kommungemensam verksamhet	-3,6	-2,4	1,3	-5,4	-3,8	1,6
Åtgärdsplaner	-4,9	-4,9	0,0	-7,3	-7,3	0,0
Summa	-179,7	-179,6	0,1	-274,9	-271,9	3,0

Investeringsredovisning netto (mnr)

Projekt	Redovisat delår 2023-08	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse 2023
Inventarier gymnasieskolan	-0,1	-1,5	-1,5	0,0
Summa	-0,1	-1,5	-1,5	0,0

Verksamhetsmått

Gymnasieskolan	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Totalt antal elever från Eslövs kommun på gymnasieskolan exkl asylsökande	1 322	1 400	1 394
Carl Engströms gymnasiet	733	796	747
varav elever från Eslövs kommun inkl asylsökande	461	531	479
varav från andra kommuner	272	265	268
Eslövs elever i gymnasieskolor hos andra huvudmän	827	832	878
Anpassad gymnasieskola i Eslöv	31	34	31
varav elever från Eslövs kommun	23	27	26
varav från andra kommuner	8	7	5

Eslövs elever i anpassade gymnasieskolor hos andra huvudmän	11	10	11
Vuxenutbildningen			
Särvux	9	10	10
SFI	222	300	230
Yrkeshögskolan	204	230	150
Grundläggande vuxenutbildning	75	140	85
Gymnasial vuxenutbildning	342	300	250

Måluppföljning

Delårsbokslut 2023

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Verksamhetsmål för en god ekonomisk hushållning

Fler elever ska klara sina gymnasiestudier inom fyra år samt fler personer ska avsluta behovet av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för studier och arbete	
--	--

Färglägg enligt följande:

Uppnått	
Delvis uppnått	
Ej uppnått	

Kommentera verksamhetsmålet:

Uppgifter om genomströmning och examen för de gymnasieelever som avslutade sina studier på Carl Engströmskolan i juni 2023, är ännu ej färdigställd. Men preliminära uppgifter visar på en högre andel jämfört med 2022 (44 procent). Den främsta anledningen till resultatet och genomströmningen på kommunens gymnasieskola är relativt låg, är att många av eleverna har låga förkunskaper när de påbörjar sina gymnasiestudier och att skolan har relativt många elever på de individuella programmen. Under mandatperioden har ett utvecklingsarbete med syfte att eleverna ska nå en högre måluppfyllelse, påbörjats. Ett led i detta arbete är att arbeta med systematisk uppföljning av elevernas resultat samt att fördjupa samarbetet med kommunens grundskolor. De senaste två åren har de antagna eleverna på kommunens gymnasieskola haft högre förkunskaper än tidigare, och detta tillsammans med det långsiktiga utvecklingsarbetet med att förbättra elevernas måluppfyllelse kommer på sikt leda till ökat genomströmning och bättre resultat för kommunens gymnasieskola.

Verksamhetsmålet att fler personer ska avsluta behovet av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för studier och arbete, har inte gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden någon statistik på men under våren 2023 har planen Åtagandeplan för ökad egenförsörjning beslutats. Syftet med planen är att minska

Upphandlings- och genomförandeplan för varor och tjänster 2024

7

GoV.2023.0087

2023-08-23

Helena Tauson

+4641362189

helena.tauson@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens upphandlings- och genomförandeplan 2024

Ärendebeskrivning

I enlighet med riktlinjer för inköp och upphandling antar varje nämnd årligen en upphandlings- och genomförandeplan vilka bildar underlag till en kommunövergripande plan. Förutom upphandlingsbehovet innehåller planen information om vilka strategiska ställningstaganden som är förknippade med anskaffningarna och vilka upphandlingar som på ett icke obetydligt sätt förväntas påverka kommunen och/eller dess medborgare. Dessa ställningstaganden kan inte delegeras.

Beslutsunderlag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens upphandlings- och genomförandeplan 2024

Beredning

Upphandlings- och genomförandeplanen följer budgetprocessen så att nämnden kan säkerställa att det finns medel till de upphandlingsprojekt som startas samt en möjlighet att kontrollera att upphandlingsprojekten genomförs utifrån beslutad process och ambitionsnivå. Vidare visar planen på möjligheter, risker och konsekvenser, som förvaltningens behov av upphandling kan medföra, ur aspekter såsom säkerhet, dataskydd, digitalisering och samtliga hållbarhetsdimensioner. Varje upphandling som finns med i nämndens upphandlingsplan är utifrån dessa aspekter analyserade av kommunens specialister inom respektive område.

För upphandlingar av verksamhetskritisk karaktär är det av största vikt att nämnden anger vilken inriktning och kvalitet varan/tjänsten ska ha. En sådan verksamhetskritisk upphandling kan nämnden önska att följa och få regelbunden återkoppling på under upphandlingsprocessen samt prioritera utifrån till exempel kvalitets- och säkerhetsmässiga ställningstaganden.

Barn och Utbildning

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: Barn.och.Familj@eslov.se | www.eslov.se

1(2)

Andra upphandlingar kan ha stapelvarukaraktär där det inte krävs några genomgripande ställningstaganden. Sådana upphandlingar kan nämnden överlämna till förvaltningen för fortsatt handläggning utifrån dennes verkställighet.

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner upphandlings- och genomförandeplan för 2024 och överlämnar till kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till

Inköp- och upphandlingsavdelningen, Kommunledningskontoret

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Helena Tauson
Administrativ chef

UPPHANDLING- OCH GENOMFÖRANDEPLAN (UGP) GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN 2024

Ja = UGP 2024 D = Direktupphandling	Upphandling/avtal	Beskrivning av tjänsten/varan	Beräknat värde per år (genomsnitt vid större variation)	Avtalet går ut/Planerad avtalsstart	Inom antagen driftbudget=1 Inom antagen investeringsbudget=2 Ej inom antagen budget=3	Kommentar förvaltningen
Ja	Journalssystem för elevhälsan	System för hälso- och sjukvård till skolhälsovården	300 000	2025-09-30	1	Upphandling tillsammans med BoF-nämnden
Ja	Kurser YH	Diverse kurser inom yrkeshögskola (YH), statliga bidrag	0	2024-07-01	1	Beror på beviljade statsbidrag
D	Teoretiska gymnasiala vuxenutbildningskurser på distans	Teoretiska gymnasiala vuxenutbildningskurser för distansstudier.	1 500 000	2024-12-31	1	
Ja	Uppläsning av inlästa läromedel	Inlästa läromedel såsom ljudböcker, talböcker samt pekböcker	800 000	2025-05-24	1	Upphandling tillsammans med BoF-nämnden
Ja	Inköp/leasing mac lärardatorer	Inlästa läromedel såsom ljudböcker, talböcker samt pekböcker	300 000	2025-05-25	1	

**Redovisning av studielängd för eleverna på
respektive kurs per studieväg inom SFI**

8

GoV.2023.0081

2023-08-21
Edward Jensinger
+4641362388
edward.jensinger@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Studielängd för eleverna på respektive kurs per studieväg inom SFI 2023

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har beslutat att studielängd för eleverna på respektive kurs per studieväg inom SFI ska redovisas till nämndens sammanträde i september.

Definitionen av studielängd är att oaktat var elever kunskapsmässigt befinner sig när eleven startar sin SFI-utbildning så ska eleven ha slutfört kurs D. Det finns parametrar som påverkar den studietakt eleverna har. Framför allt handlar detta om vilken studiebakgrund de studerande har. Över tid har, generellt sett, elever på SFI i Eslöv haft långsammare studietakt än motsvarande elever i riket. Under läsåret 2022/2023 har dock en förändring skett och eleverna i Eslöv har en snabbare studietakt än rikssnittet.

Beslutsunderlag

Statistik SFI augusti 2023, presentation

Beredning

Alla elever som läser SFI delas in i olika studievägar. De som har ingen eller mycket kort skolgång går studieväg 1, de som har ca 6 – 9 års skolgång går studieväg 2 och de som har gymnasie- till högskola går studieväg 3. För läsåret 2022/2023 ser vi att studietiden för elever på de olika studievägarna innan de fått betyg i kursen D ligger lägre än riktmärket (rikets snitt). Detta är någonting nytt och sticker ut mot tidigare års resultat. Ett skäl till att studietiden har varit kortare för elever i Eslöv kan bero på att elever som tidigare har haft mycket långsam, eller ingen, progression idag i högre omfattning inte går kvar på SFI år efter år utan de placeras istället i andra åtgärder så som nystartade RIKTA.

Det kan vara på sin plats att identifiera att underlagen för resultaten inte i alla delar är statistiskt stabila utan resultatens fluktuationer kan bero på många okända orsaker.

Barn och Utbildning

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: myndighetsbrevlåda@eslov.se | www.eslov.se

1(2)

En sak som identifierats gällande de bättre resultaten är dock att antalet äldre elever (55+) har radikalt minskat de senaste åren varvid det är ovanligt att elever som påbörjar SFI har nära till pension.

Vuxenutbildningen har genomfört en del organisatoriska förändringar såsom att man förändrat kösystemet till SFI, ökat vägledningen för elever som är ”omstartare” och att ESF-projektet RIKTA har startat. Alla dessa insatser bör ha varit bidragande till resultaten läsåret 2022/2023

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av resultaten för 2022-2023 och lägger informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Rektor, Carl Engströmskolan, vuxenutbildningen

Biträdande rektor, Carl Engströmskolan, SFI och vuxenutbildningen

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Edward Jensinger
Avdelningschef

SFI

Statistik och utfall 2023

Studievägar SFI

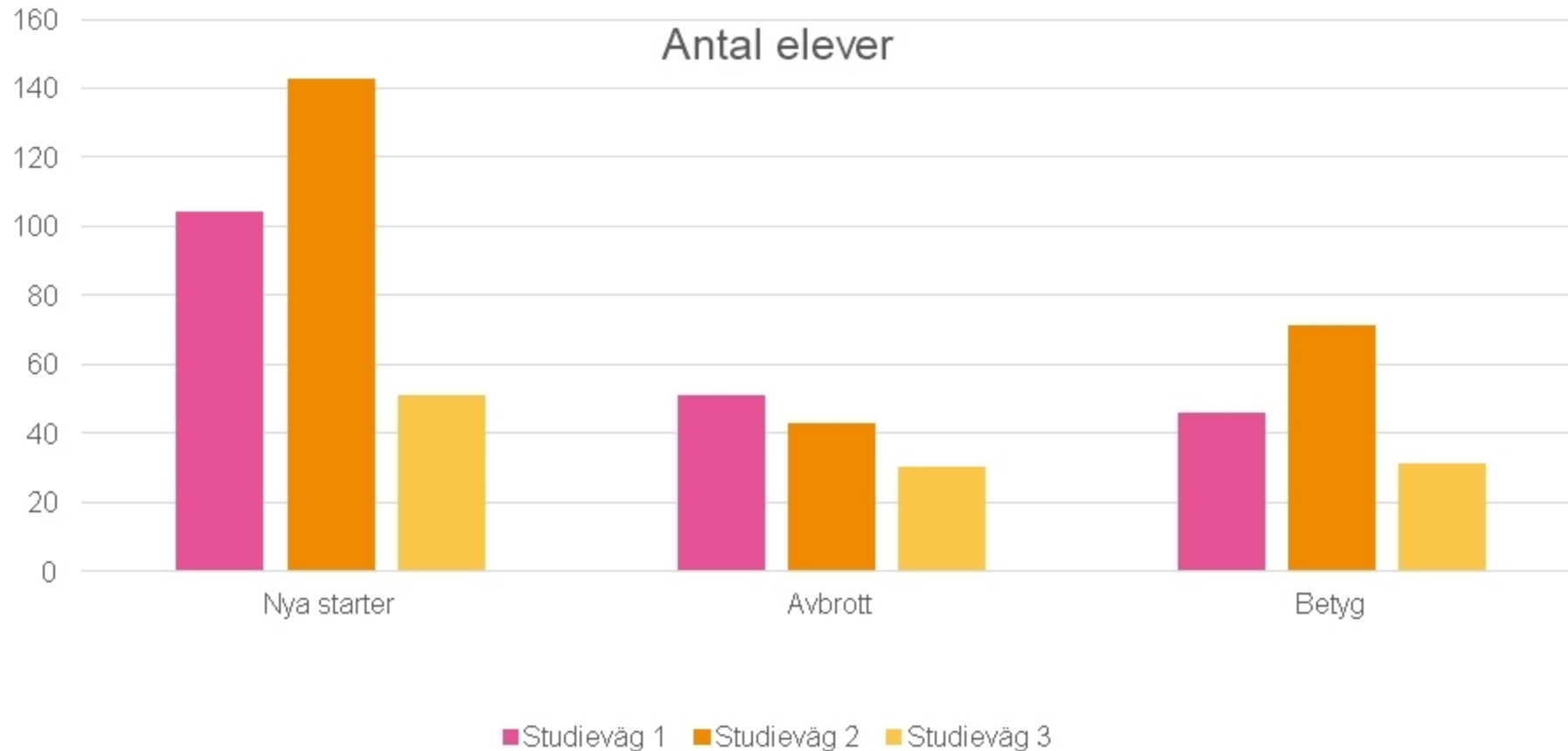
Studieväg 1 – ingen eller mycket kort skolgång
(42 elever med betyg 2020/2021)
(28 elever med betyg 2021/2022)
(46 elever med betyg 2022/2023)

Studieväg 2 - ca 6 till 9 års skolgång
(36 elever med betyg 2020/2021)
(44 elever med betyg 2021/2022)
(71 elever med betyg 2022/2023)

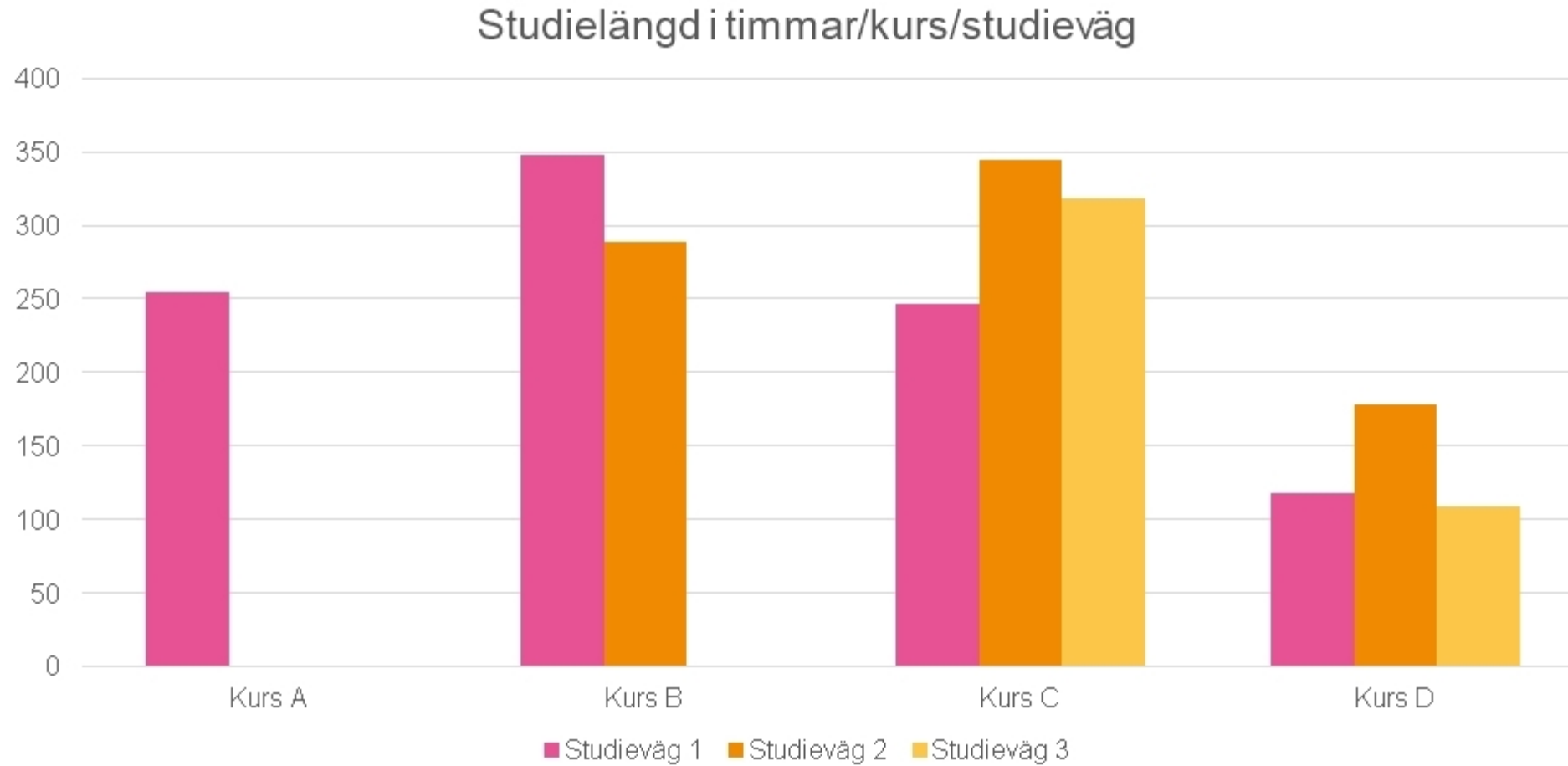
Studieväg 3 - gymnasie- till högskolebakgrund
(94 elever med betyg 2020/2021)
(67 elever med betyg 2021/2022)
(31 elever med betyg 2022/2023)

Nya starter, avbrott och betyg 2022-2023

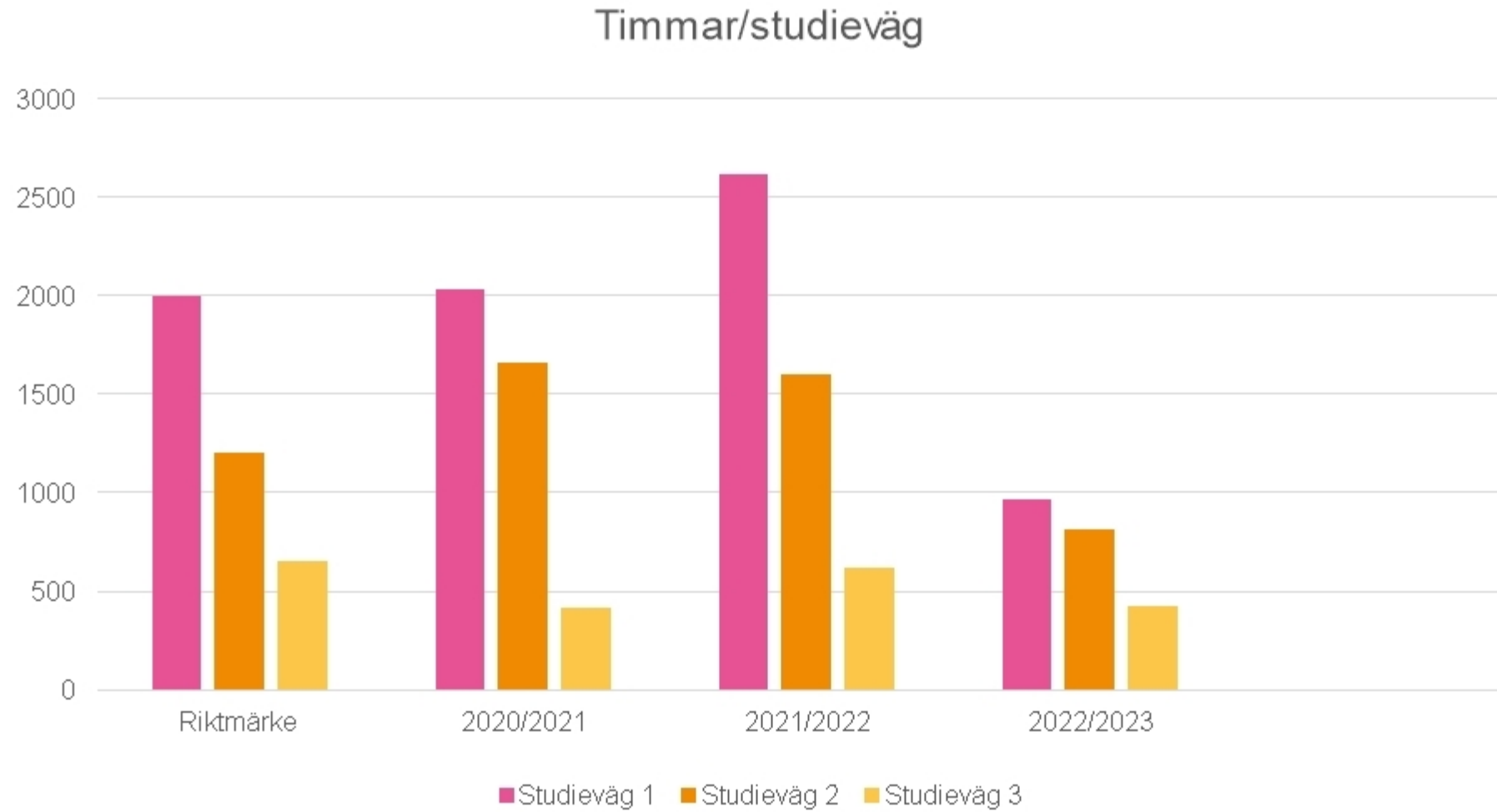
155 (223)

Det är 165 unika elever /respektive 299 kursdeltagare som startat kurs

Studietid – Utfall 2022-2023

Analys av resultat

158 (223)

- Pandemin har påverkat resultatet negativt för föregående år
- Vi har gjort om kösystemet
  - prio på "nya" elever
  - ”Omstartare” erbjuds vägledning
- Det är stor skillnad på den som läst kortast respektive längst
- Elever med försörjningsstöd har aktiviteter utöver SFI
- Elever med etablering har ytterligare aktiviteter t ex praktik,
- I timmarna ingår även tiden för de som har utbildningsplikt och läser 23 tim/vecka

**Redovisning antagna elever årskurs 1,
Gymnasieskolan**

9

GoV.2023.0082

2023-08-24
Edward Jensinger
+4641362388
edward.jensinger@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Antagna elever årskurs 1, Gymnasieskolan Carl Engström läsåret 2023/2024

Ärendebeskrivning

Resultat av den preliminära sökbilden har redovisats muntligt i nämnden under våren. I denna tjänsteskrivelse presenteras slutgiltig antagning på skolan per 10/8-23.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Antagna elever årskurs 1 Gymnasiet Carl Engströmskolan läsåret 2023/2024

Antal antagna elever per program i årskurs 1 på Carl- Engströmskolan, presentation

Beredning

Antalet sökande till Carl Engström-skolan har fortsatt en generellt positiv utveckling. Många program får bättre söksiffror varje år medan andra program har en stabil sökandegrad och hösten 2023 är inget undantag. Det finns dock enskilda program (Teknikprogrammet och de nystartade programmen Naturvetenskap och Samhällsprogrammet med samhällsvetenskaplig inriktning) som inte i alla delar har en positiv utveckling.

Antalet elever på de nationella programmen är fortsatt på en stabilt hög nivå relaterat till innan Carl Engströmgymnasiets tillblivelse. Detta befäster att antagningen på Carl Engströmgymnasiets nationella program ligger stadigt över 200 elever varje år (213 2023, 208 2022). Utöver de antagna till nationella program antas ett antal ungdomar till yrkesintroduktion, språkin introduktion och individuellt alternativ. Totalt sett har skolan antagit 269 elever på gymnasieskolan. Till detta ska också läggas att det har antagits 9 elever till den anpassade gymnasieskolan (fd gymnasiesärskolan).

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av redovisningen och lägger den till handlingarna.

Barn och Utbildning

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: myndighetsbrevlåda@eslov.se | www.eslov.se

1(2)

Beslutet skickas till

Rektor Carl Engströmskolan

Biträdande rektor Carl Engströmskolan

Antagningssekreterare på Carl Engströmskolanden, gymnasiala del

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Edward Jensinger
Avdelningschef

SLUTANTAGNING till Eslövs gymnasieprogram och gymnasiesärskoleprogram

Läsåret 2023/2024

Gymnasieskolan: Högskoleförberedande program

163 (223)

- **Ekonomiprogrammet**
32 antagna varav 27 1:a
18 antagna från Eslöv
7 reserver (4 i 1:a hand)
- **Samhällsvetenskapsprogrammet**
42 (av 46) antagna varav 28 i 1:a
28 antagna från Eslöv
4 lediga platser
- **Teknikprogrammet**
5 (av 16) antagna varav 4 1:a
5 antagna från Eslöv
11 lediga platser
- **Naturvetenskapliga programmet**
6 (av 16) antagna varav 6 1:a
4 antagna från Eslöv
10 lediga platser

- **Ekonomiprogrammet**
Lägst antagen: 215 poäng
Medel: 254 poäng
- **Samhällsvetenskapsprogrammet**
Lägst antagen: 152 poäng
Medel: 242 poäng
- **Teknikprogrammet**
Lägst antagen: 152 poäng
Medel: 245 poäng
- **Naturvetenskapliga programmet**
Lägst antagen: 235 poäng
Medel: 289 poäng

Gymnasieskolan: Yrkesförberedande program (1)

164 (223)

- **Bygg- och anläggningsprogrammet**
24 (av 24) antagna varav 21 1:a
9 antagna från Eslöv
4 reserver
- **Barn- och fritidsprogrammet**
25 (av 28) antagna varav 21 i 1:a
14 antagna från Eslöv
Inga lediga platser – fylls på med IMYRK
- **El- och energiprogrammet**
20 (av 20) antagna varav 21 1:a
10 antagna från Eslöv
18 reserver

- **Bygg- och anläggningsprogrammet**
Lägst antagen: 160 poäng
Medel: 200 poäng
- **Barn- och fritidsprogrammet**
Lägst antagen: 87,5 poäng
Medel: 201 poäng
- **El- och energiprogrammet**
Lägst antagen: 210 poäng
Medel: 233 poäng

Gymnasieskolan: Yrkesförberedande program (2)

165 (223)

- **Fordonstekniska programmet**
11 (av 16) antagna varav 7 1:a
5 antagna från Eslöv
Inga lediga platser – fylls på med IMYRK
- **Försäljning- och serviceprogrammet**
22 (av 28) antagna varav 20 i 1:a
15 antagna från Eslöv
6 lediga platser
- **Restaurang- och livsmedelsprogrammet**
21 (av 24) antagna varav 15 1:a
11 antagna från Eslöv
Inga lediga platser – fylls på med IMYRK
- **Vård- och omsorgsprogrammet**
16 (av 16) antagna varav 12 i 1:a
9 antagna från Eslöv
0 lediga platser

- **Fordonstekniska programmet**
Lägst antagen: 100 poäng
Medel: 180 poäng
- **Försäljning- & serviceprogrammet**
Lägst antagen: 100 poäng
Medel: 180 poäng
- **Restaurang- och livsmedelsprogrammet**
Lägst antagen: 85 poäng
Medel: 188 poäng
- **Vård- och omsorgsprogrammet**
Lägst antagen: 102 poäng
Medel: 172 poäng

Vart söker ungdomar från Eslöv till?

166 (223)

- Primärt söker man sig till Lund (43 %) och Eslöv (35 %)
- Det är framför allt de högskoleförberedande programmen på Polhemsskolan i Lund som lockar
- Det går att se att vissa yrkesprogram såsom Naturbruk och Fordon har en attraktion från andra kommuner
- Eslövsungdomar söker primärt till kommunala, lite mer populära, skolor

- Ekonomi, Bygg, Fordon och EI på Carl Engströmgymnasiet fortsätter öka i popularitet. Så också SA men inte ännu tillräckligt.
- Majoriteten av program har höjt medelbetygen men sänkt lägst poäng för intagning.
- Natur och Sam (inriktning Sam) som är nya på skolan har ännu ej uppnått volymönskemålen
- Teknikprogrammet har fortsatt stora problem
- Många Yrkesprogram fyller sina klasser via Yrkesintroduktion eller programinriktat val.

Sökande till Gymnasiesärskolan

Läsåret 2021/2022

Gymnasiesärskolan:

169 (223)

- **Program: Hotell, Restaurang och bageri**
5 antagna varav 5 i 1:a
5 antagna från Eslöv

- **Individuellt program**
4 antagna varav 4 i 1:a
4 antagna från Eslöv

**Intern kontroll: Rapportering av avhoppade
gymnasieelever**

10

GoV.2023.0090

2023-08-23

Edward Jensinger

+4641362388

edward.jensinger@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Intern kontroll 2023 - Rapportering av antal avhoppade gymnasieelever

Ärendebeskrivning

Inom ramen för intern kontroll önskar Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden årlig uppföljning av antal elever som hoppar av sin gymnasieutbildning.

Beslutsunderlag

Antal avhoppade gymnasieelever, presentation

Beredning

Att elever avbryter sina gymnasiestudier är ofta negativt för elever både utifrån att de riskerar att inte slutföra sina utbildningar och för att för de, i den mån de avbryter i syfte att byta utbildning, slutför sin utbildning senare än om de ej avbrutit. Samtidigt finns det positiva perspektiv som att elever som hamnat på fel utbildning gör kloka omval för att på så sätt genomföra en utbildning som de känner intresse för.

När en elev väljer att hoppa av sina studier genomförs ett avbrottssamtal mellan elev och SYV. Detta samtal försöker ringa in skälet till avhoppet, vad eleven ska göra istället för att gå i skolan och, i förekommande fall, identifiera elever som ska rapporteras till det kommunala aktivitetsansvaret, KAA.

Perioden mellan 1 juli till 15 september (den sk antagningsperioden) sker varje läsår en stor mängd skolbyten och omval som under andra perioder skulle registreras som avhopp men denna period är, i hela regionen, undantagen då elever helt enkelt byter skola och inte hoppar av sin utbildning.

Så, den period som ingår i statistiken för avhopp under läsåret 2022/2023 är 16 september 2022 till 1 maj 2023. Under denna period har 35 elever (32 året innan) avbrutit sina studier på nationella program och 45 elever (23 året innan) hoppat av från individuella program. Detta är en ökning jämfört med läsåret innan framför allt inom ramen för de individuella programmen.

Barn och Utbildning

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2

Telefon: 0413-620 00 | E-post: myndighetsbrevlåda@eslov.se | www.eslov.se

Vi kan se att avhopp med orsaken frånvaro (inklusive inaktivitet) är vanligast och har så varit under lång tid. Grunden till avhoppet är ofta att elever har svårt att klara de krav som finns i utbildningen och hanterar detta genom att inte närvara vilket i sin tur får resultat att de har ännu svårare att klara utbildningen. Samtidigt är det vanligt att ett sådant avhopp renderar att eleven hamnar hos det kommunala aktivitetsansvaret och vida dem får stöd att komma vidare i arbete eller studier.

Avhoppet från de individuella programmen (IM) har ökat markant det senaste året. Skälet till detta är att verksamheten har fått större krav på sig att både säkerställa att elever som är inskrivna på IM verkligen går på sin utbildning och samtidigt så har perspektivet ”trygghet och studero” fört med sig att de individer som inte brukar allvar med sina studier istället har fått stöd i att välja annan aktivitet.

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av redovisningen och lägger informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Rektor Carl Engströmskolan

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Edward Jensinger
Avdelningschef

Avhopp från Gymnasieskolan I Eslöv (64 st)

Från 15 september 2022 till 15 juni 2023

Definitioner av avhopp

- I årskurs 1 mäts avhopp från 15 september. Tiden innan anses vara antagningsperiod.
- Avhopp kan vara att elever aktivt avslutar sin skolgång eller att skolan skriver ut elever efter lång frånvaro
- Avhopp är inte alltid negativt. Ofta byter elev program eller skola.
- Det finns ett mörkertal runt ”dåligt mående” som finns i siffrorna

Avhopporsaker

- Till arbete
- Avbrott pga hög frånvaro
- Avbrott direkt till KAA
- Byte av skola
- Byte av program
- Gå om årskurs
- Flytt
- Hälsa/föräldraledighet
- Utvisning/Övrigt

Avhopp per årskurs på Nationella program

Avhopporsak	Årskurs 1	Årskurs 2	Årskurs 3
Till arbete	-	4	-
Avbrott till KAA	-	-	-
Avbrott pga frånvaro	5	6	4
Byte av skola	3	3	1
Byte inom skolan	3	-	-
Flytt	-	2	-
Gå om	-	-	-
Utvisning/övrigt	-	4	-
Hälsa/föräldraledighet	-	-	-
TOTALT	11	19	5

Avhopp per årskurs på Individuellt alternativ

Avhopporsak	Årskurs 1	Årskurs 2	Årskurs 3
Till arbete	-	1	-
Avbrott till KAA	-	2	-
Avbrott pga frånvaro	14	7	6
Byte av skola	3	1	-
Byte inom skolan	1	-	-
Flytt	-	-	-
Gå om	-	-	-
Utvisning/övrigt	-	-	-
Hälsa/föräldraledighet	2	-	2
TOTALT	20	11	8

Avhopp per årskurs på Språkintröduktion

Avhopporsak	Årskurs 1	Årskurs 2	Årskurs 3
Till arbete	-		-
Avbrott till KAA	-	-	-
Avbrott pga frånvaro	1		3
Byte av skola			
Byte inom skolan		-	-
Flytt	-		-
Gå om	-	-	-
Utvisning/övrigt	2		-
Hälsa/föräldraledighet	-	-	-
TOTALT	3	0	3

Avhopp per program

178 (223)

Program	Årskurs 1	Årskurs 2	Årskurs 3
Bygg och Anläggning	1	1	-
Barn och Fritid	-	1	-
El och Energi	1	-	-
Ekonomi	-	-	-
Fordon och Transport	2	1	-
Handel och Administration	4	1	1
Restaurang och Livsmedel	2	1	-
Samhällsvetenskap	-	1	1
Teknik	1	1	-
Vård och Omsorg	1	-	-
IMA	4	5	8
IMS	3	2	-
IMY	1	-	-
TOTALT	20	14	10

Kort analys av avhoppen

- En stor grupp elever som byter innan den 15 september ingår ej i statistiken pga antagningsprocess. Det är negativt att så många byter från OCH till skolan men så ser kulturen kring antagning ut idag. I denna grupp ingår också ett antal IM-elever från år 2 och 3 som blivit behöriga till nationellt program.
- Avbrott pga. hälsoskäl är ovanligt vilket kan tolkas som ett gott betyg åt EHT-arbetet på skolan
- Elever på IMA hoppar av utbildningen i mycket högre utsträckning än övriga program
- Ganska låg volym avhopp från elever som är inne i programmen

**Programutbud gymnasieskolan och
gymnasiesärskolan 2024/2025**

11

GoV.2023.0085

2023-08-21

Edward Jensinger

+4641362388

edward.jensinger@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Programutbud gymnasieskolan och gymnasiesärskolan läsår 2024-2025

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska inför planering och antagning till läsåret 2024-2025 fastställa vilka program som ska vara sökbara på gymnasieskolan likväl som den anpassade gymnasieutbildningen. Beslut om vilka program skolan ska erbjuda styr sedan de informationsinsatser som skolan gör för att informera målgruppen om skolans utbildningsutbud. Den långsiktiga planen för Carl Engströmgymnasiet är att man ska ha ett varierat utbud av utbildningar inom både högskoleförberedande och yrkesförberedande program likväl som individuella program. Målet är att inom några år erbjuda ca 1000 utbildningsplatser vid Carl Engströmgymnasiet.

Beslutsunderlag

Programutbud Carl Engströmgymnasiet 2024, presentation

Beredning

Till läsåret 2022/2023 beslutades att Carl Engströmgymnasiet skulle utöka sitt utbud genom att starta naturvetenskapliga programmet och öppnat ytterligare en inriktning inom det samhällsvetenskapliga programmet. I övrigt behölls de program och den variation mellan högskoleförberedande och yrkesförberedande utbildningar som skolan under en lång tid har haft.

De utbildningar skolan har, och föreslås fortsätta ha, är:

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Barn- och fritidsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Försäljning- och servicesprogrammet
- Fordon- och transportprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Barn och Utbildning

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2

Telefon: 0413-620 00 | E-post: myndighetsbrevlåda@eslov.se | www.eslov.se

- Ekonomiprogrammet
- Naturvetenskapliga programmet
- Samhällsvetenskapliga programmet
- Teknikprogrammet

Utöver dessa program på gymnasieskolan erbjuds också två introduktionsprogram för grupper av elever. Dessa är Individuellt alternativ (IMA) och Språkintroduktion (IMS). Dessutom erbjuds enstaka platser för elever inom ramen för Programinriktat val (IMV).

Inför läsåret 2024/2025 har inte något skäl att förändra utbudet av nationella gymnasieprogram identifierats. Dock finns det en möjlighet att förändra Bygg- och Anläggningsprogrammet från skolförlagt till en lärlingsutbildning. På så sätt skulle skolan kunna ta emot fler elever (32 st) än vad som är möjligt idag (24 st).

Carl Engströmgymnasiets anpassade gymnasieskola bedriver, och föreslås fortsätta bedriva, följande utbildningar:

- Nationellt program för hotell, restaurang och bageri (HRHOT)
- Individuellt alternativ (IAIND)

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att:

- fastställa utbudet gymnasieprogram i enlighet med beredningen ovan
- fastställa utbudet anpassade utbildningar i enlighet med beredningen ovan.

Beslutet skickas till

Rektor, Carl Engströmgymnasiet

Biträdande rektor, Carl Engströmgymnasiet

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Edward Jensinger
Avdelningschef

Programutbud gymnasieskolan och gymnasiesärskolan 2024-2025

Program på Carl Engström idag ^{184 (223)}

Yrkesprogram

- Barn- och fritid
- Bygg- och anläggning
- El- och energi
- Fordon- och transport
- Försäljning- och service
- Restaurang- och livsmedel
- Vård- och omsorg

Högskoleförberedande

- Ekonomi
- Naturvetenskap
- Samhällsvetenskap
- Teknik

Individuella program

- IMA
- IMS

Anpassad utbildning

- HRHOT
- IMIND

Några grundfakta

- Carl Engströmgymnasiet kan idag ta emot ca 800 elever. Planen är att utöka med ca 200 elever
- Alla program på skolan är en-parallelliga förutom Samhällsvetenskapliga programmet
- IMA och IMS har alltid företräde (kommunen måste erbjuda utbildning)
- Vissa utbildningar kräver specialsalar (BA, EE, FT, RL)
- **Förändringsförslag: Göra BA till lärlingsutbildning för att kunna ta emot fler elever**

**Andel elever som slutför utbildningen med
gymnasieexamen eller studiebevis inom 3 eller
4 år**

12

GoV.2023.0086

2023-08-21
Edward Jensinger
+4641362388
edward.jensinger@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Andel elever som slutfört gymnasiestudierna med examen eller studiebevis, vårterminen 2023

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har beslutat att följa upp andelen elever som slutfört sin utbildning med examen eller studiebevis och avbrott.

Beslutsunderlag

Andel elever som slutfört sin utbildning, tabellbilaga gymnasiet

Beredning

För att uppnå en yrkesexamen ska eleven ha godkända betyg i kurser motsvarande 2 250 av 2 500 poäng. I examen ska ingå kurser som motsvarar svenska/svenska som andra språk 1 och engelska 5 samt matematik 1. Därutöver godkända betyg i 400 poäng av de programgemensamma ämnena plus gymnasiearbetet. Uppnår eleven inte dessa godkända resultat får denne ett studiebevis.

I bifogad tabellbilaga framgår det att antalet elever med yrkesexamen fluktuerar över tid och att resultaten är känslig för förändringar då programmen innehåller få elever. Resultatet har fortsatt förbättrats för yrkesprogrammen under läsåret 2022/2023 och detta är en trend som hållit i sig under ett antal år. Andelen yrkesexamen landade 2023 på 72 % vilket är 3 %-enheter högre än resultatet från 2022.

Elever som inte lyckas nå examensbevis erhåller då ett studiebevis. Yrkesprogram med högre volym elever med studiebevis 2023 är fortsatt Handel och administration (HA) men glädjande nog har övriga program en positiv utveckling.

Avhopp är relativt vanligt på yrkesprogrammen. För avgångselever på yrkesprogrammen 2023 hoppade 31 av 143 elever av utbildningen någon gång mellan augusti 2020 till juni 2023. Det är 21 % av hela elevgruppen. Dock är detta lägre än året innan då andelen som hoppade av var 31%.

Barn och Utbildning

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: myndighetsbrevlåda@eslov.se | www.eslov.se

För att uppnå en högskoleförberedande examen ska eleven ha godkända betyg i kurser motsvarande 2 250 av 2 500 poäng. Kurser som motsvarar svenska/svenska som andra språk 1, 2, 3. Engelska 5 och 6 och matematik 1 samt gymnasiearbetet. Uppnår eleven inte dessa godkända resultat får eleven ett studiebevis.

Av bifogad statistik framgår det att antalet elever med högskoleförberedande examen fluktuerar över tid. Resultaten 2023 ligger högre, 79 % i snitt, än åren innan (mellan 77 % till 62 %). Inkluderar vi till detta också de elever som gått ett 4:e år (elever på nationellt idrottsprogram, NIU, ökar snittet med examen ännu mer).

Avhopp på högskoleförberedande program förekommer men skolan har lite lättare att kompensera detta genom att kunna ta emot nya elever senare i utbildningen vilket för med sig att programmen ofta har fler elever som ingår i avgångsklasserna än det är elever som påbörjar studierna. Nyantagning i år 2 och 3 kombinerat med elever som har en studieplan på 4 år (NIU-utbildningar) ligger bakom dessa öknings. 2023 var det 82 elever som gick ut de högskoleförberedande utbildningarna. Det var fem elever färre än de 87 elever som antogs till utbildningarna i augusti 2020.

Resultaten på de individuella programmen (individuellt alternativ, IMA, och språkinträdning, IMS) var även dessa positiva där fler elever blivit behöriga till nationella program än tidigare år.

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lägger informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Rektor, Carl Engströmskolan

Biträdande rektor, Carl Engströmskolan

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Edward Jensinger
Avdelningschef

Program	Antal	Antal	Avhopp	Examen	Studie-	Merit-	Examen	Examen	Examen	Examen
	antagna	avgång								
BA	24	22	-2	73%	6	15,42	55%	81%	92%	73%
BF	28	25	-3	64%	3	14,92	60%	54%	64%	61%
EE	12	10	-2	100%	0	13,82	80%	100%	100%	40%
EK	32	34	2	91%	5	15,72	63%	52%	69%	79%
FT	10	8	-2	50%	4	11,6	100%	0%	67%	67%
HA	28	25	-3	24%	4	12,8	56%	19%	67%	47%
RL	16	9	-7	66%	3	15,3	60%	88%	80%	44%
SA	32	30	-2	73%	8	15,17	74%	63%	70%	76%
TE	28	23	-5	74%	6	14,36	82%	89%	81%	100%
VO	16	13	-3	100%	0	14,59	56%	64%	43%	75%

Examen Högskoleförberedande		77%
Examen Yrkesförberedande		69%

Genomströmning 92,92%

Program	Antal	Antal	Avhopp	Examen 2023	Studie- bevis 2022	Merit- poäng	Examen 2022	Examen 2021	Examen 2020	Examen 2019	Examen 2018
	antagna 2020	avgång 2023									
BA	16	13	3	80%	3	14,96	73%	55%	81%	92%	73%
BF	28	24	4	88%	3	15,7	64%	60%	54%	64%	61%
EE	12	12	0	92%	1	14,4	100%	80%	100%	100%	40%
EK	32	34	-2	82%	6	16,3	91%	63%	52%	69%	79%
FT	16	4	12	75%	1	11,3	50%	100%	0%	67%	67%
HA	29	26	3	38%	16	13,7	24%	56%	19%	67%	47%
RL	26	22	4	77%	5	14,4	66%	60%	88%	80%	44%
SA	32	30	2	73%	8	16,6	73%	74%	63%	70%	76%
TE	23	18	5	67%	6	15,6	74%	82%	89%	81%	100%
VO	16	11	5	90%	2	13,98	100%	56%	64%	43%	75%

Examen Högskoleförberedande		79%
Examen Yrkesförberedande		72%

Genomströmning

Program	Antal	Behöriga till Gy	Behöriga i procent
IMA år 1	55	10	18,18%
IMA år 2	24	5	20,83%
IMA år 3	11	2	18,18%
IMS år 1	29	3	10,34%
IMS år 2	13	1	7,69%
IMS år 3	13	1	7,69%

Utskrivna

**Yttrande över Revisionens granskning av
kommunens arbetsmarknadsinsatser**

13

GoV.2023.0187

2023-08-21

Edward Jensinger

+4641362388

edward.jensinger@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut; Uppföljning av Revisionens granskning av Arbetsmarknadsinsatser 2023

Ärendebeskrivning

Våren 2023 har Ernst & Young (EY), på uppdrag av kommunens revisorer, granskat kommunens arbetsmarknadsinsatser som bedrivs av Arbetsmarknadsenheten (AME) gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GoV). Granskningen har fokuserat på huruvida nämnden har säkerställt ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av arbetsmarknadsinsatserna inom AMEs verksamhetsområde. Exkluderat har arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret varit då den verksamheten också har varit underlag för en granskning under hösten 2022.

Beslutsunderlag

Uppföljning av revisionens granskning av kommunens arbetsmarknadsinsatser 2023, tjänsteskrivelse

Svar EYs rapport , AME

Missiv granskning arbetsmarknadsinsatser, EYs rapport ang. AME

Granskningsrapport – Granskning av kommunens arbetsmarknadsinsatser

Beredning

Kommunens arbetsmarknadsinsatser genomförs i praktiken av Arbetsmarknadsenheten (AME). AME samverkar internt med bland annat enheten för ekonomiskt bistånd (EEB), vuxenutbildningen och gymnasieskolan. Externt samverkar AME med bland annat Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, ESF och FINSAM.

EY har genomfört en granskning av nämndens säkerställande av ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll. Granskningens slutsatser har blivit att EY inte anser att nämnden fastställt mål för arbetsmarknadsarbetet tillräckligt precist. EY anser att nämnden bara delvis tillsatt ändamålsenliga former för samverkan inom och utom kommunen med relevanta aktörer. EY anser inte heller att analyser tillförs på

ett tillförlitligt sätt. Slutligen menar EY att nämnden inte tillräckligt säkerställer uppföljning och kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatserna.

Förvaltningen har under en längre tid arbetat med att utveckla arbetet med arbetsmarknadsinsatser generellt och dessutom med organisationen av AME. Genom den nya åtagandeplanen för ökad egenförsörjning som antogs på nämnderna för GoV och Vård- och Omsorg i juni har riktlinjerna för att komma tillrätta med de briser som EY identifierat satts i gång. Dessutom blir omorganisationen av AME och EEB en viktig nyckel för att få till ett bättre samverkansarbete mellan dessa enheter och externa enheter.

I texten Svar EYs rapport om AME fördjupas resonemangen hur genomförandet av arbetsmarknadsinsatserna i Eslövs kommun ska möta de rekommendationer EY har gett nämnden.

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av EYs revisionsrapport och förvaltningens förslag på åtgärder och lägger informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Enhetschef, Arbetsmarknadsenheten

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Edward Jensinger
Avdelningschef

15 augusti 2023
Edward Jensinger, Avdelningschef
0708-766763
edward.jensinger@eslov.se

Om Ernest & Young's granskningsrapport gällande Arbetsmarknadsenheten i Eslöv

EY har av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun fått uppdraget att granska huruvida gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GoV) säkerställer en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

Staten har ansvaret för arbetsmarknadspolitiken men många kommuner väljer att aktivt arbeta med frågan då arbetslöshet belastar kommunernas ekonomi. De kommunala arbetsmarknadsinsatserna är i liten utsträckning lagreglerade vilket gör att riktning och innehåll i stor utsträckning lämnas till den enskilda kommunen att besluta om.

I Eslövs kommun ansvarar GoV genom Arbetsmarknadsenheten och i vissa delar gymnasieskolan och vuxenutbildningen för det praktiska arbetet men det krävs ofta ett nära samarbete med vård- och omsorgsnämnden, vilka ansvarar för ekonomiskt bistånd.

Syftet för EY's revisionsarbete var att få svar på följande revisionsfrågor:

- Har nämnden fastställt mål för arbetsmarknadsarbetet?
- Har nämnden tillsett ändamålsenliga former för samverkan inom kommunen samt med externa aktörer, såsom Arbetsförmedlingen, regionen och näringslivet?
- Genomförs analyser på ett tillförlitligt sätt för att kunna dra slutsatser om insatserna bidrar till att kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd minskar?
- Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och intern kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser?

EY landar i att man rekommenderar nämnden 1) att säkerställa att det finns mål som fungerar styrande för verksamheten, 2) säkerställa att nämnden regelbundet tar del av statistik avseende arbetsmarknadsenhetens målgrupp och uppdrag, 3) säkerställa att statistiken ligger till grund för systematiska analyser över vilken effekt kommunens arbetsmarknadsinsatser och insatser för personer som uppbär försörjningsstöd ger på kostnader för ekonomiskt bistånd och slutligen 4) utveckla samarbetet mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden i frågor om den gemensamma målgruppen som ska komma i egenförsörjning samt samarbetet med Arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet.

Arbetet framåt för Arbetsmarknadsenheten

Arbetet med att utveckla och effektivisera arbetsmarknadsenheten och dess arbete har pågått under ett par år. Det har inneburit att enheten fått tydligare, mer kvantitativa, mål att arbeta med och att enheten genomgår en omorganisation.

De nya, kvantitativa, målen är direkt kopplade till den gemensamma åtagandeplan för ökad egenförsörjning som både gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden antog på sina respektive juni-nämnder. I den planen anges också att dessa mål ska redovisas till de båda nämnderna två gånger årligen. Denna förändring gör att arbetsmarknadsenhetens arbete styrs så att de kan lösa rekommendationerna 1 till 3 som EY gav nämnden.

Den nya organisationen som innebär att arbetsmarknadsenheten och enheten för ekonomiskt bistånd får en ny, gemensam, enhetschef som i sin tur under sig får två nya biträdande enhetschefer (en för AME och en för EEB) kommer att innebära att det fördjupade samarbete som redan genomsyrar arbetet mellan AME och EEB kommer att formaliseras och nya, tydliga, samarbetsformer utarbetas mellan de båda enheterna men också i detta samarbete inkludera både gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Denna förändring säkerställer att rekommendationen nr 4 som EY gav nämnden kan genomföras.

Slutord

Arbetsmarknadsenheten i Eslöv har en central roll när det kommer till att få individer som står utanför arbetsmarknaden att komma i egenförsörjning. Därför är det viktigt att enheten ser till att möta de förändringar som sker i samhället inom området snabbt och med flexibilitet. För att säkerställa att enheten har förutsättningar för detta har enhetens mål och uppdrag

förtydligats likväl som att organisationen har utvecklats för att klara av de höga krav som ställs på den. De rekommendationer som EY ställt till nämnden ses om tydliga och som något som inkluderas i arbetet framåt för enheten och dess berörda samarbetsorganisationer från hösten 2023.

Vid tangentbordet

Edward Jensinger, Avdelningschef GoV

2023-05-15
Revisionen

För yttrande till:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

För kännedom till:

Kommunfullmäktige

Granskning av kommunens arbetsmarknadsinsatser

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun granskat huruvida gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Det är vår sammanfattade bedömning att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden inte har fastställt uppföljningsbara mål som fungerar styrande för verksamheten vilket vi bedömer i förlängningen också påverkar uppföljningen av arbetet som vi menar brister. Vår bedömning grundar sig på att det inte finns några politiskt beslutade mål för arbetet som är styrande i verksamheten. De mål som delvis finns på verksamhetsnivå fungerar mer som en uppföljning av verksamhetens kvalitet.

Vidare bedömer vi att nämnden brister i att regelbundet ta del av statistik och nyckeltal avseende verksamheten samt att låta statistiken ligga till grund för systematiska analyser av exempelvis verksamhetens framgångsfaktorer, vilken effekt kommunens arbetsmarknadsinsatser har och hur insatserna påverkar kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd.

Slutligen bedömer vi att det inte fullt ut finns utarbetade samarbetsvägar och dokumenterade processer för hur samverkan ska fungera mellan och inom kommunen. Vid intervjuer framkommer flera exempel på samarbeten som inte fungerar optimalt och flera intervjuade efterfrågar en mer systematisk samverkan exempelvis mellan ekonomiskt bistånd, den kommunala vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheten. Detsamma gäller samverkan med det lokala näringslivet och Arbetsförmedlingen.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- ▶ Säkerställa att det finns mål som fungerar styrande för verksamheten.
- ▶ Säkerställa att nämnden regelbundet tar del av statistik avseende arbetsmarknadsenhetens målgrupp och uppdrag.
- ▶ Säkerställa att statistiken ligger till grund för systematiska analyser över vilken effekt kommunens arbetsmarknadsinsatser och insatser för personer som uppstår försörjningsstöd ger på kostnader för ekonomiskt bistånd.
- ▶ Utveckla samarbetet mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden i frågor om den gemensamma målgruppen som ska komma i egenförsörjning samt samarbetet med Arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet.

Revisorerna önskar svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit i granskningen och de rekommendationer som lämnas. För var och en av rekommendationerna ovan ska svar lämnas om vilka åtgärder som kommer att vidtas och när åtgärderna kommer att vidtas. Svar önskas senast den 30 september 2023.

På uppdrag av Eslövs kommuns revisorer

Kenneth Jönsson
Ordförande revisionen

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Bo Kenneth Jönsson

Undertecknare

Serienummer: 19510128xxxx

IP: 78.70.xxx.xxx

2023-05-19 08:11:16 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com> Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Granskning av kommunens arbetsmarknadsinsatser

Eslövs kommun

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Genomförande och avgränsning	5
2.4. Revisionskriterier	5
3. Organisation och mål	6
3.1. Iakttagelser organisation.....	6
3.2. Iakttagelser mål.....	6
3.3. Bedömning.....	8
4. Insatser och samverkan	9
4.1. Iakttagelser insatser och projekt.....	9
4.2. Iakttagelser samverkan inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	10
4.3. Iakttagelser samverkan mellan nämnder	11
4.4. Iakttagelser samverkan med externa aktörer	11
4.5. Bedömning.....	12
5. Uppföljning och kontroll	13
5.1. Iakttagelser uppföljning och analys	13
5.2. Iakttagelser intern kontroll	15
5.3. Bedömning.....	15
6. Slutsats	17
7. Källförteckning	20
8. Revisionskriterium	22
8.1. Kommunallagen (2017:725)	22
8.2. Lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd	22
8.3. Socialtjänstlagen (2001:453).....	22
8.4. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens reglemente	22

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun granskat huruvida gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

Den sammanfattande bedömningen är att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden inte fastställt uppföljningsbara mål som fungerar styrande för verksamheten vilket vi bedömer i förlängningen också påverkar uppföljningen av arbetet, som vi menar brister. De mål som delvis finns på verksamhetsnivå fungerar mer som en uppföljning av verksamhetens kvalitet. Nämnden brister i att regelbundet ta del av statistik och nyckeltal avseende verksamheten samt att låta statistiken ligga till grund för systematiska analyser av exempelvis verksamhetens framgångsfaktorer, vilken effekt kommunens arbetsmarknadsinsatser har och hur insatserna påverkar kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd.

Vidare finns det inte fullt ut utarbetade samarbetsvägar och dokumenterade processer för hur samverkan ska fungera mellan och inom kommunen. Vid intervjuer framkommer flera exempel på samarbeten som inte fungerar optimalt och flera intervjuade efterfrågar en mer systematisk samverkan exempelvis mellan ekonomiskt bistånd, den kommunala vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheten. Detsamma gäller samverkan med det lokala näringslivet och Arbetsförmedlingen.

Vi har bland annat gjort följande iakttagelser:

- ▶ Det har under åren 2021-2022 funnits en strategisk handlingsplan: *Från försörjningsstöd till egen försörjning*. Arbeta med en ny plan är påbörjat.
- ▶ Nämnden tar inte regelbundet del av statistik avseende verksamheten.
- ▶ I årsredovisningen redovisas inga nyckeltal eller beskrivningar som rör arbetsmarknadsarbetet. För två av tre delmål finns ingen bedömning från nämnden om målet anses uppnått. Det tredje målet bedöms som delvis uppnått.
- ▶ Kommunen bedriver en handfull externt finansierade projekt med medel från FINSAM Och ESF.
- ▶ Ett kontrollmoment som rör arbetsmarknadsinsatser finns med i den interna kontrollplanen 2023.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- ▶ Säkerställa att det finns mål som fungerar styrande för verksamheten.
- ▶ Säkerställa att nämnden regelbundet tar del av statistik avseende arbetsmarknadsenhetens målgrupp och uppdrag.

- ▶ Säkerställa att statistiken ligger till grund för systematiska analyser över vilken effekt kommunens arbetsmarknadsinsatser och insatser för personer som uppbär försörjningsstöd ger på kostnader för ekonomiskt bistånd.
- ▶ Utveckla samarbetet mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden i frågor om den gemensamma målgruppen som ska komma i egenförsörjning samt samarbetet med Arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Staten ansvarar för arbetsmarknadspolitiken men många kommuner arbetar aktivt med frågan då arbetslöshet belastar kommunernas ekonomi. Vid hög arbetslöshet sjunker skatteintäkterna samtidigt som kostnaderna för bland annat ekonomiskt bistånd ökar, vilket kan framtvinga nedskärningar i kärnverksamheterna.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser är i liten utsträckning lagreglerade, så riktning och innehåll lämnas i stor utsträckning för den enskilda kommunen att besluta om. Därmed accentueras frågan om tydlig kommunal styrning och uppföljning för att tillförsäkra att arbetsmarknadsinsatserna är ändamålsenliga och präglas av god ekonomisk hushållning. I Eslövs kommun krävs dessutom samarbete mellan vård- och omsorgsnämnden, vilka ansvarar för ekonomiskt bistånd, gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsmarknadsenhet samt den kommunala vuxenutbildningen.

Under 2021 var årsmedelvärdet för andelen öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd i åldern 18-64 år i Eslövs kommun 7,8 procent, vilket är över rikssnittet på 6,7 procent. Andelen långtidsarbetslösa låg under 2021 på 64,5 procent av det totala antalet arbetslösa¹. Vidare framgår att andelen personer som börjat arbeta eller studera efter att de har deltagit i kommunens arbetsmarknadsverksamhet låg på sammanlagt 15 procent för 2021.

Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsanalys sett det som angeläget att granska gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbete med kommunala arbetsmarknadsinsatser.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser. I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har nämnden fastställt mål för arbetsmarknadsarbetet?
- ▶ Har nämnden tillsett ändamålsenliga former för samverkan inom kommunen samt med externa aktörer, såsom Arbetsförmedlingen, regionen och näringslivet?
- ▶ Genomförs analyser på ett tillförlitligt sätt för att kunna dra slutsatser om insatserna bidrar till att kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd minskar?

---

¹ Källa: Kolada

- ▶ Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och intern kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser?

2.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med nyckelpersoner inom förvaltningen Barn och Utbildning samt med presidiet för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. En fullständig lista över intervjuade samt underlag finns i kapitel 7. Granskningen är genomförd under perioden februari-maj 2023.

Rapporten är översänd till samtliga intervjuade för sakgranskning avseende rapportens fakta.

2.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier, för att läsa mer om revisionskriterierna se kapitel 8.

- ▶ Kommunallag (2017:725) 2 och 6 kap.
- ▶ Lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd
- ▶ Socialtjänstlagen (2001: 453)
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens reglemente

3. Organisation och mål

Detta avsnitt syftar till att svara på om nämnden har fastställt mål för arbetsmarknadsarbetet. För att kunna besvara frågan ges först en översiktlig bild av organisationen.

Revisionskriterium

Av kommunallagens 6 kap. 6 § framgår att nämnder inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

Då gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden utgör kommunens arbetslöshetsnämnd har nämnden i uppgift att vidta eller främja kommunala åtgärder för att förebygga eller minska verkningarna av arbetslöshet.

3.1. Iakttagelser organisation

Från reglementet framgår att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ansvar för arbetsmarknadsarbetet. Inom förvaltningen är arbetet organiserat inom förvaltningen Barn och Utbildning och deras arbetsmarknadsenhet. Inom kommunen krävs ett samarbete mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (arbetsmarknadsenheten respektive den kommunala vuxenutbildningen) och vård- och omsorgsnämnden (försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd).

Enligt uppgift arbetar 4,5 heltidstjänster arbetsmarknadssekreterare med att matcha och stegförflytta arbetslösa mot arbetsmarknaden och 1,5 heltidstjänster arbetsmarknadssekreterare arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret.

Av intervju framkommer att enheten för ekonomiskt bistånd består av två team: mottagnings- respektive planeringsteamet. Enhetschefen för ekonomiskt bistånd är för tillfället även tillförordnad enhetschef för arbetsmarknadsenheten.

3.2. Iakttagelser mål

Kommunfullmäktige antog ett handlingsprogram för 2019-2022, där kommunens vision framgår. Visionen består av tre perspektiv, där tillväxt och hållbar utveckling är ett av perspektiven. För 2023 och framåt finns inget motsvarande handlingsprogram. Utifrån intervju framgår dock att förvaltningen fortfarande arbetar utifrån handlingsprogrammet för 2019-2022.

För nämnden finns det i årsredovisningen sex mycket övergripande effektmål. Et utav dessa berör arbetsmarknadsarbetet och lyser "Insatser som leder till arbete eller studier". Målet är nedbrutet i tre delar:

- ▶ Ökad andel i arbete eller utbildning
- ▶ Lokala arbetsgivare upplever att tillgången till rätt kompetens ökar
- ▶ Etableringstiden för nyanlända förkortas

Vid intervju framgår det att det inte finns konkreta nämndspecifika mål som fungerar styrande för verksamheten. Det uppges vara lagstiftningen kring uppdraget som främst styr arbetet samt den övergripande ambitionen att öka andelen med egen försörjning och minska andelen med försörjningsstöd. På verksamhetsnivå finns framtagna åtgärder med tillhörande verksamhetsmål i Hypergene som förvaltningen arbetar efter. Av inkommet underlag framgår det att en av dessa åtgärder är att arbetsmarknadsenheten ska minska antalet invånare som uppbär försörjningsstöd och har följande verksamhetsmål:

- ▶ 95 % av de inskrivna deltagarna är i sysselsättning minst 30 timmar/vecka
- ▶ Minst 100 deltagare skall komma ut i arbete eller studier varje år
- ▶ Antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd och är inskrivna hos arbetsmarknadsenheten skall minska med 30 %

I juni 2021 antog nämnden den strategiska handlingsplanen *Från försörjningsstöd till egen försörjning*. I planens slutrapport, från december 2022, framgår det att syftet varit att minska behovet av försörjningsstöd och öka målgruppens egenförsörjning. Planen var ett gemensamt åtagande från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Planen innehåller både gemensamma och förvaltningsseparata åtaganden för arbetsmarknadsenheten och enheten för ekonomiskt bistånd.

I den strategiska planen beskrivs 12 åtgärder med dess omfattning, vilka insatser som behövs, ekonomisk kalkyl, planerad uppföljning och vem som har huvudansvar. Exempel på åtgärder från planen är:

- ▶ SFI-undervisning ska kombineras med andra studier eller någon form av praktik/anställning för att motsvara en heltidssysselsättning
- ▶ Vi ska erbjuda 25 nystartsjobb, främst inom det privata näringslivet
- ▶ Vi ska bemanna ett vägledningscentrum för att ge den enskilde god vägledning till arbete och studier

I slutrapporten bedömdes 11 av 12 åtgärder som genomförda. Åtgärd nummer 2 genomfördes inte på grund av förändrade omständigheter på nationell politisk nivå relaterat till Arbetsförmedlingens arbete med extratjänster. I slutrapporten framgår att uppföljningen av åtgärderna var svår på grund av hur målen var formulerade. Det uppfattades svårt att identifiera vad det faktiskt var som påverkat resultatet, exempelvis minskat beroende av ekonomiskt bistånd.

Vid intervju framkommer att nämnden gett förvaltningen i uppdrag att tillsammans med förvaltningen Vård och omsorg ta fram en ny handlingsplan. En lärdom som lyfts från tidigare handlingsplan är att målen ska vara lättare att följa upp och kommer därav att vara mer kvantitativa. Den nya planen är tänkt att presenteras för respektive nämnd i juni i år.

3.3. Bedömning

Det är vår bedömning att nämnden inte har fastställt tydliga och uppföljningsbara mål som syftar till att förebygga eller minska verkningarna av arbetslöshet. Vi grundar vår bedömning på att det inte finns några politiskt beslutade mål för arbetet som verkar styrande i verksamheten. Målen på nämndnivå är mycket allmänt hållna och ingen statistik med relevans för målet eller tydlig förklaring till bedömningarna av måluppfyllelsen redovisas i årsredovisningen. Vår bedömning är att det inte framgår tydligt vad som behöver uppnås för att målen ska anses vara uppfyllda utan det är otydligt vad bedömningarna i delårs- och årsrapporten utgår ifrån. De enstaka spridda mål som finns är formulerade på förvaltningsnivå och omfattar enbart mindre delar av uppdraget.

Det strategidokument *Från försörjningsstöd till egen försörjning* som funnits bedöms i varierande utsträckning varit styrande för arbetet och när det nu avslutats finns inget motsvarande dokument. Vi ser därför positivt på att ett nytt dokument är under framtagande.

De otydliga målformuleringarna bedömer vi i förlängningen också påverkar uppföljningen av arbetet, se vidare under kapitel 5 Styrning och uppföljning.

4. Insatser och samverkan

Detta avsnitt syftar till att besvara frågan om det finns ändamålsenliga former för samverkan inom kommunen samt med externa aktörer, såsom Arbetsförmedlingen, regionen och näringslivet. För att kunna besvara frågan ges en översiktlig bild av pågående insatser, både i egen regi och externt finansierade projekt samt vilka rutiner och riktlinjer som finns inom nämndens ansvarsområde.

Revisionskriterium

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens uppdrag som arbetslöshetsnämnd ingår att vidta åtgärder för att förebygga eller minska verkningarna av arbetslöshet i kommunen (Lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd, § 1-2). I detta ingår att erbjuda ändamålsenliga insatser till individer och att samarbeta med myndigheter och enskilda vars verksamhet rör sysselsättningsfrågor (§ 3).

Av socialtjänstlagens 3 kap. 3 § framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För utförandet av insatser ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

4.1. Iakttagelser insatser och projekt

Arbetsmarknadsenheten har inför 2023 ansökt och fått beviljat medel för tre projekt från FINSAM MittSkåne.

- ▶ *Kultur på recept*: Insatsen är planerad för åren 2023-2025 med syfte att undersöka effekten av deltagande i ett 6 veckors program med sammanlagt 12 träffar för målgruppen. Målgruppen är personer i åldern 16-63 med psykisk ohälsa, som upplever isolering eller ensamhetsproblematik. Samverkansparter för insatsen är Försäkringskassan, psykiatrin, utvecklingscentrum Musik i vård, omsorg och hälsa, lokala kulturaktörer, Svenska kyrkan, Studieförbund samt kommunerna Höör, och Hörby.
- ▶ *Rehabcentralen Gröna huset*: Insatsen är planerad för åren 2023-2025 med syfte att skapa en rehabiliteringscentral som kan möjliggöra för den enskilde att få sin arbetsförmåga bedömd och om arbetsförmågan finns, på deltid eller heltid, få hjälp med att återgå till arbetsmarknaden och/eller studier. Samt att om arbetsförmågan bedöms som nedsatt, på deltid eller heltid, få stöd med att ansöka om sjukersättning. Samverkansparter för insatsen är Försäkringskassan, Region Skåne, kommunerna Höör och Hörby samt Arbetsförmedlingen.
- ▶ *Vilja 2.0*: Insatsen är planerad för åren 2023-2025 med syftet att få aktivitetsersättning att bli en ersättning med aktivitet på vägen till självförsörjning. Samverkansparter för insatsen är Försäkringskassan, Finsam MittSkåne, Region Skåne, kommunerna Höör och Hörby samt Arbetsförmedlingen.

Intervjuade uppger att enheten för ekonomiskt bistånd också har ansökt och fått beviljat stöd för projektet *Rikta* från Svenska ESF-rådet. Projektet sträcker sig över tre år och ska inkludera 80 personer. Målet är att 60 procent ska nå arbete eller studier och att 40 procent ska uppnå mätbara stegförflyttningar mot arbete eller studier. Projektet är ett sätt att möta klienter som står mycket långt ifrån arbetsmarknaden.

En del av de intervjuade upplever att arbetsmarknadsenheten inte har insatser för hela sin målgrupp. Framförallt saknas det insatser för klienter som står mycket långt ifrån arbetsmarknaden. Problematiken gäller till exempel klienter med oklar arbetsförmåga som blir utskrivna från Arbetsförmedlingen eller från SFI, på grund av bristande progression, och skickas till arbetsmarknadsenheten. Dessa upplever i sin tur att de inte har insatser för att möta dem. Rikta är delvis tänkt för denna målgrupp.

4.2. Iakttagelser samverkan inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Av intervju framkommer det att enheten för ekonomiskt bistånd årligen genomför en målgruppsinventering där de kartlägger vilka klienter som är aktuella för ekonomiskt bistånd. Kartläggningen identifierar bland annat om personen har körkort, psykisk ohälsa, läser SFI, utbildningsnivå, arbetslivserfarenhet och liknande. Kartläggningen genomförs för att urskilja hur många procent som är i respektive grupp för att identifiera vad de behöver arbeta med och vilka insatser som behövs hos både enheten för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsenheten. Enhetschefen på arbetsmarknadsenheten får också ta del av denna kartläggning.

Avseende samverkan mellan arbetsmarknadsenheten och vuxenutbildning uppger de intervjuade en delad bild. En del av de intervjuade upplever att det fungerar bra och lyfter ett exempel på gott samarbete exempelvis gällande schemaläggning av SFI och praktik. Det uppges ha skapats nya mötesformer där arbetsmarknadssekreterare, socialsekreterare och SFI-sekreterare kan mötas för att prata om ärenden. Dock uppger vissa intervjuade att de inte upplever att det finns en samverkan, mer än i enstaka fall. Det finns inga regelbundna samverkansmöten mellan enheterna. Arbetsmarknadsenheten kan ringa till studie- och yrkesvägledare på Komvux för hjälp med vägledning för klienter men att det upplevs inte finnas något större samarbete än det.

Vidare framgår från intervjuerna att bristen på rutiner kan ha lett till att en andel av arbetsmarknadssekreterarna har individualiserat sitt sätt att genomföra arbetet, vilket inte anses ha gynnat verksamheten. Det upplevs även att det har varit ett problem med medarbetare som inte använder verksamhetssystemet som det är tänkt.

4.3. Iakttagelser samverkan mellan nämnder

En del av de intervjuade uppger att samarbetet mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden och deras respektive enheter fungerar relativt väl på medarbetarnivå även om nämnderna inte alltid varit överens om uppdraget. Det uttrycks att det har varit svårt att skapa den samverkanskultur som behövs, men att den avslutade strategiska handlingsplanen har bidragit till bättre samverkan än tidigare. Dock upplever flera intervjuade att det saknas struktur i form av rutiner och riktlinjer. Något som blir extra påtagligt med många nya medarbetare.

Tidigare kunde medarbetare gå in i varandras system för att se vad som pågick i ett ärende, vilket de inte kan i dagsläget då de arbetar i olika verksamhetssystem. Detta uppges ha medfört att återkoppling av ärenden mellan enheterna berott mycket på den enskilde handläggaren. Enheten för ekonomiskt bistånd får sedan en månad tillbaka får veckovis närvarolistor från arbetsmarknadsenheten.

Vi har tagit del av dokumentation som beskriver remissförfarandet i verksamhetssystemet LifeCare för när enheten för ekonomiskt bistånd skickar ett uppdrag till arbetsmarknadsenheten. Enligt inkomna uppgifter pågår det ett arbete med framtagande av en processkarta för samplanering mot självförsörjning. Processkartan ska beskriva samarbetet mellan enheten för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsenheten. Vidare uppges långa väntetider från att en remiss blivit skickad till påbörjade insatser.

4.4. Iakttagelser samverkan med externa aktörer

I nämndens delårsrapport 2022 beskrivs det att vuxenutbildningen aktivt tillsammans med näringslivet utformar utbildningar. Under våren 2022 har medarbetare från arbetsmarknadsenheten besökt arbetsgivare i kommunen och inledde även ett samarbete med några av dem. Samarbetet innebär att arbetsgivarna har blivit försedda med arbetskraft till enklare arbeten som företagen själva haft svårt att hitta arbetskraft till. Insatsen ska ha lett till att 15-20 invånare ska ha fått en sysselsättning. Det framgår även i delårsrapporten att det inom nämndens verksamheter i olika forum finns en god dialog med det lokala näringslivet. Forumens syfte är att lokala arbetsgivare ska kunna informera om sitt behov av arbetskraft och kompetens.

De intervjuade ger olika bilder av samarbetet med näringslivet i kommunen. Det framgår också att det inte finns någon uttalad strategi eller ansvarig för samarbetet med näringslivet. Det har tidigare varit en arbetsmarknadssekreterare som haft i uppdrag att identifiera praktikplatser, vilket gjordes men arbetsmarknadsenheten kunde inte få ut klienter på grund av bristande kompetens hos klienterna. Arbetsmarknadsenheten upplevs inte vara huvudmottagare för de praktikplatser som erbjuds av näringslivet, då deras klienter är fel målgrupp. Dessa platser tillfaller ofta istället vuxenutbildningens målgrupp. Det lyfts att det lokala näringslivet är tekniskt avancerat och kräver högre kunskaper samt höga krav på svenska, vilket många av klienterna inom arbetsmarknadsenheten inte har. Till hösten ska det

starta en ny yrkesutbildning direkt kopplad till det lokala näringslivet. Arbetsmarknadsenheten äger inte samarbetet men ingår i det.

Av intervju framkommer att samarbetet med arbetsförmedlingen inte har fungerat väl. Arbetsförmedlingen upplevs svår att få kontakt med och det finns inte en tydlig rutin där det framgår om det är enheten för ekonomiskt bistånd eller arbetsmarknadsenheten som bär ansvaret i de fall kontakt krävs. Det uttrycks att kommunen inte får det stöd som förväntas till sina klienter utifrån det nationella uppdrag som Arbetsförmedlingen har. Arbetsförmedlingen har inte haft lokal personal i kommunen de senaste fyra åren. Det tecknades dock ett nytt samverkansavtal med Arbetsförmedlingen vid årsskiftet tillsammans med ett antal andra skånska kommuner. I intervjuerna uppges att det är otydligt vad avtalet kommer att få för praktisk betydelse för samarbetet mellan kommunen och Arbetsförmedlingen.

4.5. Bedömning

Det är vår bedömning att samarbetet inom kommuner och med externa aktörer behöver utvecklas. Vi grundar det på att det enbart delvis finns utarbetade samarbetsvägar och dokumenterade processer för hur samverkan ska fungera. Vid intervjuer framkommer flera exempel på samarbeten som inte fungerar optimalt och flera intervjuade efterfrågar en mer systematisk samverkan exempelvis mellan ekonomiskt bistånd, den kommunala vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheten. I den nuvarande situationen riskerar samverkan bli personbunden och att individer faller mellan stolarna eller att kommunen inte är tillräckligt framgångsrik i sitt arbete med att få ut personer i självförsörjning.

Vidare finns ett övergripande samverkansavtal med Arbetsförmedlingen men de upplevs ha resulterat i få konkreta samarbeten eller åtgärder. I intervjuerna lyfts vidare att det är otydligt om det är ekonomiskt bistånd eller arbetsmarknadsenheten som har kontakten med Arbetsförmedlingen i fråga om individer som är aktuella på ekonomiskt bistånd, vilket bedöms som en brist.

Vi bedömer att det inte finns någon uttalad strategi eller ansvarig för samarbetet med näringslivet och samarbetet beskrivs i varierande ordalag.

5. Uppföljning och kontroll

Detta avsnitt syftar till att svara på de två revisionsfrågor som rör uppföljning och kontroll. Nämligen,, om det genomförs analyser på ett tillförlitligt sätt för att kunna dra slutsatser om insatserna bidrar till att kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd minskar. Och om nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och intern kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

Revisionskriterium

Av socialtjänstlagens 4 kap. 1 § framgår att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten. Nämnderna ska därtill se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

5.1. Iakttagelser uppföljning och analys

Nämnden tar del av delårsrapport och årsredovisning men har inte tagit del av uppföljningar eller slutrapporter från externt finansierade samarbetsprojekt inom arbetsmarknadsområdet.

I årsrapporten för 2022, behandlad på nämnden i februari 2023, ska målen om "Insatser som leder till arbete eller studier" följas upp. Dock finns enbart för ett utav de tre nedbrutna målen en bedömning av måluppfyllelsen. Det är målet om "Ökad andel i arbete eller utbildning" som bedöms som delvis uppfyllt. För målen om "Etablering för nyanlända förkortas" eller "Lokala arbetsgivare upplever att tillgången till rätt kompetens ökar" görs ingen bedömning av m uppfyllelsen. Inget av målen åtföljs av någon statistik, indikatorer eller en förklaring till hur bedömningen har gjorts/varför den uteblivit.

Enligt uppgift har den tidigare enhetschefen för arbetsmarknadsenheten vid vartannat nämndsammanträde under förra året presenterat olika typer information. Rapporterna har handlat om arbetsmarknadsstatistik eller utfallet av enhetens arbete. Vid dessa tillfällen har det inte funnits några skriftliga underlag eller handlingar. Redovisningarna av arbetsmarknadsenhetens arbete samt arbetsmarknadsstatistik består enbart av statistik, utan medföljande analyser. Det finns inte en fastställd struktur eller regelbundenhet avseende hur ofta, när och vad nämnden ska ta del av dylik statistik eller analyser. Det lyfts vid intervju att det finns en ambition om att redovisa uppföljningar mer sammanställt än tidigare då uppfattningen är att enskilda rapporter har gjort det svårt för nämnden att följa processerna och utvecklingen över tid. Nämnden ska ha färre sammanträden detta år och kommer därav också få färre uppföljningar men en mer samlad och heltäckande bild, är ambitionen.

Av inkommet underlag framgår det att nämnden under 2022 också tagit del av följande uppföljningar:

- ▶ Två uppföljningar för den strategiska handlingsplanen, i form av en uppföljning i juni och en slutrapport i december
- ▶ En uppföljning i november om arbetsmarknadsenhetens insatser för vuxna under 2022
- ▶ En uppföljning i november om arbetsmarknadsenhetens insatser 2022 avseende feriearbete i form av en verksamhetsberättelse

I uppföljningen om arbetsmarknadsenhetens insatser för vuxna presenteras statistik för arbetsmarknadsenhetens arbete under 2022.

Tabell 1. Inskrivna arbetsmarknadsenheten 2020-2022

	2020	2021	2022 (oktober)
<i>Inskrivna</i>	330	385	400

Tabell 2. Arbetsmarknadsenhetens sammanställning 2022-01-1 - 2022-10-24

<i>Inskrivna</i>	400
<i>Nyskrivna</i>	200
<i>Avslutade</i>	185
<i>Försörjningsstöd</i>	133
<i>Kommit i arbete</i>	86
<i>Avsluta pga. påbörjade studier</i>	27

Av de 86 personer som har kommit i arbete, har 40 personer fått stadigvarande arbete fördelat mellan kommunala och externa arbetsgivare och är avslutade. De resterande 46 personerna har fått anställning inom ramen för satsningen på nystartsjobb med start i månadsskiftet juni-juli och året ut. Det framgår att arbetsmarknadsenheten arbetar med dessa personer fortlöpande avseende uppföljning och stöd mot vidare arbete och studier och har därför inte avslutats i enhetens systemstöd. Enheten har inget statistiskt underlag på vilken typ av eventuellt lönestöd som erhållits av externa arbetsgivare. Uppföljningen presenterades för nämnden på deras sammanträde 2022-11-21.

Vård- och omsorgsnämnden följer månadsvis upp statistik om antal remisser som skickas till arbetsmarknadsenheten, hur många hushåll som är aktuellt och utbetalt bistånd per hushåll. På enhetens APT följs statistik upp ungefär var tredje månad, men har inte gjorts under senaste halvåret. Enheten använder sig även av Arbetsförmedlingens statistik för att se om det finns likheter och skillnader i deras statistik i relation till sin egen. På nämnd har tidigare enhetschef på arbetsmarknadsenheten använt sig av statistik från enheten för ekonomiskt bistånd och Arbetsförmedlingen. Arbetet med prognoser för ekonomiskt bistånd sker inom ramen för budgetarbetet, då kontrollern för förvaltningen Barn och omsorg

samarbetar med arbetsmarknadsenheten. Från intervjuer framgår ett antal faktorer som inkluderas i prognosen, så som statistik över arbetslöshet men även statistik bakåt i tiden hur det tidigare har sett ut till följd av konjunkturen och det ekonomiska läget.

5.2. Iakttagelser intern kontroll

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens interna kontrollplan för 2022 fanns det ingen risk som berörde arbetsmarknadsenhetens verksamhet.

I nämndens interna kontrollplan för 2023 är tre risker identifierade varav en risk som direkt berör arbetsmarknadsenhetens verksamhet. Risken beskrivs enligt följande:

<i>Process</i>	Aktiva planeringar för klienter inom arbetsmarknadsenheten
<i>Risk</i>	Att klienter som ingår i arbetsmarknadspolitiska åtgärder inte har aktiva planeringar eller uppföljningar, vilket kan föra med sig att klienten inte kommer ut i egenförsörjning
<i>Kontrollmoment</i>	Kontrollera att alla klienter har kartläggning, aktivitet och ingår i en uppföljning
<i>Granskningsaktivitet</i>	Att stickprovsgranska register och aktiviteter i verksamhetssystemet LifeCare
<i>Ansvarig</i>	Enhetschefen är ansvarig för rapportering av granskningsaktiviteten i oktober 2023

5.3. Bedömning

Det är vår bedömning att nämnden inte har en tillräcklig uppföljning och intern kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser. I årsredovisningen finns ingen statistik med relevans för målet eller annan beskrivning, inte heller någon förklaring till bedömningarna/de uteblivna bedömningarna redovisas. Även i övrigt bedöms att nämnden som ansvarig inte kan ha tillräcklig kännedom om hur arbete bedrivs och vilka effekter det får utifrån den information nämnden har tagit del av. Vi bedömer att nämnden regelbundet behöver ta del av statistik avseende exempelvis antal inkommande ärenden, arbetslöshetsstatistik och avslutsorsaker. I dagsläget bedömer vi att detta inte sker med tillräcklig systematik, regelbundet eller intervall.

Vidare saknas även analyser för att på ett tillförlitligt sätt för att kunna dra slutsatser om insatsernas effekter. Statistiken behöver således kompletteras med mer kvalitativa analyser om varför en insats fått det utfall den fått, vilka framgångsfaktorerna har varit och vilka områden nämnden fortfarande måste jobba vidare med. Sådana analyser bör såklart också påverka det framtida arbetet genom att visa på effektiva arbetssätt och var insatta medel gör störst nytta. Att uppföljningen inte görs systematiskt och att analysen brister gör att vi bedömer att uppföljningen inte är ändamålsenlig.

Det är positivt att den interna kontrollen för 2023 inkluderar kontrollmoment som rör arbetsmarknadsenhetens arbete och med en utökad uppföljning och analys, likt vad vi efterlyser ovan, kan detta på sikt stärka så väl styrningen som uppföljningen av arbetet.

6. Slutsats

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun granskat huruvida gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

Den sammanfattande bedömningen är att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden inte fastställt uppföljningsbara mål som fungerar styrande för verksamheten vilket vi bedömer i förlängningen också påverkar uppföljningen av arbetet, som vi menar brister. Vi grundar vår bedömning på att det inte finns några politiskt beslutade mål för arbetet som verkar styrande i verksamheten. De mål som delvis finns på verksamhetsnivå fungerar mer som en uppföljning av verksamhetens kvalitet. Nämnden brister i att regelbundet ta del av statistik och nyckeltal avseende verksamheten samt att låta statistiken ligga till grund för systematiska analyser av exempelvis verksamhetens framgångsfaktorer, vilken effekt kommunens arbetsmarknadsinsatser har och hur insatserna påverkar kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd.

Vidare finns det inte fullt ut utarbetade samarbetsvägar och dokumenterade processer för hur samverkan ska fungera mellan och inom kommunen. Vid intervjuer framkommer flera exempel på samarbeten som inte fungerar optimalt och flera intervjuade efterfrågar en mer systematisk samverkan exempelvis mellan ekonomiskt bistånd, den kommunala vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheten. Detsamma gäller samverkan med det lokala näringslivet och Arbetsförmedlingen.

Revisionsfråga	Svar
<p>▶ Har nämnden fastställt mål för arbetsmarknadsarbetet?</p>	<p>Nej. Det är vår bedömning att målen för den kommunala arbetsmarknadsverksamheten inte formulerats, eller genom aktiviteter eller indikatorer preciserats på ett sådant sätt att de kan fungera styrande för verksamheten. Vidare bedöms att målen svårligen kan ligga till grund för exempelvis framtida prioriteringar och det är också svårt att avgöra om eller när ett mål är uppfyllt då det helt eller delvis saknas indikatorer och utfall.</p> <p>En strategisk plan har funnits men arbetet med den är avslutad och arbete med att ta fram en ny är påbörjat men ännu inte slutfört.</p>
<p>▶ Har nämnden tillsett ändamålsenliga former för</p>	<p>Delvis. Det finns samarbete och delvis rutiner och etablerade arbetssätt för</p>

<p>samverkan inom kommunen samt med externa aktörer, såsom Arbetsförmedlingen, regionen och näringslivet?</p>	<p>samarbetet inom kommunen. Men vid intervjuer uttrycks att det finns brister i samarbetet och att ett utökat samarbete behövs. Vidare finns samarbete med såväl Arbetsförmedlingen som det lokala näringslivet men även detta samarbete bedöms som behov av att utveckla.</p>
<p>▶ Genomförs analyser på ett tillförlitligt sätt för att kunna dra slutsatser om insatserna bidrar till att kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd minskar?</p>	<p>Nej. Statistik avseende ekonomiskt bistånd har delvis sammanställts på regelbunden basis men det är vår bedömning att denna inte används för att utvärdera och förbättra verksamheten. Statistiken behöver kompletteras med mer kvalitativa analyser om varför en insats fått det utfall den fått, vilka framgångsfaktorerna har varit och vilka områden nämnden fortfarande måste jobba vidare med.</p>
<p>▶ Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och intern kontroll av arbetet med arbetsmarknadsinsatser?</p>	<p>Nej. Den uppföljning som nämnden får vid varje sammanträde sker inte i strukturerad form och det finns exempelvis inga nyckeltal eller indikatorer att följa över tid. Vi bedömer att nämnden regelbundet behöver ta del av statistik avseende exempelvis antal inkommande ärenden, arbetslöshetsstatistik och avslutsorsaker. I dagsläget bedömer vi att detta inte sker med tillräcklig systematik, regelbundet eller intervall. Vidare saknas även analyser för att på ett tillförlitligt sätt för att kunna dra slutsatser om insatsernas effekter.</p> <p>Vad avser intern kontroll är det positivt att den interna kontrollen för 2023 inkluderar kontrollmoment som rör arbetsmarknadsenhetens arbete och med en utökad uppföljning och analys, likt vad vi efterlyser ovan, kan detta på sikt stärka såväl styrningen som uppföljningen av arbetet.</p>

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- ▶ Säkerställ att det finns mål som fungerar styrande för verksamheten.
- ▶ Säkerställa att nämnden regelbundet tar del av statistik avseende arbetsmarknadsenhetens målgrupp och uppdrag.

- ▶ Säkerställa att statistiken ligger till grund för systematiska analyser över vilken effekt kommunens arbetsmarknadsinsatser och insatser för personer som uppbär försörjningsstöd ger på kostnader för ekonomiskt bistånd.
- ▶ Utveckla samarbetet mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden i frågor om den gemensamma målgruppen som ska komma i egenförsörjning samt samarbetet med Arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet.

Eslöv den 15 maj 2023

Hanna Ericsson
EY

Viktoria Wedbäck Pizevska
EY

7. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Förvaltningschef Barn och Utbildning
- ▶ Tf. enhetschef för Arbetsmarknadsenheten/Enhetschef ekonomiskt bistånd
- ▶ Avdelningschef för gymnasiet, vuxenutbildningen och arbetsmarknad
- ▶ Arbetsmarknadssekreterare
- ▶ Socialsekreterare ekonomiskt bistånd
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens presidium

Analyserade dokument

- ▶ Eslöv kommuns handlingsprogram 2019-2022
- ▶ Eslöv kommuns årsredovisning 2021
- ▶ Eslöv kommuns delårsrapport 2022
- ▶ Eslöv kommuns årsredovisning 2022
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden intern kontrollplan 2022
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden intern kontrollplan 2023
- ▶ Reglemente för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- ▶ Uppföljning av intern kontrollplan 2022
- ▶ Ansökan Svenska ESF-rådet för projektet Rikta
- ▶ Presentation arbetsmarknadsstatistik för Eslöv november 2022
- ▶ Presentation arbetsmarknadsenheten redovisning av arbetet med ärenden år 2021
- ▶ Presentation arbetsmarknadsenheten redovisning av utfall 2017-2022
- ▶ Presentation arbetsmarknadsstatistik för Eslöv januari 2023
- ▶ Verksamhetsberättelse feriearbete 2022
- ▶ Uppföljning av insatser för vuxna inom Arbetsmarknadsenheten 2022
- ▶ Strategisk handlingsplan från försörjningsstöd till egen försörjning 2021
- ▶ Redovisning av åtgärder från försörjningsstöd till egen försörjning juni 2022
- ▶ Slutrapport från försörjningsstöd till egen försörjning december 2022
- ▶ Ansökan och budget Vilja 2.0 FINSAM MittSkåne
- ▶ Ansökan och budget Kultur på recept FINSAM MittSkåne
- ▶ Ansökan och budget Rehabiliteringscentralen Gröna huset FINSAM MittSkåne
- ▶ Protokoll styrelsemöte FINSAM MittSkåne 2022-09-30
- ▶ Protokollsutdrag GoV 2022-06-14 § 82
- ▶ Protokollsutdrag GoV 2022-11-21 §§ 124-125

- ▶ Protokollsutdrag GoV 2022-12-07 § 141
- ▶ Rutin placering i yttre verksamhet

8. Revisionskriterium

8.1. Kommunallagen (2017:725)

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

8.2. Lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd

Av 1 § framgår att det i varje kommun ska finnas en arbetslöshetsnämnd. Av 2 § framgår att arbetslöshetsnämnden har till uppgift att vidtaga eller på annat sätt främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet. I detta ingår att samarbeta med myndigheter och enskilda vars verksamhet rör sysselsättningsfrågor (§3).

8.3. Socialtjänstlagen (2001:453)

Av socialtjänstlagens 4 kapitel regleras rätten till bistånd. Av 1 § framgår att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av kommunstyrelsen för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsförsörjning i övrigt.

Av socialtjänstlagens 3 kap. 3 § framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För utförandet av insatser ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

8.4. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens reglemente

I reglemente för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden antaget av kommunfullmäktige i november 2010, reviderat senast i november 2022 framgår följande:

- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom arbetsmarknadsåtgärder i samarbete med Arbetsförmedlingen och andra aktörer samt i egen regi, praktikplaceringar, det kommunala aktivitetsansvaret samt feriearbeten.

**Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens
sammanträdestider 2024**

14

GoV.2023.0096

2023-06-20
Susanne Jonasson
+4641362262
susanne.jonasson@eslov.se

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag till beslut, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträdestider 2024

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har att besluta om sammanträdestider för 2024.

Beslutsunderlag

-

Beredning

Barn och utbildningsförvaltningen föreslår att gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträden, i likhet med föregående år, hålls på måndagar. Samtliga sammanträden börjar klockan 18:00.

Sammanträdesdagar för nämnden 2024 föreslås enligt följande:
22 januari, 19 februari, 15 april, 10 juni, 16 september, 14 oktober, 18 november och 17 december.

Förslag till beslut

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden sammanträder 2024 enligt följande:
22 januari, 19 februari, 15 april, 10 juni, 16 september, 14 oktober, 18 november och 17 december.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Jörgen Larsson
Förvaltningschef

Susanne Jonasson
Nämndsekreterare